

Raval alt
Jesús, 40
Tel. 9 - A

DIARIO DE REUS

DE AVISOS Y NOTICIAS

Fundado en 1.º de Noviembre de 1844

La Previsora Reusense
Sociedad de Seguros Mutuos
de Responsabilidad Civil

Fomento Industrial y Mercantil
TELÉFONO 386 A

FRANQUEO CONCERTADO

NUM. 146

TELÉFONO NÚM. 80 A

PRECIO 25 CENTIMOS

DOMINGO 29 DE JUNIO 1930

FESTA MAJOR EL FIL DE TERANYINA

Regirant papers vells, per tal d'ordenar-los una mica, m'ha vingut a les mans un exemplar de la «Revista del Centre de Lectura», que porta la data del primer de Juliol de l'any 1921. I en aquest número d'aquella revista, m'he trobat amb una de les cròniques que, amb el títol de *Cada quinze dies*, publicava el meu inseparable Rovellat Prat per compte i risc meus.

La tal crònica parla de la nostra festa major, i com sigui que tinc la comanda d'escriure la editorial per aquest número de la diada de Sant Pere, m'he decidit a sortir del compromís, transcrivint a aquestes pàgines uns paràgrafs d'aquell article, que crec no han pas perdut del tot l'actualitat, adhuc havent sortit de la ploma ja fa nou anys. Ací els teniu, doncs.

Els dies de la darrera quinzena estan tots perfumats amb la fragància de les alfàbregues i auroelats amb la llum rogenca de les fogueres de la festa de Sant Joan, i tots ells plens de la gatzara i bullíci de la festa de Sant Pere. Festes formoses aquestes dues de Sant Joan i Sant Pere, puix si la primera és la festa major de l'amor, la segona és la festa major de la gran família dels reusencs. Si aquella ens parla al cor enternint-lo, aquesta ens porta el record dels dies alegres i assolats d'una joventut llunyana. Si la diada de Sant Joan ens interessa com homes, perque ens ennobleix l'ànima renovant la set d'amor, la diada de Sant Pere ens interessa com fills d'aquesta ciutat nostra, que s'ha fet mereixedora del nom de rosa i de pubilla del Camp de Tarragona.

No hi ha res que pugui escapar a l'acció fatal del temps. I allí on aquesta acció transformadora pren més relleu, és en les costums dels pobles. Per a comprendre-ho, n'hi ha prou amb que vosaltres, a qui el cap comença a platajar, feu memòria de lo que era el Reus d'aquells dies en què, xicot com erem llavors, en sortir d'estudi, anàvem a la Plaça a jugar a la xipa o als fanals, o bé a la *Placeta de les Sarrofes* a tirar les bitlles, o bé a la Plaça del Boada a fer ballar els mollos i jugar a l'andari i a saltar, saltar caragols. I després de recordar tot això, dieu-me si són, com nosaltres fórem, els nois d'avui, que, en lloc de jugar-se retrats de capses de mistos al flendi i boles de pedra i de vidre a pam i a pel, prefereixen jugar-se pessetes en qualsevulla sala de vici; que, en lloc de fer teatre d'aficionats, prefereixen concórrer als cafés cantants; i que, en lloc d'anar a beure aigua fresca a la *Font Vella*, més s'estimen marxar les hores en els bars, bevent llicors exòtics, que pugem al cap i destrossen les entrayes més vitals.

Les festes de Sant Joan i Sant Pere també han canviat, també l'han soferta l'acció transformadora del temps. La primera no tant com la segona, puix si bé és veritat que l'anada als masets ha substituït les visites als hortets de la *Martello*, i les encarracades verbenes del teatre Circo no s'assemblen de res a les populars i atractives revetlles dels Jardins de l'Euterpe, també és cert que la nit de Sant Joan segueix essent la nit de l'amor, i que encara hi ha parelles d'enamorats que aquella nit canten la cançó eterna, i que els que senten les ansies d'estimar encara interroguen al destí buscant en els paperets i en la clara de l'ou el nom de la persona esperada i desitjada. La diada de Sant Joan, en transformar-se, ha pogut conservar, doncs, allò que en ella és essència; però, la diada de Sant Pere, que l'ha vista i qui la veu! D'aquella tronada que, al tom de mig dia de la vigília de la festa major, ens feia, més que corrent, deixar el martiri de l'estudi, ja ni se'n parla; d'aquella altra que, en apuntar el sol, ens despertava del nostre son d'infants i ens recordava que la festa era arribada, tampoc; del clàssic *bou i arròs*, ningú vol saber-ne res, i no pas perquè sigui menjar de mal païr, ni tampoc perquè estigui renyit amb l'abaratiment de les subsistències; i d'aquella festa solemnia, plena de llum, de moviment i d'alegria popular, que en dèiem les completes, amb els macers de l'Ajuntament de gran gala, amb els regidors tots mudats amb copa i espasí, i amb la parella dels gegants grans, ballant, majestuosos, el xotis de reglament, ja quasi bé no se'n canta gall ni gallina.

Segurament no mancarà algú d'aquets homes privilegiats, dotats, d'un ample esperit de renovació i modernitat, que, davant de les lamentacions i enyorances del cronista, farà la mitja rialla, o la farà tota sencera, creient-se que tracten amb un d'aquells periodistes de l'escola del vell Brusí, a qui recordo que pintaven amb gorreta de punt de mitja i borleta, amb topaboques i amb ulleres de vidres negres, ben negres. I el que així pensí, s'equivocarà completament, puix ni gasto gorra per a escriure, ni tan sols dormidor per a dormir, i si gasto ulleres, no són per a barrar el pas a la llum, sinó per a poguer veure les coses clares, detallades i amb son color natural. I no m'espanten pas les idees, per noves i atrevides que siguin, ni vull passar per enemic del progrés; però em raca que els nois vulguin ésser homes, i quasi sempre homes viciats abans de l'horari; em sap greu, molt greu, que vagint esfumant-se moltes velles costums, sanes, senzilles, poètiques i d'una bonesa que encanta; i em dol en gran manera que el nostre Reus alegre, expansiu, original, que era l'enveja de no poques viles, per la dèria que tenim de volguer-li donar aires de gran ciutat a la moderna, vagi perdent els trets més característics de la seva fesomia i es converteixi en un poble d'una grisor que dona pena.

Ja poden riure, ja, els homes del dia, que jo seguiré amb els meus tretze, i amb la seguretat de què no sóc sol a gemagar i lamentar-me. Tinc la convicció de què el que jo penso de l'antic Reus, ho pensen la majoria dels meus conciutadans, i ho pensen també molts, per no dir tots, d'aquells ganxets als que les necessitats del viure han allunyat de la ciutat nadiua, i tornen en fervorós romiatge cada any per Sant Pere a casa nostra, per a veure el campanar, per a sentir la campana dels gegants i per a estrènyer la mà dels amics d'altre temps.

A. Costa i Soler

De les velles costums típiques, que hem conegut per la prosa pintoresca de Bofarull i de Güell i Mercader, com de les més modernes, que viuen en el record dels reusencs que han abastat la cinquantena, no en queda rastre material. Reus, enlluernada per la incolora modernitat de les gran poblacions, no ha volgut passar per provinciana i s'ha despulcat de tots el ornaments de la tradició, per reputar-los més propis de llogarets i viles que de grans ciutats.

De festes populars no en queda cap de viva; la pavimentació ha tret de les vies urbanes les fogueres, i els reglaments de policia, els coets de la vuitada del Corpus; l'activitat del trànsit ha convertit el carrer en el camí i el carrer ha deixat d'ésser la sala de reunions i de festes del veïnat, i, per tant, escenari decorat per a la celebració dels balls i sortiges que feien la delícia dels menestrals del vuitcents.

Avui la vida social dels pobles no ofereix característiques particulars. Tot tendeix a l'uniformisme, a l'standardització. Hi ha qui creu que d'aquí a pocs anys els alemanys ja no tindran el cap quadrat, ni els fills de l'Albio el pel ros i els ulls de cer... de la radiofonia i de la... qui s'anirà a negar una teoria per atrevida que sigui? El fet cert, real e indiscutible és que Reus ha perdut el seu tipisme. No li queda res més que recordi els temps pretèrits i que servi una característica d'inconfusible reusensisme que els gegants i la tronada. La festa major de Reus és potser la única festa popular que no ha degenerat. El programa de la mateixa és igual avui que quaranta anys enrera; no s'ha suprimit més que la tronada matinal que s'engegava a trenc d'alba. Les altres quatre tronades, les Completes de la vigília, la sortida d'Ofici al migdia, la processó, els con-

certs al passeig, als cafés i els jardins de les societats recreatives, les funcions teatrals, els balls... tot, si fa o no fa es desenrotlla avui amb la mateixa parsimònia amb que s'escolava quan els que avui tiren per avis eren portats, després de la processó, per la mamà i el papè, al quiosc d'En Maties a beure un got d'aigua amb bolado i unes gotetes de rosa mentre la germana gran rumbejant la fandilla de campana i les mànegues de pernil passejava amunt i avall amb les amigues, fent l'aleta al promès. Avui la escena és la mateixa; no ha variat ni la decoració ni el moviment de les figures: una mica la indumentària i prou.

Cal desitjar que duri molts anys el tipisme de la nostra festa major puix que ell és el fil de teranyina amb el que l'aranya del record uneix el campanar amb el reusenc absent. Fil tènue, fil fràgil i quasi invisible però apte per a què circuli aquesta energia latent que impulsa als reusencs exiliats a visitar Reus el dia de Sant Pere per tal de saludar els gegants, d'escoltar l'espetec de la tronada i estrènyer les mans familiars o amigues que aquí resten fideles guardant amorosament els mascles de la tronada a fi de poguer-los oferir l'any que ve com un joguet temptador o com una mascota fatillera que farà reviure els dies més joiosos de la vida d'infants als germans que tornin a la casa pairal. No oblidem el que hem de fer el necessari per a que no es trenqui mai aquest fil de teranyina, vincle que ens manté en contacte amb els germans absents. No oblidem el que els gegants i la tronada representen, a fi de tenir-ho present el dia que a la plaça de la Constitució li arribi l'hora de modernitzar-se, que serà l'hora en que la tronada correrà perill de mort.

PERE CAVALLÉ.

L'EGOISME LOCAL

Pensem en allò que es deia de la política italiana. La informava una forta devoció a l'egoisme nacional, a la realització del profit dels país, adhuc passant per damunt dels seus compromisos, creient que la col·lectivitat devia defugir-los, quan són un entrebanc.

Heu's ací el pòl oposat a lo que passa al nostre poble, quant no fem sinó queixar-nos de la ruta que segueix la Ciutat.

Dintre la complexitat de la vida social ens trobem cada dia amb qui políticament està en front nostre. A la família, al treball, al casino, a l'esport, etc. hi competim sempre, i cap fi, dintre cap sector, deixem de servir fins assolir-lo.

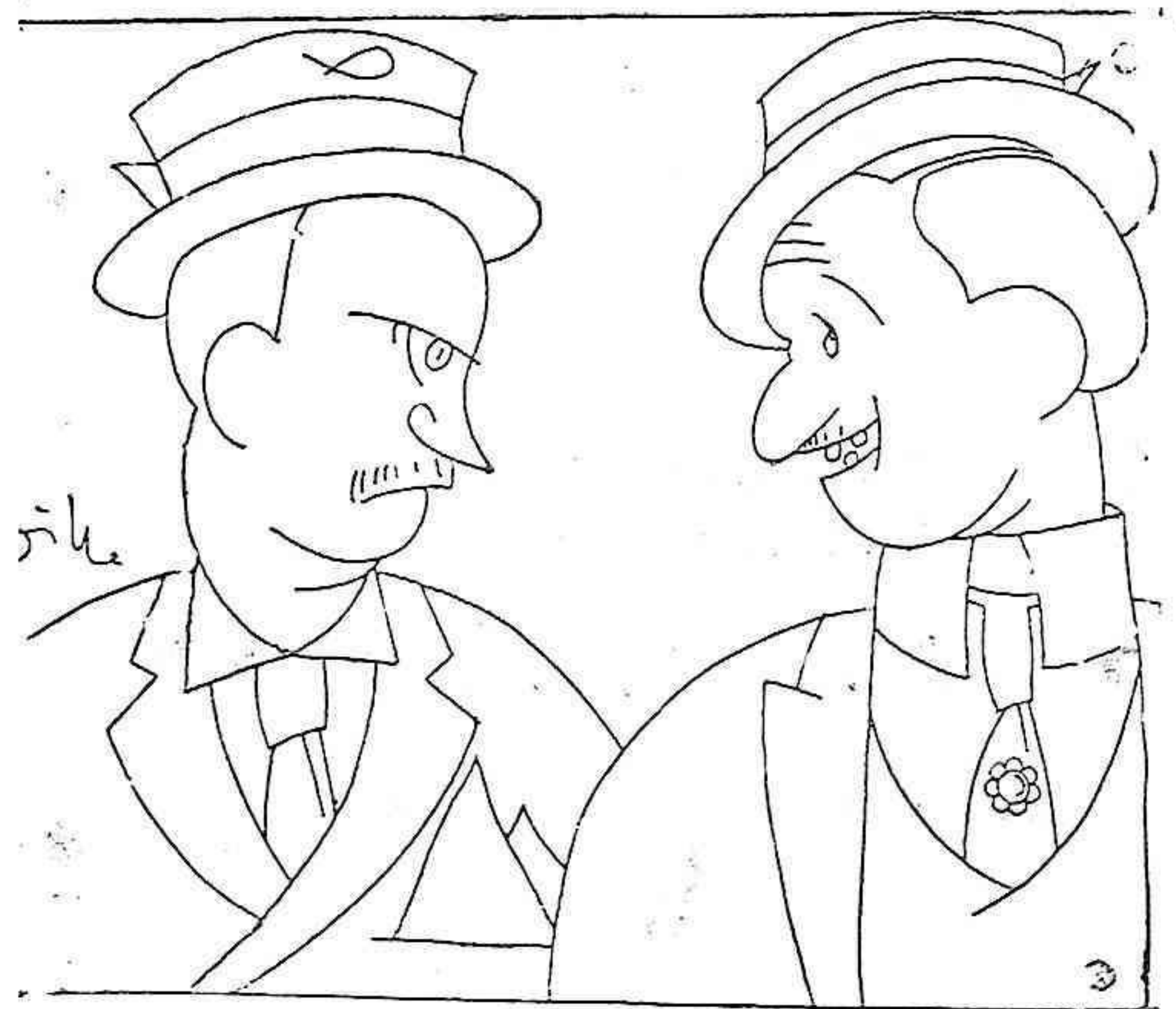
Aquesta societat que es diu Reus, la que deuria trobar-se amb la resultant de tots, no té sinó discontinuïtat d'esforços, que per intensos que siguin, no donen mai el rendiment degut.

No ens hem fet cabal del què vol dir, per a tots, l'esdevenidor de la ciutat. Hi tenim tots el més pregon. Recollim una herència que devem retornar, al seu dia, als nostres fills.

I la ciutat és un ser vivent que no pot estancar-se ni endarrerir-se. Sempre va creixent; sempre serà jove si volem. La seva vida és l'esforç de tots; i

J. SABATER ESTEVE.

Entre forasters

— Ja has vist els gegants?
— Sí; però n'he vist sis i m'havien dit que n'hi havia tres.
— Es que deu haver-n'hi dues colles.

VIATGES CATALÒNIA

RAMBLA DEL CENTRE, 37

TELÉFON 23252

Estada de tres dies a

(HOTEL I EXCURSIONS COMPRESSES)

MALLORCA

SORTIDES TOTS ELS DISSABTES

PER 75 PESSETES

IMPORTANT: Als preus de l'estada i excursions cal afegir-hi el passatge.

PREUS DEL PASSATGE ANAR I TORNAR:

Primera: 106'60 Ptes. Segona: 69'10 Ptes. Tercera: 37'30 Ptes. Coberta: 21'80 Ptes.

Consulteu a VIATGES CATALÒNIA abans d'emprendre el viatge a Mallorca. El seu complet arxiu us serà de gran utilitat.

Tots els primers diumenges de mes Excursions en autocar als més bells indrets de Catalunya

Juny-Setembre **SERVEI BARCELONA - S'AGARÓ** en luxosos autocars Pulman
Sortida a les 8 del matí, davant VIATGES CATALÒNIA

VIATGES BLAUS

 Excursions marítimes a la Costa Brava

BALNEARIO DE VALLFOGONA

Cura natural del Artrismo, Cálculos, Hígado, Eczemas, Estreñimiento, Acido úrico

Aguas clorurado-sódico-sulfatadas, variedad bromo-yodurada, altamente radio-activas, más mineralizadas que las de Cestona y Carlsbad. Condiciones higiénicas inmejorables. Mesa de régimen. Temporada de baños de 1.º de Junio a 30 de Septiembre. Gran Hotel Restaurant. Chalets con menaje completo para alquilar. Parques, Bosques, Capilla, Teléfono, Garage, Diversiones varias. Centro de excursiones.

INFORMES POR CORRESPONDENCIA AL ADMINISTRADOR DEL BALNEARIO (POR TÁRREGA)

Ybarra & C.^a S. en C.-Sevilla

LINEA DE SUD AMERICA:

El día 27 de Julio saldrá del puerto de Tarragona
viaje para Río Janeiro, Santos,
Montevideo y Buenos Aires, el buque motor

Cabo Quilates

Admite pasajeros de segunda clase a precios económicos.

Para informes a su consignatario

Telegramas
Telefonemas

Vilar Hijo de José Vilar Tomás

Pl. de Olózaga, 12 - Tél. 73
-: TARRAGONA :-:

RAIMEL

El millor extracte integral de raïm fresc. Exquisit reconstituent natural propi per a les criatures i persones d'estómac delicat. - Dipòsit: Farmàcia Cavallé, Reus

Débiles tomad el acreditado **Elíxir Callol** Es rápido científico agradable que da Vida y Juventud

El gravat que il·lustra aquesta plana, és del Sant Pere, *presoner*, que s'obre solemnement a l'hora de l'ofici de festa major per ésser novament tancat després de la processó : : : :

El bust, que és de plata, data de l'any 1695 i fou construït de dues vares del tàlem de les deu que regalà a la Parròquia En F. Canals i Gassió, capità resident a Mèxic : : : :

Goigs en llaor de Sant Pere Apòstol

Patró de la ciutat de Reus

TORNADA

Puix del cel s'lo clauer
beneïu nostra ciutat,
Vós, que'n s'ou el davanter
de l'excels apostolat.

COBLES

Vora, vora de la riba
de l'estany Genesareth
la notícia vos arriba
de Jesús de Nazaret;
per seguir-lo ben a pler
barca i tot haveu deixat—
Vós que'n s'ou el davanter
de l'excels apostolat.

Feu molt bé deixant les ones,
puix tindreu altres afers,
guanyant palmes i corones
per païssos estrangers
¡No veieu al món enter
com vos mira esperançat!
Vós que'n s'ou el davanter
de l'excels apostolat.

Com de l'arca la coloma
de la pau sou missatger,
caminant camí de Roma,
capital del món enter.
Per Jesús, com jardiner
feu florir la gran ciutat
vós que'n s'ou el davanter
de l'excels apostolat.

Per Jesús és vostra boca,
vostra pensa i vostre cor,

Reus, 21 de Juny de 1930.

S'ou j'oh sant! com una roca
forta en mig de la maror;
xiula fort l'abisme fer
mes, per vós, sempre s'abat,
vós que'n sou el davanter
de l'excels apostolat.

Fent com l'àguila roquera
conduïu-nos a volar
vers al cel amb gran dalera
vers al cel a descansar
pit i amunt, s'ou el porter
obriu-lo de bat a bat.
Vós que'n s'ou el davanter
de l'excels apostolat.

Van formant vostra corona
Catalunya i Aragó,
Reus, Tarrassa i Barcelona
són els caps de la legió,
les tres flors del gran verger
que tenia al principat.—Vós que'n s'ou, etc.

Del bell Camp de nostra terra
Reus és consagrat a Vós,
amb el pla el mar i la serra
quín allà us fa més hermós.
¡Oh celestial clauer
beneïu nostra ciutat!—Vós que'n s'ou, etc.

RAMÓN BERGADÀ, Pvre.

VDA. DE JOSÉ M. CASELLES Y TARRATS, S. EN C.

Vinos finos y Vermouths

REUS

CAFÈS TORRATS GELONCH

Demaneu-los a tot arreu
PLAÇA SANG, 23 :: Telef. 103 bis :: REUS

FUSTES ABELLÓ

PI I MARGALL, 4 REUS

Lubrificantes

Neumáticos

Vallhonrat

Plaza de Cataluña, 5 - - Teléfono 69

◆◆◆ REUS ◆◆◆

SPIDOLEINE

El aceite que a men'a la potencia de los motores

PIRELLI

El mejor neumático, que se le pone por su duracion

TRANSFORMACIONES DE RUEDAS

Precios sin competencia!

Accesorios - Cabos de algodón

LABRADORES

Proteged vuestros cultivos contra plagas empleando

NOSPERAL contra el moteado de los árboles frutales y el mildiu de la vid, latas de 5 kilos para 500 litros de caldo Ptas. 13'25, barril de 25 kilos para 2500 l tros de caldo Ptas. 50.

NOSPRASEN contra los gusanos de los manzanos, perales, almendros y el cuco de la alfalfa, lata de 5 kilos para 330 litros de caldo Ptas 17, barril de 25 kilos para 1700 litros de caldo Ptas. 68,75.

COLA ARBOCOL para proteger los árboles frutales contra la subida de gusanos y hormigas, latas de 250 gramos Ptas. 3.

DEPOSITARIO EN REUS:

José Gallisá Font, calle San Lorenzo, 34.

JA HA ARRIBAT

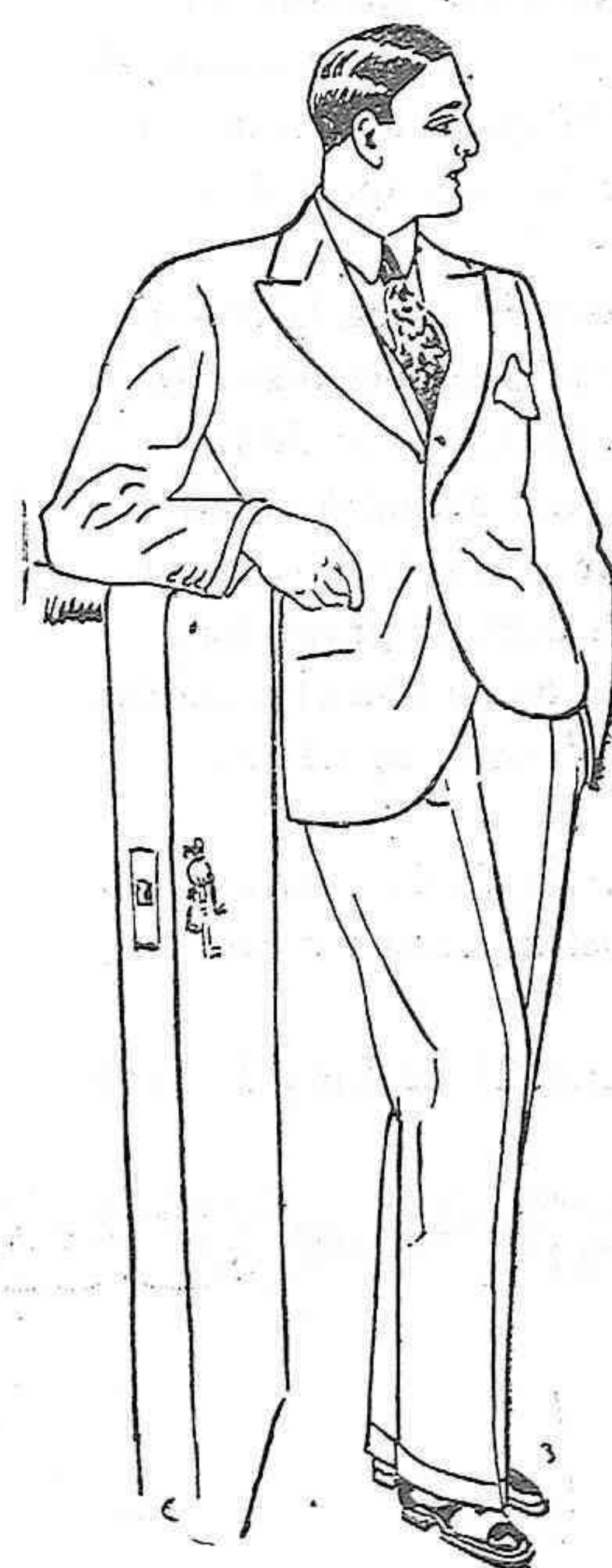
PARKER

EXHIBICIÓ
Magatzems LA FLEÇA

ALEUS, 1
REUS

La Farmacia Monteverde se ha trasladado a la Plaza de la Constitución, número 8, esquina a la calle Mayor

CLINICA DENTAL
Bustamante Reyes
Arrabal de Santa Ana, 64

UNA

Sastreria

de qualitat a preus que representen un gran estalvi H:us aquí què us ofereix

MAGATZEMS

EL SOL

La Sastreria que cal conèixer

Raval Sta. Anna, 23 al 27. — REUS

Vegi l'assortit. Consu'ti els preus. Milers de clients proclamen l'excel·lència dels nostres serveis. Vostè serà abmté un client adicte si comprova personalment els avantatges que oferim al nostre servei de Sastreria.

Reus i els seus artistes

RETRAT DEL PINTOR TAPIRÓ

DIBUIX A LA PLOMA, DE FORTUNY, FET QUANT EL MESTRE ESTAVA JA MALALT DE MORT
COL. VERGÉS TAPIRÓ

JOSEP TAPIRÓ BARÓ

No pretenem fer un catàleg dels artistes meritíssims que han vist la llum primera en aquest poble. Poden restar tranquils aquells qui, de tan sentir parlar dels fills il·lustres de Reus, en resten

com una mica embafats, amb certa raó, i formen un concepte una mica depriment de qui s'hi esbrava. Els tòpics són una dèria dels xerraires o pseudo-oradors trivials, qui els aprofiten generalment

RETRAT DE LA SRTA. F. T.

FINA AQUAREL·LA DE TAPIRÓ, OBRA DEL 1888. — COL. VERGÉS-TAPIRÓ

per a sortir del pas, cercant l'aplaudiment fàcil del públic ingènu o senzill.

No pretenem això, sinó ben al contrari. Tots sabem que Reus ha tingut la sort de veure néixer dintre son clos, artistes eminents, alguns dels quals han assolit fama mundial.

Entre aquests hi ha, indiscutiblement, l'eminent (poques vegades s'emplea aquest qualificatiu d'una manera tan ponderada i justa com en aquesta avinentesa) el formidable aquarel·lista Josep Tapiró i Baró, tan injustament oblidat per nostre poble.

A què és degut nostre oblit per aquest artista, glòria de l'aquarel·la? No encertem a explicar-nos-ho. No haurà tingut valeders l'eminent artista, que sapigués treballar l'homenatge que a la memòria de l'il·lustre pintor convenia? El cert és que a Reus segurament avui ja coneixen l'il·lustre artista reusenc que no coneixen l'il·lustre artista reusenc que no pas els qui en tenen una més o menys diàfana idea.

Tractem, doncs, de refrescar la memòria del nostre poble.

Josep Tapiró i Baró, nasqué a Reus el 7 de febrer de 1836, en el carrer de San Pere Alcàntara, i de molt petit estudià el dibuix a Reus, seguint després a Barcelona a l'Escola de Belles Arts sots la direcció dels artistes Rodés i Lorenzale. Fou després deixeble, a Madrid, del cèlebre Frederic Madrazo. Després ja fou la celebritat qui trucà a la seva porta, obtenint recompenses en les exposicions de Belles Arts de Barcelona, Madrid, Roma i més tard a París, Londres, etc. A Londres trovà un marxant amb el qui es lligà per sempre més, veient cotitzar sa pintura cada dia en "crescendo", de manera que tota, o gairebé tota la seva producció, era encaminada a Londres, on anava ell mateix molts anys, per a rebre les personalitats més rellevants de l'imperi. Allí on sejo:navava, les eminències polítiques i socials anaven a saludar-lo i admirar la seva valuosa obra. Instal·lat a Tànger, on acabà la seva fecunda vida el 4 d'octubre de 1913, es pot dir que hi feu la major part i la més important, de la seva extensa obra. Antoni Maura, el gran polític mallorquí, li professava una devoció singular.

Abans de morir (devien faltar pocs anys, però no recordo exactament quants) en un de sos viatges a Reus, otorgà a la "Sección Artística" del Centre de Lectura, l'alta honor de exposar dues aquarel·les formidables, brillants, magnífiques: Un moro i una mora, plens de vida i de caràcter, de carns papitants, glòria de color, rics en detalls d'indumentària, sorprenents, fastuosos i revelant un domini absolut de la difícil tècnica aquarel·lística.

S'ha dit que Tapiró heretà directament de Fortuny, son gran amic, el geni de l'aquarel·la. Però en aquest difícil art, amb el seu llarg treball (visqué, per glòria de l'art, 77 anys) el superà.

MORO CAPTAIRE

OPULENTA AQUAREL·LA DE TAPIRÓ, OBRA DEL 1913. — COL. VERGÉS TAPIRÓ

Ni després ni abans de Tapiró no hi ha hagut aquarel·lista millor.

En l'actual renaixement aquarel·lístic de la nostra terra, perquè l'"Agrupació Aquarel·lista" que té la seva seu a Barcelona, no ha retut tampoc l'honor que's mereixia a aquest català que amb l'aquarel·la sabé traspasar les fronteres? No fóra escaient que, ja que mantes vegades s'empra el nom d'algun artista estranger per a significar una agrupació artística, no fóra escaient, diem, que ens cuideessim de no oblidar els nostres compatricis, o més quant, en exaltar-los no fem sinó justícia? Molt celebrariem que aquesta indicació trobés l'oportú ressò.

Si hi ha hagut algun fortunista que hagi fet honor a Fortuny ha sigut Tapiró, qui, amb una fidelitat exemplar, ha cultivat la mussa de tipus i costums que'l màxim pintor català havia descobert, i això no solament no minva per res la glòria d'en Tapiró, sinó que l'honora, perquè en la seva especialitat arribà a superar el mestre.

Tapiró, doncs, fou l'aquarel·lista cim i la seva glòria no ha sigut ponderada en la seva pàtria, encara. Reus té un deute a complir amb l'eximi artista. El nostre poble que ha sabut donar a tants dels seus carrers, els noms de personalitats més o menys il·lustres però forasteres, no sabia reitre aquest petit testimoni d'honor i de respecte pel gran artista fill de Reus?

Nosaltres creiem complir un deure assenyalant i remarcant aquesta va'lourensca, circumscriuint-nos a les dimensions d'aquesta plana i a les poques notes que hem pogut recollir o recordar.

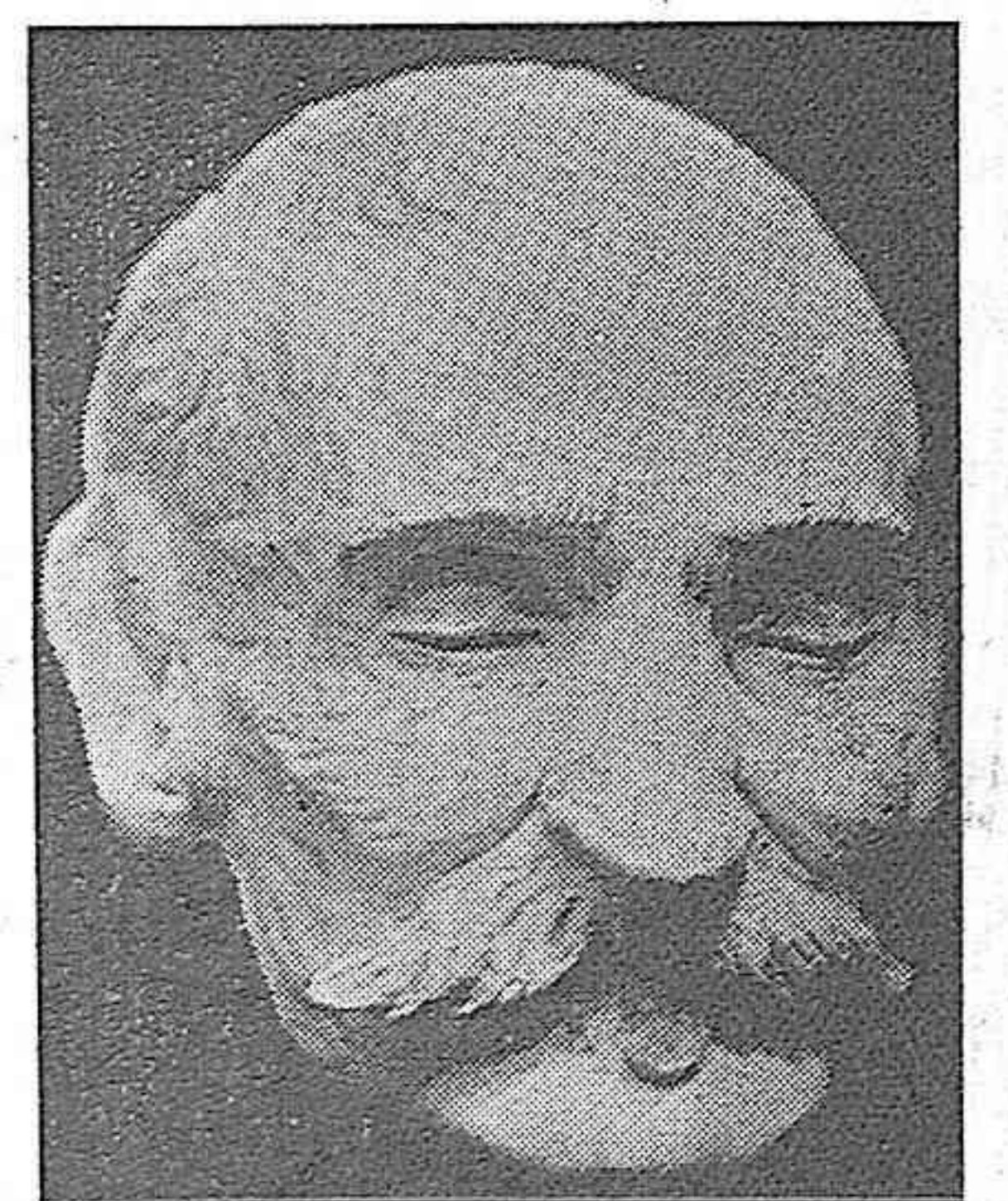
De la importància oficial d'en Tapiró en donà mostres el propi rei Alfons XIII a son Govern, fent-se representar en el magestuós enterrament, en companyia de les representacions oficials d'entitats i culturals d'Espanya i de l'Estranger, entre les quals, cal dir-ho, no hi mancaren les de l'Excm. Ajuntament de Reus i del nostre Centre de Lectura.

Per temperament no sabem inflar les coses i a fè que, en aquesta avinentesa ens dol. Llegint una plana extraordinària de "El Porvenir", de Tànger, data 27 d'octubre 1913, — pocs dies després de mort el mestre — ens adonem de com resulta pobre la nostra ploma per a cantar la glòria d'en Tapiró, que aquell periòdic, en son ambient de sentiment per la rescent mort del mestre, estampava. Els qualificatius més hiperbòlics a la seva gloriosa vida i a la seva meravellosa obra, són estampats en aquell periòdic, endolat de cap a peus, i deixant traspuar en cada ratlla, la do'lor i l'admiració que, barrejades, feien el clam del moment, afegint-hi encara, que la posterioritat judicà com cal tan vasta producció, ja que les paraules no abastaren a expressar proporcionalment els sentiments que, entrelaçant-se, sol·licitaren ésser grafats.

Modestament, serenament, avui demanem la justícia d'un bon recort pel manà prematurament oblidat artista, el virtuós del pinzell, el màgic de l'aquarel·la Josep Tapiró i Baró.

CÉSAR FERRATER.

Diada de Sant Pere del 1930.

MASCARILLA DE TAPIRÓ

GUIX QUE CONSERVA LA FAMÍLIA VERGÉS TAPIRÓ, A LA QUAL RETEM PÚBLIQUES GRÀTIES PER LES FACILITATS QUE'NS HA DONAT

*L'anunci és el sistema modern de propaganda, però...
cinquanta anys de servir amb tota la confiança a la se-
ua clientela, és la millor garantia de la*

- CASA - MARQUET -

- NOVETATS - FANTASIES -

i sempre

- ARTICLES DE BON GUST -

CASAL DEL FORD

➔ REUS ➔

Agencia Oficial de los Automóviles "FORD"

Coches Modelo 1930, para entrega inmediata

Camiones de 1 a 4 toneladas de carga útil

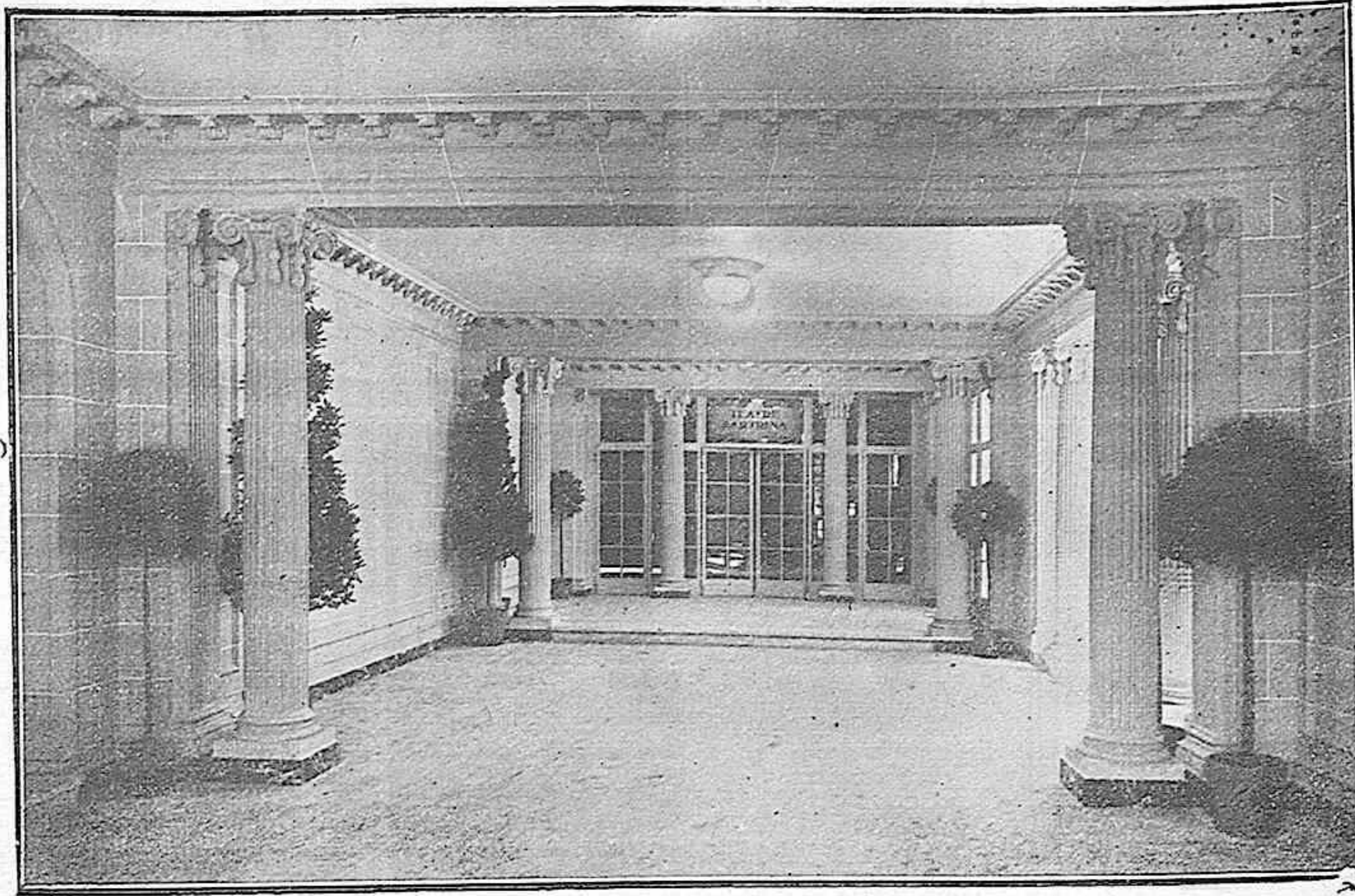
Piezas de recambio y accesorios

Suministros generales para automóviles

EXPOSICION Y VENTA: San Juan, 15

TALLER DE REPARACIONES: Paseo Sunyer, 7

EL CENTRE DE LECTURA

CENTRE DE LECTURA :: VESTÍBUL

Es clar que si un diari, en un número de Festa Major, tracta de donar una imatge gràfica de la nostra vida i de les nostres institucions, no hi pot mancar l'article dedicat al Centre de Lectura. Però ens neguiteja, en començar-lo, un dubte sobre la utilitat d'aquestes ratlles. Val la pena d'escriure pels reusencs quelcom sobre el Centre de Lectura, sobretot tractant-se d'una simple vulgarització? No és el Centre de Lectura una institució famosa per tot Catalunya, i el motiu més legítim d'orgull pel nostre poble? No és el Centre allò que primer mostrem al foraster, quan es tracta de fer conèixer les nostres coses notables?

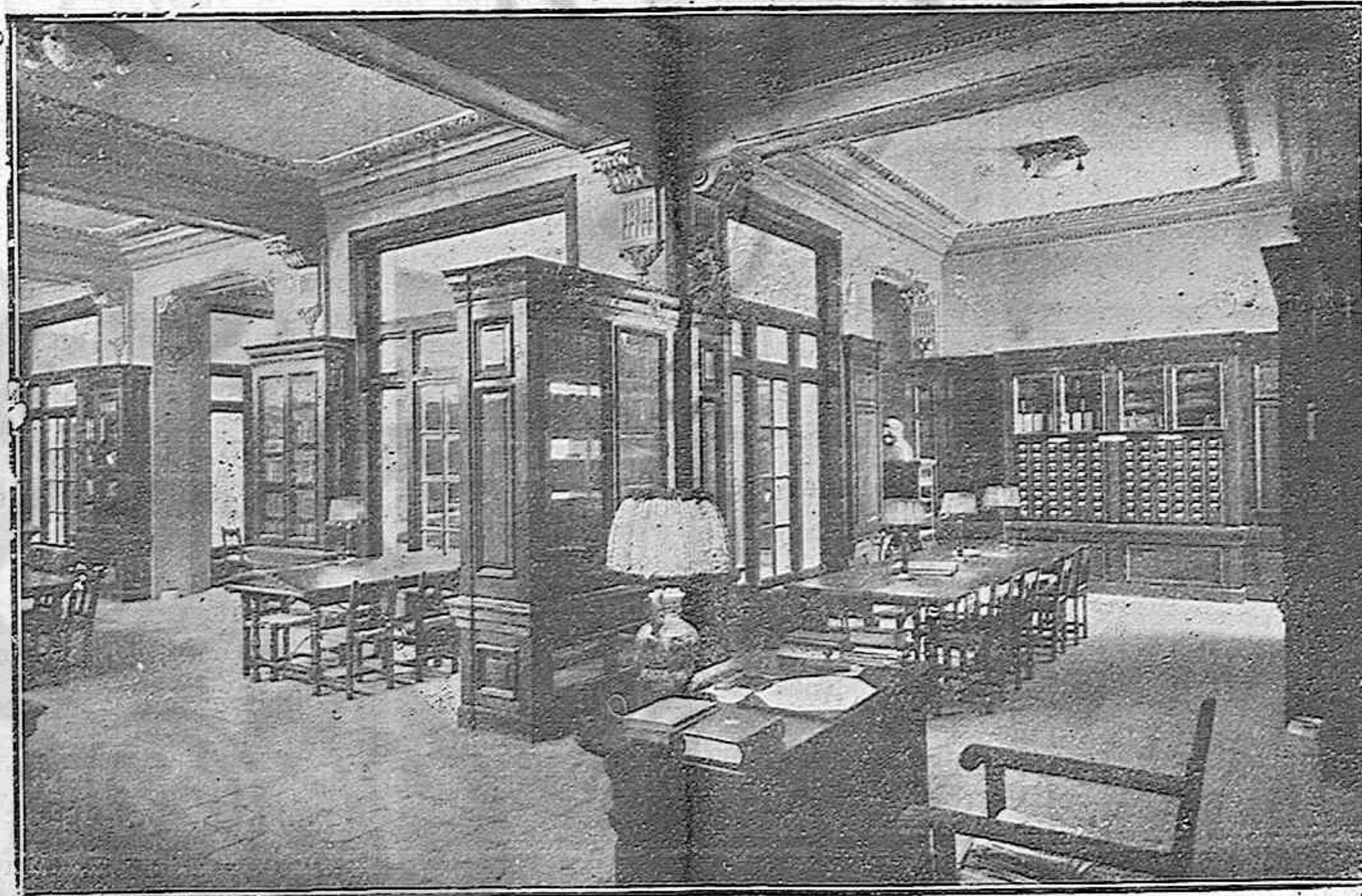
En realitat, no volem dir que el Centre de Lectura no mereixi la nostra preocupació. Precisament creiem que ja fóra hora d'escriure la història de la nostra primera entitat cultural. És prou antiga en el temps i és prou interessant la seva vida per a temptar alguns dels nostres escriptors, perquè no hauria de seduir, aquest treball, la ploma àgil de Pere Cavallé, ell que compta amb l'estudi previ que significa l'haver escrit la interessant monografia sobre les publicacions del Centre de Lectura?

Tornem, però, allí on érem. Fet i fet, potser no és mai sobrer que de tant en tant es parli del Centre, adhoc entre nosaltres, car si en el Album del mateix Centre hi ha una ingènua confessió d'un alcalde de la ciutat, declarant la seva pena per desconèixer una institució ciutadana de major gerarquia que el mateix Ajuntament, qui ens negarà que és possible que hi hagi un nombre més o menys considerable de ciutadans que la desconexin?

Hi ha un fet cert que no cal amagar-nos. Per la majoria dels reusencs el Centre és com una joia de valor, pròpia solament per a exhibir als ulls asoratats del foraster que ens visita. La vida íntima, però, de l'entitat, aquella tasca de dignificació ciutadana que realitza, allò que constitueix precisament la vàlua principal del Centre, no compta entre les preocupacions generals de la nostra gent. Examineu l'actuació del Centre, compteu els homes que la sostenen, i sempre hi trobareu una minoria d'individius que senten amb major intensitat l'amor a la cultura popular, i és aquesta minoria qui s'imposa voluntàriament l'obligació de moure els considerables serveis que presta l'entitat. Ja sabem que això és propi de tot arreu i és un fenomen de tots els temps. Sempre les minories cultivades han tingut de lluitar, quan no amb l'hostilitat, amb la indiferència de les masses a les quals es tracta d'elevant de nivell. Però hi ha, encara, una dada més

significativa. La llista de socis del Centre oscil·la sempre a l'entorn dels dos milers. Es prou, aquest nombre, per a la nostra ciutat? El considerem decididament escàs. Tingui's present que no es tracta de cap entitat sectària i que

ocasió o altra, hauran pogut admirar per dintre la superba construcció costejada pel senyor Fàbregas. Això és molt, naturalment, i si alguna crítica ens mereix s'escau precisament en el fet d'ésser obra d'un home sol, quan

CENTRE DE LECTURA :: BIBLIOTECA

el seu sectarisme pugui dificultar l'adhesió de ningú. És una institució essencialment cultural, que practica sistemàticament el més profund respecte a totes les creences, liberal i democràtica, i que pràcticament tothom té l'obligació de formar-ne part. Pels rics, per deure social de subvenir al benefici col·lectiu que propugna. Els humils, per a enfortir-se amb l'obtenció d'una cultura; la classe mitja, que ara i sempre ha estat la cantera d'on s'han extret els homes directius de la nostra puixança industrial i comercial, perquè ha de conèixer el valor immens que suposa una cultura per a exercir dignament aquella direcció. Fóra, doncs, agosarat de pensar que el Centre de Lectura mereix dels reusencs, un contingent de cinc mil socis?

**

Què és, en definitiva, el Centre de Lectura? Direm que és un palau magnífic, que bastí la generositat exemplar de N'Evarist Fàbregas? Direm que aquest palau està esplèndidament amoblat, i que totes les dependències ofereixen el confort necessari en relació amb els serveis a què estan destinades? No creiem que això sigui una novetat per a cap reusenc. Socis o no, tots els nostres conciutadans, en una

l'ànima que palpita per dintre les parets esveltes.

El Centre de Lectura és, doncs, l'obra del nostre esperit col·lectiu. Pot la ciutat passar períodes de depressió i d'atuïment, pot sofrir crisis de riquesa i eclipsis d'esplendor, pot sofrir penúria d'homes que impulsin el seu progrés i pot passar episodis vergonyosos en la seva vida, en els quals uns ciutadans dificultin inconscientment el procés de la seva ascensió; creiem, però, que mentre se salvi el Centre de Lectura, mentre es mantingui viu aquest fogar d'inquietud espiritual, l'honor de la ciutat restarà intacte.

Perquè en substància, el Centre de Lectura és això; un fogar d'inquietud espiritual, una forja dels ciutadans de demà, una escola de ciutadania, una càtedra política en la qual es cultiven les consciències, un exemple de tolerància, una lliçó de liberalisme i un exemple de convivència civil.

Hi ha, evidentment, qui considera com una tara el sentit liberal del Centre de Lectura. Creiem francament que aquest amor a la llibertat que ha cultivat sempre la nostra entitat, constitueix un timbre de glòria pels reusencs. El dia que el Centre perdi aquesta norma de llibertat i tolerància, el dia que, per negligència o per impotència, la vida del Centre arribi a caure sota el con-

del Centre per a fer-ne instrument de llurs conveniències partidistes. Creiem que el seny dels reusencs sabrà rebutjar sempre aquests intents, tan si parteixen de la dreta com de l'esquerra.

El Centre ha d'ésser, essencialment, un baluard de la llibertat. I si venen temps d'atuïment civil i de crisi de la sobirania popular, que el Centre sigui sempre un refugi que salvi la dignitat de tots.

**

Caldria, potser, abans de cloure aquestes ratlles, donar una idea sucinta dels serveis del Centre. Com és sabut, l'organització estatutària actual, que data de 1908, i que clou el que podríem anomenar el període romàntic de la seva història, tendeix a l'especialització. Es pot dir que són ateses totes aquelles activitats d'ordre cultural més divergents: artístiques, literàries, científiques, etc. Però entre els serveis més destacats del Centre, cal citar la seva Biblioteca, que conté uns 30 mil volums; les conferències i les ensenyances. Per la Biblioteca hi desfilen anyalment uns 35 mil lectors. Coesidereu el què això significa? Perquè les estadístiques de lectors ens indiquen encara un fet molt significatiu; que les signatures de Sociologia, Dret, Ciències pures, Ciències aplicades, Filologia, etc., són almenys tan sol·licitades com la Literatura. Això suposa un afany de saber, una sed de cultura que diu molt a favor dels habituals concurrents a la Biblioteca, la majoria dels quals formen part de la nostra població obrera.

La característica principal de les conferències consisteix en llur diversitat. Fixant-nos solament en les de caràcter polític, vetem com per la tribuna del Centre hi desfilen conferenciants de les doctrines més antagòniques. Això dona a la tribuna del Centre un caràcter de càtedra política que ha d'influir poderosament en el pensament dels ciutadans. Quant menys, crea l'hàbit de la tolerància, de la qual el públic habitual en dona un constant exemple amb el respecte tradicional amb què sap acollir les ideologies més oposades.

Finalment, ens cal remarcar, entre les ensenyances que es cursen al Centre, la classe per a analfabets, completament pública i gratuïta. Això vol dir que el Centre aspira a suprimir en absolut del nostre poble, aquesta tara de l'analfabetisme, que tant avergonyeix els pobles que la sofreixen.

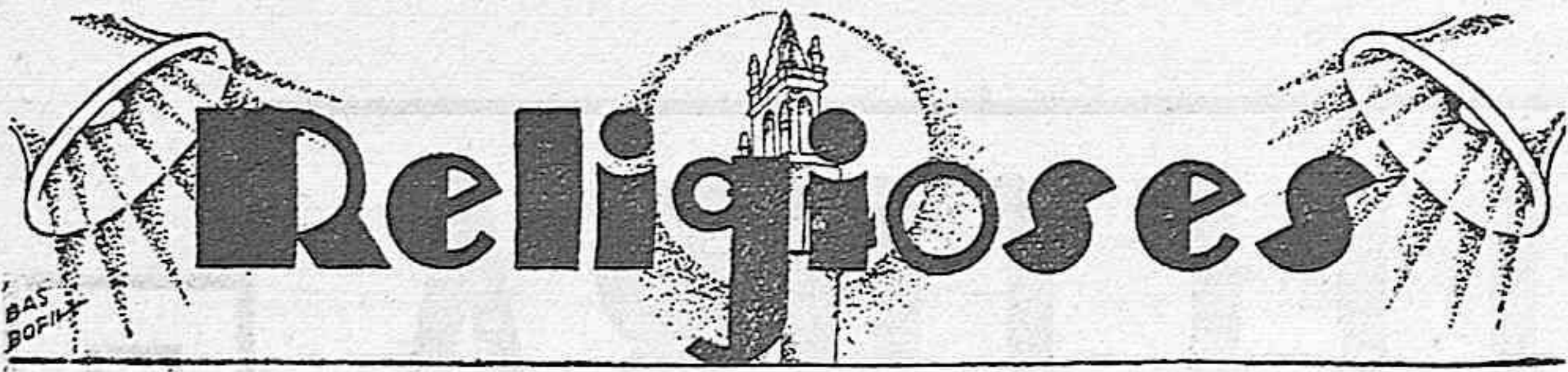
**

La vida del Centre no pot cabre, es clar, en el restringit encaix d'un article periodístic. Forçosament l'article ha de resultar fragmentari, puix que en realitat, cada aspecte del Centre ompliria sobradament l'espai disponible i les imatges de conjunt han de quedar desdibuixades. En realitat, ens proposàvem, amb aquestes ratlles, expressar el què val aquesta institució que reflecteix el nostre esperit, i l'obligació de tots els reusencs d'ajudar la seva glòria i la seva grandesa. Hi ha hagut un home, l'Evarist Fàbregas, que ha donat un exemple per tots. Però la ciutat serà molt més digna el dia que aquest exemple sigui, més que d'un home sol, de tot el poble.

A. MARTÍ BAIGES.

CENTRE DE LECTURA :: SALA DE REPÒS

EVANGELI

FESTIVITAT DE SANT PERE

En aquell temps: Vingué Jesús en territori de Cesarea, de Filip; i demanava als seus deixebles, dient: «La gent qui diu que és el Fill de l'home?» I ells respongueren: «Uns, Joan, el Baptista; d'altres, Elies; d'altres encara, Jeremies o un dels profetes».

Matth, XVI, 15-19.

LA CONFESSIÓ DE PERE

«Ningú coneix el Fill sinó el Pare». Únicament per una revelació del Pare, Simó, fill de Joan, ha conegut el misteri del Fill.

En el moment de la solemne afirmació de la divinitat del Crist—esclat d'amor i de fe—el pobre fill de Joan esdevé, diu Sant Dionís, el cim més alt i el més antic dels teòlegs.

«En efecte, escriu el comentarista D. Guenger, tant en l'ordre del temps com per la plenitud del dogma ell resol el problema, la fórmula incògnita del qual havia estat el suprem esforç de la teologia dels segles profètics».

Vós sou el Crist, Fill de Déu vivent! La llengua de l'home que en els camps de Cesarea de Filip ha pronunciat aquesta inaudita paraula, queda consagrada com a òrgan de la Saviesa Increada.

El Baptista haurà preparat aquesta confessió. Mes l'honor d'haver-la proclamada per primera vegada en nom de tota la humanitat és per aquell dels dotze que assoliria la primacia en el governament del món espiritual.

Israel, breçol de tants profetes, no sap veure en Jesús més que un profeta. Solament la fe, encesa pel mateix Déu en el cor d'un home, projecta llum prou clara per a contemplar tota la veritat.

Els segles són la repetició de la mateixa història. Ja fa vint segles que els homes deien el que els flamants racionalistes han volgut presentar al món com una original descoberta: que Jesucrist fou un home, certament honorabilíssim, però res més que home.

Caldria que ens expliquessin com entenen l'honorabilitat d'un home, que no essent més que un trist mortal, fa l'elogi més candent del deixeble que el proclama Fill de Déu vivent i no solament en fa l'elogi, sinó que l'investeix d'una sobirania espiritual que només un Déu pot atorgar.

La confessió vibrant de Simó, fill de Joan, és el blasme per la covardia enfront de la veritat.

A. F.

SANTS DE DEMA

La Commemoració de St. Pau, apòstol; Bt. Bertran Nicolau, fill de Barcelona; Bt. Ramon Lull, mr., fill de Mallorca.

CULTES DE DEMA

Parròquia de Sant Pere

Misses a dos quarts de 6 i a les 7; a les 9, ofici; a dos quarts de 8 del vespre, últim dia de la funció del Sagrat Cor de Jesús, finalitzant amb processó per l'interior del temple.

Parròquia de Sant Francesc

Misses a les 7 amb el mes de juny, i les 8.

Parròquia de la Puríssima Sang

Missa a dos quarts de 8; a les 7 de la tarda, rosari i mes del Sagrat Cor de Jesús.

Parròquia de St. Joan Bta.

Misses a dos quarts de 7 i 8, aquesta amb el mes del Sagrat Cor de Jesús.

Església de MM. Carmelites

Misses a tres quarts de 7 i a les 9 a l'altar de Santa Teresina del Nen Jesús.

Col·legi de St. Pere Apòstol

Missa a les 7 i 8.

Capella Exp. Crist Rei

Missa a dos quarts de 7; a les 5 de a tarda, maitines, trisagi, benedicció i reserva. Exposició tot el dia.

Església del Sant Hospital

Missa a dos quarts de 6.

Horari general de misses pels dies de precepte

A les cinc: Parròquia de Sant Pere.

A les sis: Parròquia de Sant Pere.

A dos quarts de set: Parròquia de Sant Joan.

A les set: Parròquia Sant Pere, Parròquia Sant Francesc, Parròquia de la Sang, Pares de la Sagrada Família.

A les vuit: Parròquia Sant Pere, Parròquia Sant Francesc, Parròquia de la Sang, Parròquia Sant Joan, Pares de la Sagrada Família.

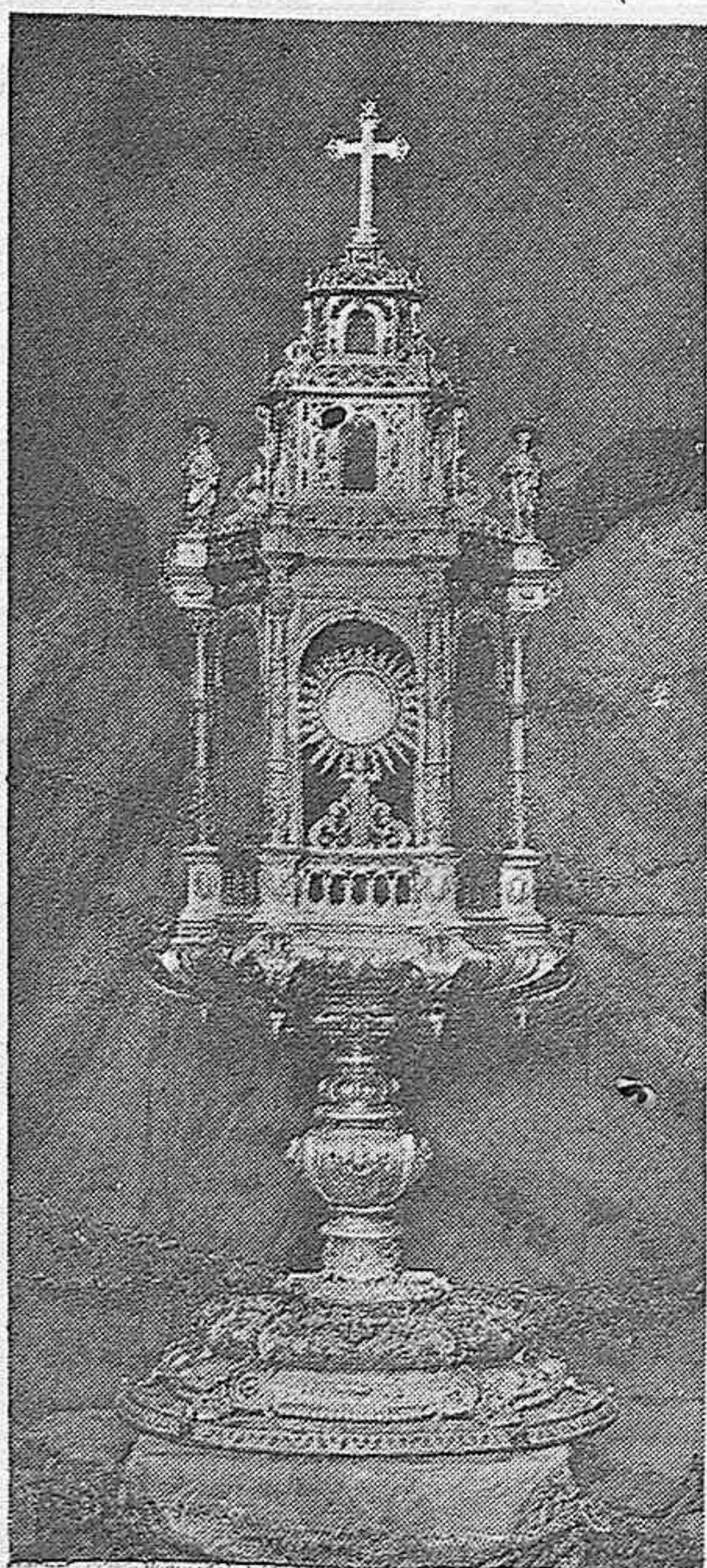
A tres quarts de nou: M. M. Carmelitas (carrer Cervantes).

A les nou: Parròquia de Sant Pere, Pares de la Sagrada Família, Capella M. M. Adoratrius, Hospital, Santuari de Misericòrdia.

A dos quarts de deu: Oratori carrer alt de Sant Pere.

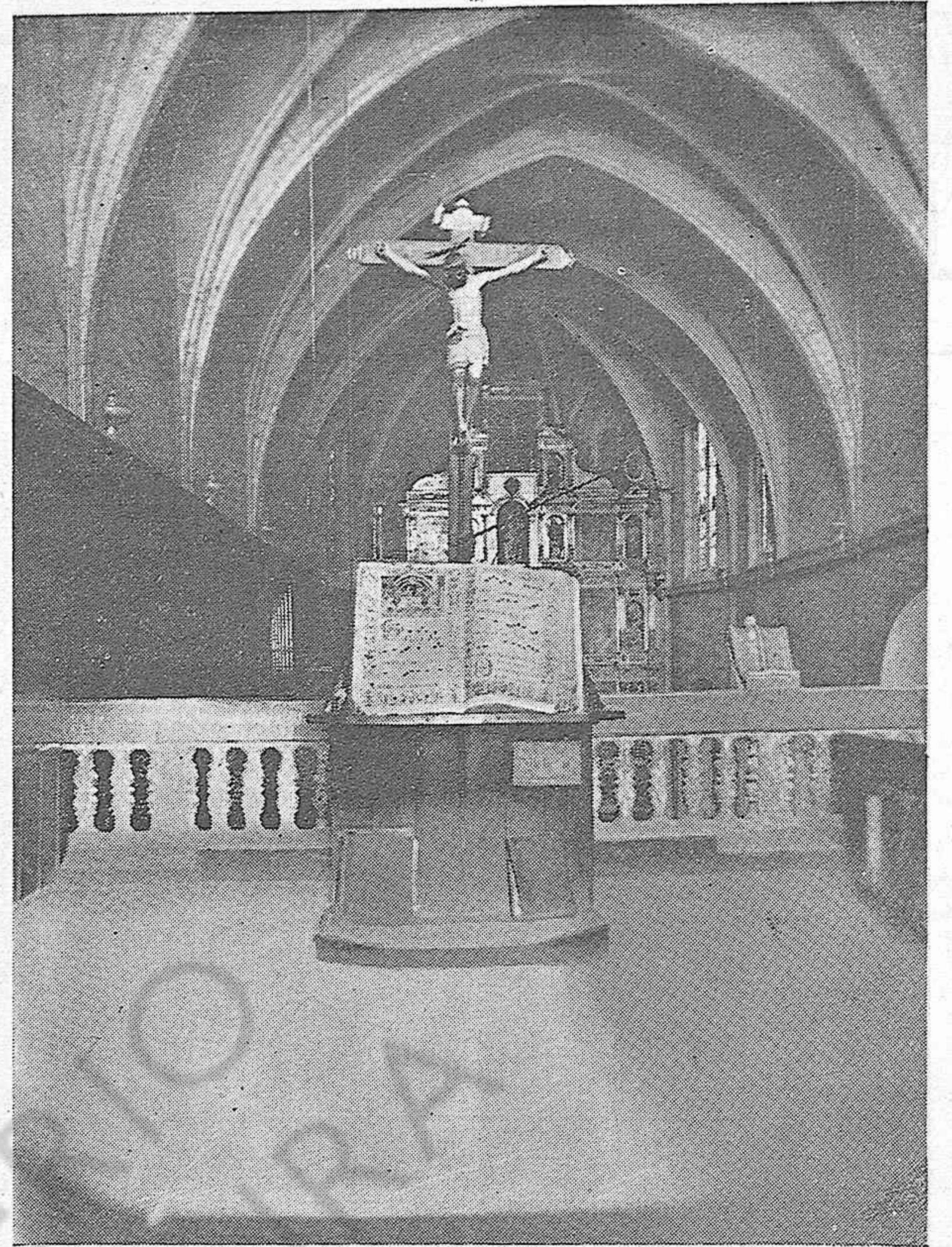
A les onze: Parròquia Sant Pere, Parròquia Sant Francesc, Ermita de Roser.

A les dotze: Parròquia de Sant Pere, Parròquia de la Sang.

Fot. E. Borràs.

PARRÒQUIA DE SANT PERE CUSTODIA ESTIL PLATERESC SEGLE XVII

Fot. F. Roca

PARRÒQUIA DE SANT PERE

DETALL DEL CHOR

Unes millores al retaule major de l'Església de Sant Pere

Caldria que ens preocupéssim, els amics de l'art, els amics de les coses nostrades, i, especialment, els catòlics reusencs, de fer lluir quelcom més el formós retaule major de la nostra Prioral.

En primer lloc, podrien ésser sotmeses les pintures que conté a un bon procediment de neteja, embelliment i conservació. Els sis magnífics olis que pel 1579 pintà En Pere Guitart renaixerien a la llum, i així admirariem com mai les valuoses composicions que són altres tants passatges de la vida del primer dels Sants Pares. Ensem, per mitjà d'uns aparells elèctrics aspiradors, es podria treure la pols i més pols que hi ha encastada per les escultures i recons de la gran obra. L'art de Ferris Ostris i Gaspà Huguet apareixeria als nostres ulls més plè d'encants encara.

Donant més extensió a les millores, hom imagina, agradosament, com s'en

beneficiaria el retaule, i fins la nau mateixa del temple, si els tres vastos finestrals ojivals de l'absis, enterament cecs avui, absolutament inservibles, restessin oberts i adornats sobriament amb vidres, com els col·laterals.

Més encara. El fosc passadís de darrera l'altar major podria ésser convertit en un lloc artísticament interessant en suprimir, no més, unes senzilles voltes d'obra que es troben allí a poca altura. Voltes desiguals que no serveixen per res, millor dit, que no ens deixen contemplar els quatre capitells gòtics, quasi bé els únics del temple, que encara guarda l'absis.

Amb un petit esforç — tants que en fem d'esforços, i no petits, per motius ben banals a vegades.....; — amb un petit esforç es podria aconseguir semblant conjunt de millores per al notabilíssim retaule major de nostra volguda Prioral.

SALVADOR SEDÓ.

El "Tu ets Petrus" de Mossèn Baró

Mossèn Bonaventura Baró, que en santa pau descansi, beneficiat organista que fou de la nostra Prioral, als primers anys de la seva carrera musical va compondre una magnífica obra, que mereixé un Diploma d'Honor en un notable certamen de música religiosa. Aqueixa obra és el "Tu est Petrus" que en vida de son autor, tots els anys es cantava a la Parroquial durant les diverses cerimònies dedicades a nostre patró Sant Pere.

Es una peça musical de gran valua; valenta de matços i ensem molt delicada; una bella interpretació, curulla de força i de religiositat, del cant al primer dels Apòstols, a la Pedra de l'Església.

Nosaltres ens permetem demanar que torni a ésser cantat el "Tu est Petrus" de Mossèn Ventura Baró, amb el qual es tributaria un homenatge de respecte i admiració al que fou músic notabilíssim.

SANTS D'AVUI

St. Pere i St. Pau, apòstols; St. Sírrius, p.; Jubileu del Sagrat Cor de Jesús.

CULTES D'AVUI

Parròquia de Sant Pere Apòstol

Misses a les 5, 6, 7, 8, 9, 11 i 12; després de la missa de les 6, rosari de l'aurora; durant la de les 7, conclusió de la novena a St. Pere; a les 10, solemne ofici amb orquestra i sermó pel Rnt. Dr. Atanasi Sinués. A les 5 de la tarda, cant de vespres i completes, i seguidament, a les 6, la processó.

Parròquia de Sant Francesc

Misses a les 7, 8 i 11; durant la de les 7, continuació del mes del Sagrat Cort de Jesús; a dos quarts de 10, ofici.

Parròquia de la Puríssima Sang

Misses a les 7, 8, dos quarts de 10 i 12. A les 3 de la tarda, catecisme.

Parròquia de St. Joan Bautista

Misses a dos quarts de 7 i a les 8, aquésa de comunió general pels fins de la Premsa Catòlica; a les 9, missa cantada i altra missa resada a les 10.

Col·legi de St. Pere Apòstol

Misses a les 7, 8 i 9.

Església de MM. Carmelites

Misses a tres quarts de 9 per la Congregació Mariana i cantada a les 10.

Capella Exp. Crist Rei

Missa a les 9. Exposició tot el dia. A les 5 de la tarda, maitines, trisagi cantat, benedicció i reserva.

Capella del Sant Hospital.

Missa a les 9.

Les almoines que es recaptin duranz totes les misses d'avui, estan destinades per disposició del Sant Pare, als fins de la Bona Premsa.

Com actua la Associació de Cultura de la Dona Reusenca

En resenyar DIARIO DE REUS e l'extraordinari d'avui, les entitats més remarcables del nostre Reus, no voldriem deixar d'esmentar el nom de la que encapçala aquesta plana i que amb la seva actuació col·lectiva ha fet més intensa la vida espiritual del nostre poble, refermant la tradició de polidesa de la dona catalana.

Associació de Cultura de la Dona Reusenca és una Entitat genuïnament femenina, filla del esforç conscient i del treball persuasiu que, enfront del moment actual, ben definits els deures i l'orientació de la dona en l'intervenció familiar i ciutadana, ha creat, en la nostra ciutat, un centre de caire popular que poc a poc ha de transformar-se en una verdadera escola domèstica, on la noia, després del període escolar, pugui instruir-se i perfeccionar-se, sense negligir la pràctica d'uns coneixements domèstics que més tard poden traduir-se en una més encertada direcció i ordenació de la llar que li sigui confiada.

Les seves activitats es manifesten sense alteracions en tots els aspectes de la seva vida. Les conferències i els actes culturals i d'esbarjo, es succeeixen amb admirable continuïtat i ajuntant a tot axó, la tasca represa cada dia en les aules, amb la explicació de les lliçons que formen el quadro d'ensenyament.

La tasca educadora de formar la dona en l'escola de la llar, es completa amb els cursos d'educació domèstica.

Un dels més encertats d'aquests cursos, fou el celebrat darrerament, el qual constà de les següents lliçons:

- Valors espirituals per a la formació de la llar.
- Nocions de Puericultura.
- La família baix el seu punt de vista jurídic.
- Higiene i economia domèstiques.
- Decoració i embelliment de la llar.
- Tres lliçons de cuina.

Totes les conferències que s'han donat en el nostre Casal han tingut un interès ben remarcable.

En commemoració del Centenari del Romanticisme, el poeta i publicista En Lluís Bertran i Pijoan disertà sobre l'esmentat tema:

La nostra Entitat és massa jove encara per a formar un historial on l'acoblament de dades o de fets ocorreguts siguin testimoni de la seva vida, no obstant, amb la seva actuació entusiasta, portada per una inquietud que es tradueix sempre en profitoses iniciatives, nodrint les seves rels en les deus inestroncables de l'amor a la terra i a les tradicions vernàcules, avançant sense desfalliment pel camí que li ha assenyalat una bella ideologia va escrivint—una ratlla cada dia—el llibre d'or de la seva vida, amb l'esperança de què un dia no llunyà aquest formaria part de l'història de la Ciutat.

No cal sino resseguir el camí que portem seguit, per a que aquesta esperança es vagi fent albiradora.

Quan per primera vegada ens adreàsrem a la dona reusenca convidant-la a que del nostre aleshores humil estatge, en volgués fer la casa pairal de totes, ho ferem convençudes de què el nostre crit no es perdria en el buit i si per damunt de les nostres conviccions

hi hagués existit la més petita ombra de recel en l'obra que iniciàvem, ben prompte hauria estat esvaïda, ja que abans d'acabar el primer curs la manca d'espai ens obligà a planejar la reforma i engrandiment del nostre Casal, per a donar una major amplitud a les nostres coses que en forma tan falaguera començaven.

Aquest estat floreixent i entusiasta, iniciat ja des d'un bell principi, continua avui encara. Si visiteu el Casal d'Associació de Cultura de la Dona Reusenca, hi veureu sempre un estol nombrosíssim de noies que, com eixam d'abelles envorant el rusc elaboren el secret d'un gaudi espiritual que es fa avinent en el noble dalit d'instruir-se, o en l'estona de lleure enfront del llibre o de la Revista.

I en parlar de llibres, no deixarem d'esmentar la importància capdal que va assolint de dia en dia la nostra Biblioteca. Un miler de volums la formen, i l'avantatge d'un servei de Biblioteca Circulant posa a l'abast de la lectora un nombre ilimitat de llibres, els quals al passar d'una noia a l'altra van desvetllant en cada cor una mica de sentiment o deixant en cada intel·ligència la llavor d'una nova idea.

Tres seccions secunden la Directiva en l'ordre i direcció de la casa.

La Secció d'Educació i Instrucció té cura del bon funcionament de les classes i de procurar per a les deixebles el màxim de facilitats i aventatges, organitzant les conferències i cursos de caire domèstic.

La Secció de Literatura, escull les conferències literàries, estableix el torn de Bibliotecàries i mesalment publica una fulla porta-veu del nostre Institut.

I finalment la Secció d'Excursionisme i festes prepara els actes d'esbarjo i una vegada al mes, com a mínim, organitza les excursions que serveixen per i fer-nos estimar a totes la nostra bella terra, visitant els seus indrets més escaients.

En els moments actuals en que comença un nou període en la nostra Història i les joves promocions es preparen per a treballar intensament Catalunya endins, esperen ordres en un demà més clar i prometedor per al nostre poble, aquesta entitat nostra—màxima representació—de l'espiritualitat de la dona reusenca—vol aportar tot el seu esforç en aquesta obra de desvetllament.

Cal no oblidar l'actuació directa de la dona en la consciència dels futurs ciutadans; no en va s'ha dit que si els homes fan les lleis, les dones estableixen les costums i davant la responsabilitat de la dona-mare en l'educació dels fills, només una preparació adequada pot fer-la reeixir d'aquesta missió força delicada.

I aquesta preparació, de vegades difícil d'atenyer individualment, pot resoldre-la la col·lectivitat.

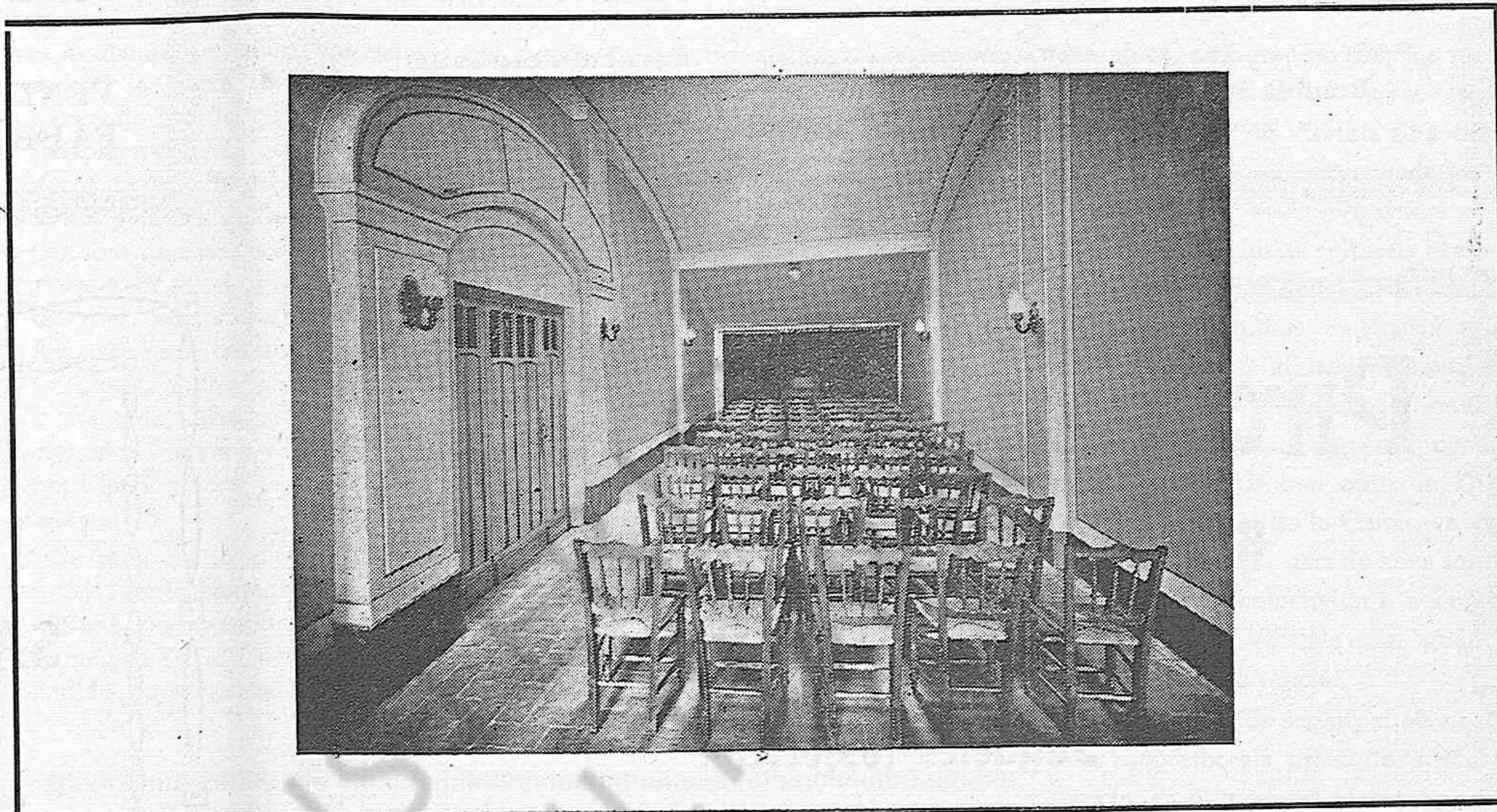
La nostra Agrupació s'adapta completament a aquestes característiques.

La joventut femenina de Reus, a l'inscriure's en les seves llistes, marca una feta remarcable en el camí emprés per la joventut actual.

Noies d'altres indrets, Montbrí i Riudoms, avui, s'han aplegat al seu redós i des de llurs viles s'aprofiten d'aquet ambient cultural.

Nosaltres voldriem que aquest exemple fos seguit per altres pobles, per a que així, Associació de Cultura de la Dona Reusenca, ultrapassant els límits de la Ciutat s'escampés, generosa, per tots els indrets de la nostra Catalunya.

LA SALA DE FESTES

Es el lloc més principal de la casa. Davall del seu sostre acollidor s'hi celebren tots els actes que plasmen la vida d'aquesta Entitat.

QUADRO D'ENSENYAMENT

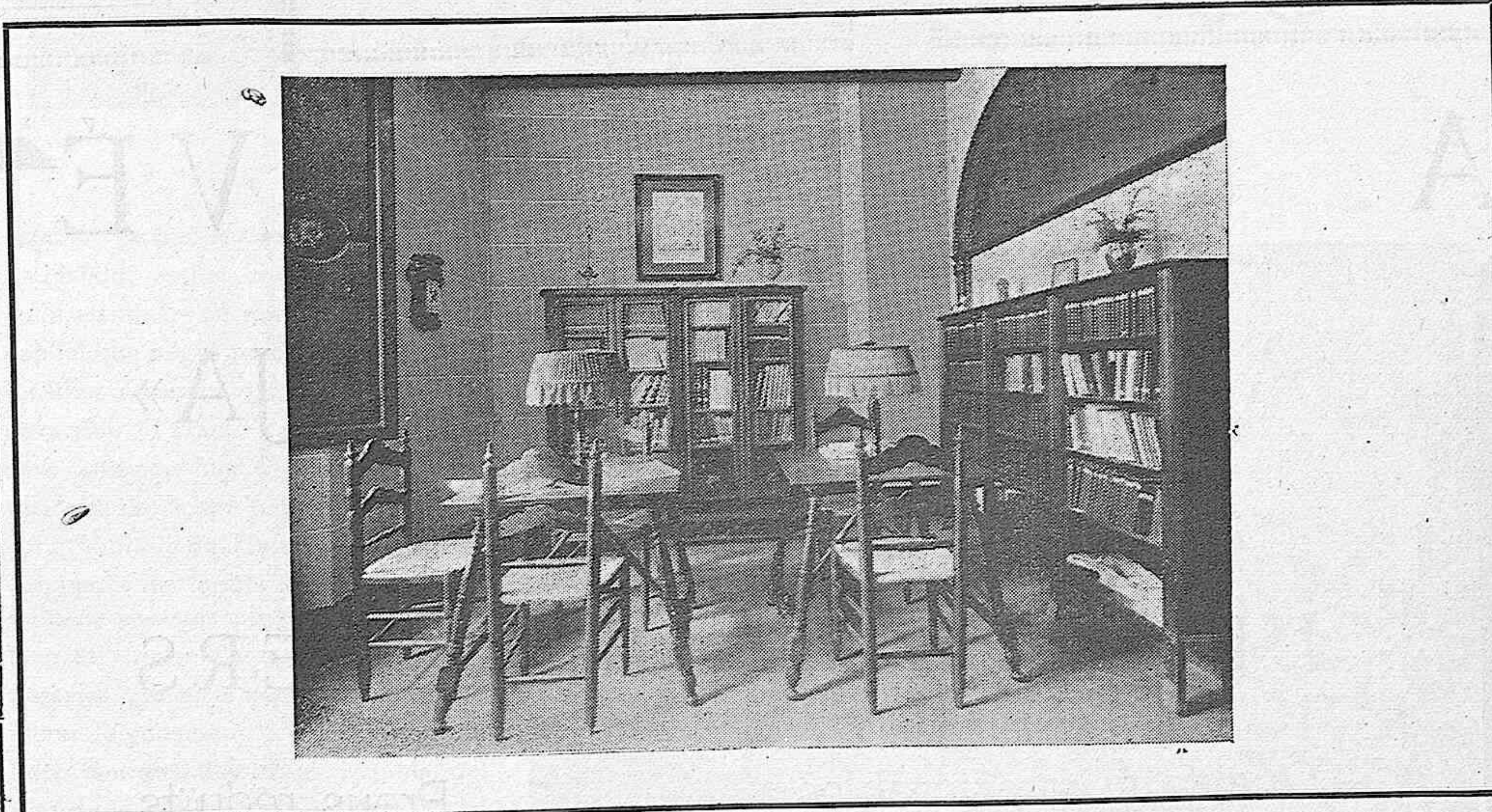
CLASSES NOCTURNES

- Mecanografia i Taquigrafia: Dilluns, dimecres i divendres de 8 a 9.
- Gramàtica Castellana: Dilluns, dimecres i divendres de 8 a 9.
- Aritmètica: Dimarts i divendres de 7 a 9.
- Tall i confecció de vestits i roba interior: Dilluns, dijous i divendres de 7 a 9.

CLASSES EXTRAORDINARIES

- Gramàtica catalana: Dimarts i dijous de 8 a 9.
- Planxar: Dimarts de 5 a 5 i mitja i de 5 i mitja a 8.
- Apedaçar i surgir: Dimecres de 5 i mitja a 6 i mitja.
- Cuina: Tots els primers dissabtes del mes a les 5 de la tarda.
- Anglès: Lliçó alterna a les tardes.
- Francés: » » » »

LA BIBLIOTECA

La biblioteca polida i silenciosa, on el bon gust i la senzillesa amb que ha estat resolta ofereixen un atractiu a la lectora.

Compañía Reusense de Automóviles
"LA HISPANIA"
 Arrabal San Pedro, 23 REUS

EXCURSIONES
 Accesorios de todas clases
 Gasolina
 Neumáticos y Cámaras
 Lubrificantes
 Coches a pupilaje

GARAGE: Rambla Massini, 12
 Teléfono 377 A

TALLER DE REPARACIONES
 Y TALLER ELÉCTRICO:
 Rambla Miró, 44

ESTACIÓN ÓMNIBUS:
 Calle Santa Ana, 23-25
 Teléfono 377 B

Fábrica de Marcs, Motlures i Miralls
"SANROMÁ"
 (NOM I MARCA REGISTRADA)
 DE
J. SANROMÁ GUASCH

Preus reduïts en tota mena de marcs, tan fets com d'encàrrec
Miralls de totes mides i formes
Antic Magatzem de vidres i cristalls plans
Extens assortit en vidres impressos, baldoses llises i premsades de tot el ram de vidrieria plana

VENDES: Raval Santa Anna, 46
 FÀBRICA: Passeig de Sunyer, 2

REUS

Pirotecnia Espinós
 Ramilletes para Fiestas y Verbenas

☼ ☼ ☼

Jaquetes fosfóricos

☼ ☼ ☼

PROVEEDOR del MINISTERIO DEL EJÉRCITO, de la AVIACIÓN MILITAR y de la AERONÁUTICA NAVAL ESPAÑOLA

CASA PUJOL
 MÁRCA REGISTRADA

SASTRERIA per a HOMES i NENS

CONFECCIONS - SABATERIA - CAMISERIA
 CORBATES - SOMBRERERIA - GORRES
 IMPERMEABLES - PARAIGÜES - BASTONS

MONTEROLS, 37
 TELÈFON 43 A

REUS

Pintures a l'engròs
ANTONI CAVALLÉ

REUS:
 St. Llorenç, 34. Tel. 89 A

SARAGOSSA:
 Prudencio, 38. Tel. 1277

LLEIDA:
 R. Ferran, 20. Tel. 167 A

Chocolates Monrabá

Riquíssimos por su calidad superior.

Avenida Fàbregas, 69
 ::::: REUS :::::

Talleres Ramón Sagarra

Fabricación y Reparación
 de
RADIADORES

Planxisteria y Pintura DUCO

Doctor Ferrán
 y Paseo Sunyer

Reus

ELECTRICIDAD
JOSÉ LOZANO GARCÍA

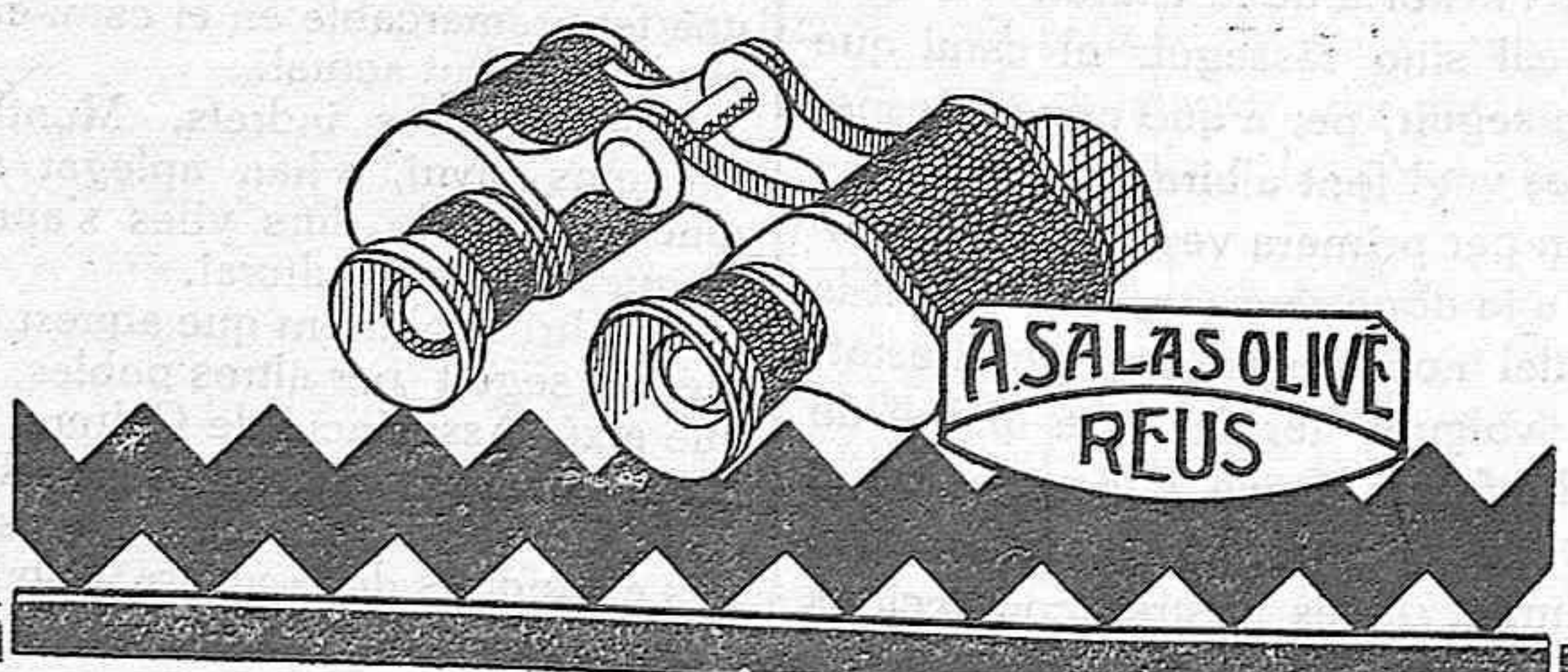
Instalaciones Eléctricas y de
 Radio-telefonía
 Reparación de Motores
 Baterías de acumuladores
MATERIAL ELÉCTRICO

Monterols, 26 REUS Teléf. 242

A. SALAS OLIVÉ
 ANTIGA «CRUZ ROJA»
 MONTEROLS, 3 -- REUS

ULLERES - - BRAGUERS

Qualitats immillorables Preus reduïts

INSTITUT DE PUERICULTURA

L'OBRA DE L'INSTITUT

L'any 1913 va ésser llençada l'idea de fundar una institució de protecció a l'infància, i al 1919 s'inaugurà l'Institut de Puericultura. Com l'obra es tan gran i de tanta transcendència social, va desenrotllar-se per parts i poc a poc, fins assolir la protecció integral de la mainada.

En obrir les seves portes, començà implantant una *consulta* hebdomadària de nens de pit, servei de *lactari* per als sotmesos a lactància mixta i artificial, i *laboratori* d'anàlisi. Al poc temps, s'inaugurà el *refetor* per a dones lactants i embarçades necessitades, a fi de que puguin criar llurs fills en les millors condicions possibles, procurant conservar i si cab augmentar la quantitat de llet.

Seguidament s'establí el servei de *puericultura prenatal* o sigui una consulta toco-ginecològica per a dones embarçades; aleshores com a complement s'organitzà l'assistència domiciliària de comadrona per als casos de famílies necessitades i que no poguessin gaudir l'auxili de la beneficència municipal, i al'ensems de metge tocològic pels casos de parts distocics.

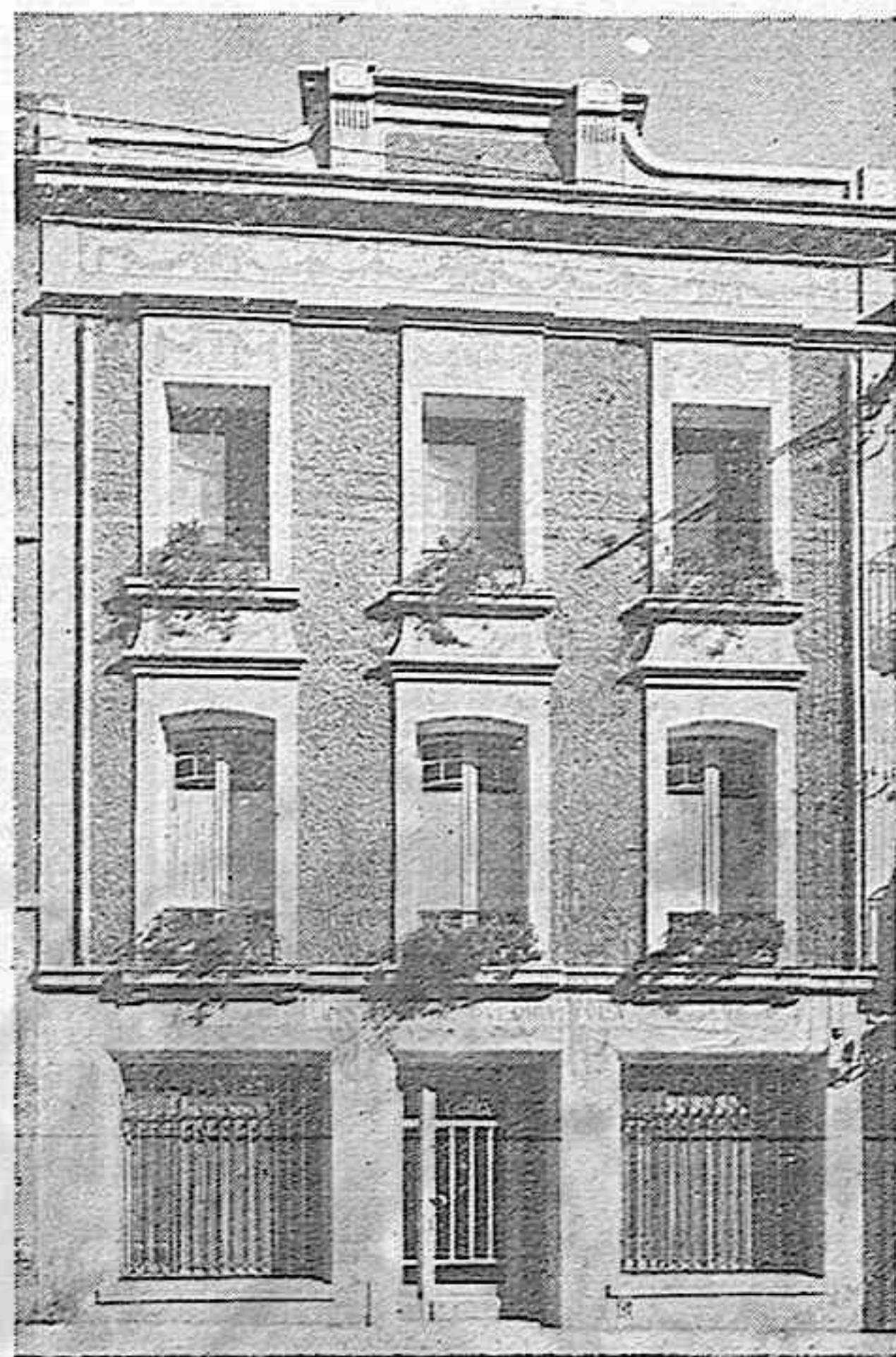
Més tard s'inaugurà un *consultori de pediatria* per a nens malalts amb departament de vacunació. Aquest interessant servei més que per a guarir malalties, té per objecte el prevenir-les, i així quan els infants tenen una petita indisposició puguin tot seguit llurs mares consultar gratuïtament, i posant en pràctica els consells facultatius, dietètics la major part de vegades i amb senzilles medicacions, puguin evitar-se greus dolences. Estem altament satisfets d'aquest servei per l'eficàcia que ha tingut.

Més endavant i amb la col·laboració de l'Exm. Ajuntament s'establí l'Inspecció *Mèdico-Escolar*, que si bé no es tan perfecte com desitjariem, per no ésser encara pràcticament possible, podem estar satisfets perquè degut a ella, tenim les escoles en un estat de netedat envejable, a més de la vigilància sanitària en que's té els alumnes.

L'Institut de Puericultura, a petició de la Corporació Municipal, presta en nom seu i per delegació, els serveis de protecció a l'infantesa i maternitat, que en l'actualitat segons la legislació vigent té el deure de cuidar el Municipi.

Además del servei domiciliari d'assistència als parts normals per llevadora i als anormals o distocics per tocològic, cregué l'Institut tenia necessitat de poder *hospitalitzar* les parteres, en certs i determinats casos, en que és impossible l'assistència a domicili. Per tal de poder tenir un local amb les dependències adequades es feren les degudes gestions, aconseguint que l'Excel·lentíssim Ajuntament habilités el segon pis de l'ala N. O. de l'Hospital Municipal, i, amb l'ajuda econòmica de la Junta Local de Protecció a l'Infància, les obres estant a punt d'ésser acabades. Dit *departament de maternitat* sense que's pugui dir sigui un model, estarà prou bé pel servei a que està destinat, satisfent abastament les necessitats que la moderna tocològia exigeix. Dit departament es compon de: *sala menjador* i *estancia diurna* d'embarçades i parteres; *dormitori* per a embarçades; *sala de parteres*

normals o no infectades; *sala de parts normals o aséptica amb bany i water*; *sala de parteres infectades amb water*; *sala de parts séptics* per a dones infectades abans del part, i a més a més una *habitació per a parteres de pugo* i per a la llevadora. Les obres d'aquest departament estan molt adelantades, faltant poc per acabar-les. Esperem que nostre Ajuntament farà un petit esforç més i podrà posar-se en marxa aquest importantíssim servei, que, avui, és indispensable, tenint en compte-lo disposat per la llei de segur obligatori de maternitat per a la dona

FAÇANA

que treballa i que es imminent la seva implantació.

Altré dels serveis que ha establert l'Institut, es el de *incubadores a domicili* pels nadons febles i prematurs. Aquest servei no sabem que cap mes poble el tingui.

A més de tot això, no ha descuidat l'Institut la interessant part pedagògica, puix a més dels consells que es donen a les mares, en la visita hebdomadària, es van donant cursos i conferències d'higiene infantil en nostra ciutat i en diferents pobles de nostra Comarca, tenint començat un petit Museu per a l'ensenyament de la Puericultura, així com una biblioteca per al mateix fi.

Al'ensems s'ha preocupat de l'indumentària del nadó, establint un *model de vestit higiènic*, el primer i únic d'Espanya, adoptat ja en varies Escoles de Puericultura i que va estenent-se per tot arreu, substituint l'incòmode i antihigiènic vestit de bolquers.

Fa ja déu anys que l'Institut publica una Revista mesal, per a divulgar els coneixements d'higiene infantil i fomentar la creació d'altres institucions semblants. El fruit ha sigut esplèndid, puix tenim coneixement que, en diferents indrets de la península, gràcies a nostres consells i propaganda, s'han fundat Instituts de Puericultura i establiments semblants, alguns d'ells de gran importància, com el de Gijón i també, de modo indirecte, ha contribuït a la Fundació de l'Escola Nacional de Puericultura i al'ensems de totes les Escoles Provincials avui existents.

Actualment s'estant fent treballs per a que, la Caixa de Pensions, en els baixos de l'edifici que està construint a l'ex-plaça del Rei, estableixi una *guarderia de nens de pit* i una *Escola Maternal* pels fills de les dones que treballen fora de casa, i on podrien guardar-s'hi durant tot el dia i rebre instrucció, des del naixement fins els 3 anys. Aquest servei tan important per a nostra Ciutat, podria ésser administrat per la mentada Caixa, assumint la direcció científica i tècnica nostre Institut, entrant així a formar part espiritual del mateix.

A més de lo dit s'han d'anar ampliant i perfeccionant els serveis ja establerts, però es topa amb la dificultat de manca de lloc, per ésser insuficient l'edifici que construí nostre bon amic i

gran patrici Sr. Fàbregas, i per tant, precisa ampliar-lo degudament o millor encara construir-ne un de nou.

Per tal motiu es precis que'l poble ens ajudi fent-se càrrec de la capital importància que té el salvar la vida de nostres fills i de la cura que cal tenir d'ells en els primers anys de sa vida per tal de garantir llur bon desenrotlló.

Es d'esperar, doncs, que tot el poble començant pel nostre Ajuntament, cooperarà com fins ara, a la tasca de defensar la mainada, facilitant-nos els mitjans per a acabar l'obra empresa, tan ben començada, de la que podem estar orgullosos per ésser la primera d'Espanya i que ha servit de model per fundar-ne moltes altres.

DR. A. FRIAS I ROIG

LA VIDRIOLA DE L'INSTITUT

L'Institut de Puericultura amb tot i els seus 12 anys d'existència, no ha arribat encara a la plenitud de la seva vida. L'Institut aspira a una tasca social més intensa i vasta que la que ara realitza i per tal que un dia o altre les aspiracions puguin esdevenir realitat

cions públiques ja abastan a tot, es temerari l'embrancharse en empresa de tanta volada com la que la Vidriola ha iniciat. Això no obstant, cal reconèixer que la gent de Reus s'ha imposat veritables sacrificis en profit de la Institució i per poc que els esdeveniments li sien

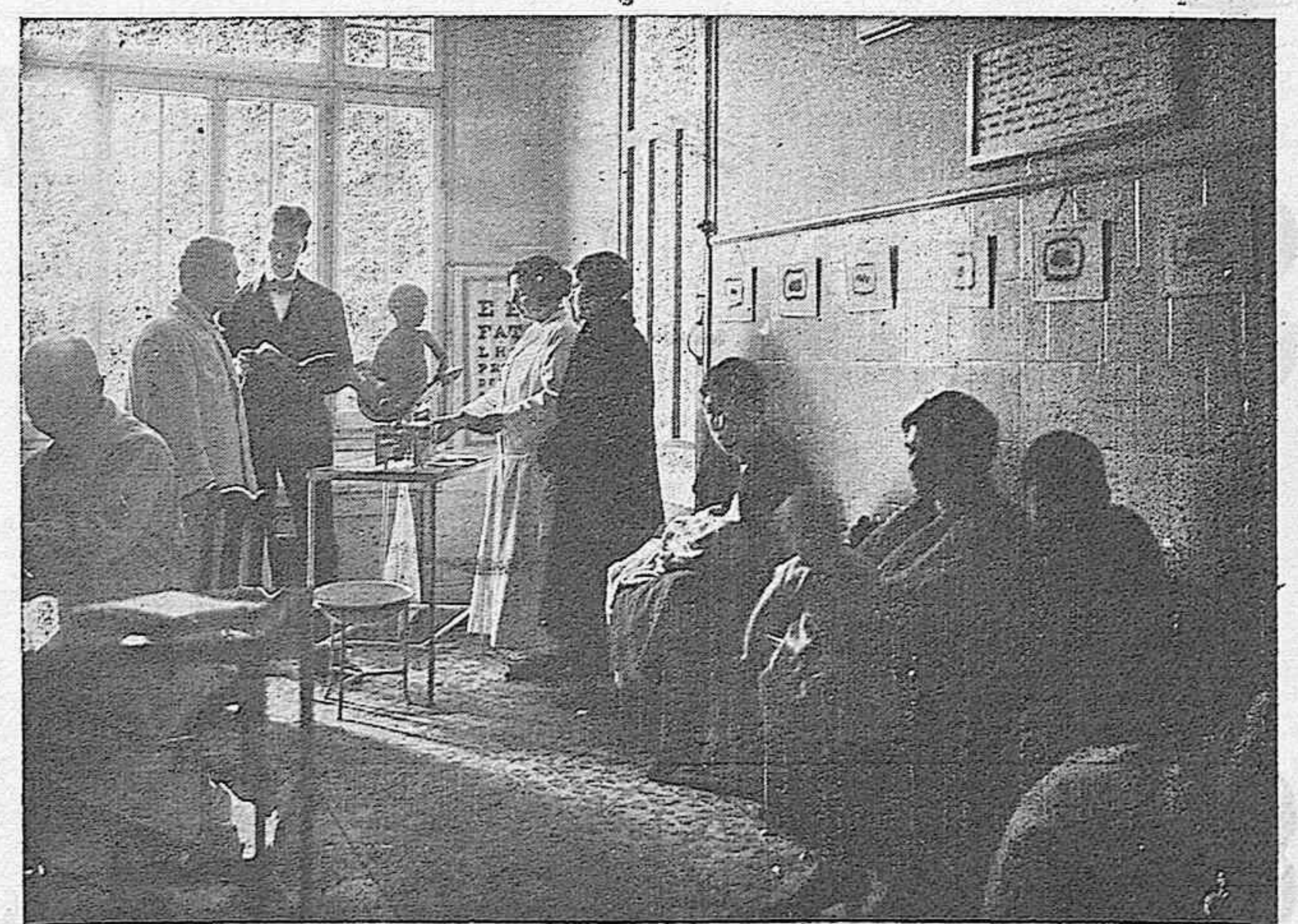
REFETOR DE L'INSTITUT

estable i permanent, es creà la Vidriola de l'Infant, entitat encarregada de recollir els diners necessaris a formar un capital que pugui produir la renda que l'Institut necessita per a assegurar la seva vida i l'exacte compliment de la seva altíssima funció protectora de la mainada del nostre poble.

La Vidriola de l'Infant s'ha imposat l'obligació de formar un capital de un milió de pessetes per tal d'assegurar a l'Institut una renda de 50.000 a 60.000 pessetes que és el que necessita per a viure folgadamente, i en tant aquesta important quantitat no sia reunida, del fons de la Vidriola no s'en distreurrà ni una sola pesseta. Ara bé, el difícil és arribar-hi a una quantitat tant crescuda. Aquí on el particular es preocupa poc de les qüestions de beneficència social perquè creu que les Corpora-

favorables, arribarà, en plaç no massa llunyà, al terme de les seves aspiracions. Fins ara la Vidriola s'ha nodrit de quotes periòdiques recaudades directament dels socis protectors o per mitjà de les societats culturals i recreatives de la població, i dels donatius fets per les famílies en ocasió de la naixença d'algún fill. Des de fa poc, una nova modalitat d'ingrés ha enriquit el fons de la Vidriola: l'ingrés en concepte d'herència. Un bon amic de l'Institut i un bon amic de la Ciutat, va voler que en morir, una part de seva fortuna retornés a la col·lectivitat i, a l'efecte, va llegar a la Vidriola una quantitat de relativa importància.

Si l'exemple fos seguit, si els nostres rics, i sobretot els orfes de successió directa, en el moment de testar pensessin en l'Institut de Puericultura, es podria anar molt depressa a la realització del vast programa d'aquesta necessària Institució, que si va nèixer a la vida protegida per un home és convenient que creixi i visqui amparada per la generositat de tota la ciutat representada així pels organismes oficials com pel simple ciutadà que paga la més modesta quota. Les Institucions del caràcter de la que ens ocupa és preferible que siguin obra de tots, puix que l'anònim és el que esborra çò que de humiliant pot tenir el rebre graciosament un servei. I la forma més pràctica i desinteressada de protecció és sense dubte la emprada per l'home generós del qual suara hem fet menció. Cal esperar que no serà la d'ara la darrera vegada que la Vidriola de l'Infant es veurà favorecida amb herències, importants o modestes, però reveladores sempre de l'amor que sent la gent de Reus per l'Institut de Puericultura.

CONSULTA D'HIGIENE INFANTIL

Banco Vitalicio de España

Compañía Anónima de Seguros

Fundada en 1880

Seguros sobre la Vida y Rentas Vitalicias
en todas sus combinaciones

Seguros de Transportes, Marítimos, Terrestres
y de Valores

50 años de existencia es la mayor garantía de su estabilidad
y acertada administración

354.438,144'97 pesetas que importan los capitales de los Seguros
Vida en vigor en 31 Diciembre 1929 son la mayor demostración de la
confianza que inspira al público

172.603,258'56 pesetas pagadas a los asegurados desde la funda-
ción de la Compañía, son la mejor prueba de su solvencia

Domicilio Social: Rambla de Cataluña, 18 — BARCELONA

Sucursal en Madrid: Calle de Alcalá, 25 :: Edificios propiedad de la Compañía

Delegaciones en todas las Capitales de España
Agencia en todas las poblaciones de importancia

AUTORIZADO POR LA INSPECCIÓN MERCANTIL Y DE SEGUROS

DELEGADO para Reus y su Comarca

Don Agustín Catalá

— Arrabal alto de Jesús, núm. 22, accesorio —

ELS OBRERS AL TEATRE DE L'IGNASI IGLESIAS

Una vegada eren una colla de joves que es reuniren al carrer Major de Gràcia cap a les 12 de la nit. Per aquells temps Gràcia era la Seu de l'acció directa, la capital d'Europa per als revolucionaris anarquistes. Allí els Pallàs i els Salvador i els Borràs i els Noguers i els Suñer tenien els cataus on es reunien en grups de cinc o de sis o de set, sense altre pacte social que el nom. Els Malato, els Angiolillo i els Santarel acudien de França, d'Itàlia i de Rússia a refrescar l'audàcia anarquista.

Doncs aquella nit la colla pujà pels Josepets amunt i en arribant al peu de la muntanya s'engolfà per la dreuera de cal Borni. Havia començat la primavera de l'any 1896 de trista memòria. L'Iglesias i jo erem de la colla amb lu Brossa i altres que no m'atreveixo a anomenar. Un dels més silenciosos agredí dos anys després a trets de pistola un butxí del poble, el que semblava més afeminat i enraonador va morir al pal.

En la nostra vida no tot han estat paraules que el vent s'endu, ni es pot dir que l'haguem passada entre roses i flors.

I bé ¿sabeu qué anava a fer aquella nit l'alegre jovent revolucionari al Tibidabo? Dues hores més tard, després de menjar una miserable menestra, restàrem disposats per terra i esperàvem silenciosament. El rossinyol com cada nit comparegué a la cita d'amor.

De primer oïrem un *piu* breu, tímid, sonda que es llença al vent. La nostra emoció ens feia llevar la post del pit. El crit d'ajerta s'allargà i es feu retardor, botit de faxenda. Fins que les passades esclataren a plena gorja, triomfals, amb reïflets d'aguda perfídia, sonores ampulositats d'una freda passió, bravates que estemordeixen i roben el cor al ser amat.

Quan l'artista s'adonà de la nostra presència no cantà més. Un raig de lluna ens havia traït.

Jo crec que l'Ignasi Iglesias no va treure del seu contacte amb els homes de l'acció directa, altra lliçó que la d'aquella nit al Tibidabo, quan els cors revolucionaris es trasbalçaven d'emoció en oïr el cant dels aucells.

* * *

L'obrer que l'Iglesias va dur al Teatre es senzillament l'obrer, una mena d'home. En Pitarrà ens presentà el pagès, En Guimerà fou l'home de la tragèdia Victor Huguesa.

En el teatre de l'Iglesias no hi ha el galàn, ni el galàn jove, ni el barba, ni el traïdor. En els seus intents de comèdia burgesa l'Iglesias fa sortir uns obrers vestits de senyor.

Algún dia, si em lleu, vui fer l'estudi psicològic d'aquella mena d'home que és l'obrer, disfressat-lo com vulgueu, qualsevol que siguin els temperis de la seva vida.

I fora limitar o destruir l'unitat del tipus acceptat que l'obrer de l'Iglesias és un revolucionari o un conservador. Ell ens presenta les topades d'aquells tipus ciutadà nou que és l'obrer, amb una societat que ja estava feta quan l'obrer aparagué en la vida social. Però el seu propòsit no és capgirar la societat sino fer-hi un lloc apropiat per a l'home nou.

No cal confondre l'obrer amb el treballador. En cercar la gènesi del treballador cal pensar en la vida del camp, mentre que l'obrer és un derivat de l'home de ciutat que fou l'artesà.

L'obrer fou una creació del dinovè segle. Abans no n'hi havia d'obrer; al camp s'hi feien treballadors i a la ciutat artesans. L'obrer és el fill del vapor, de la màquina, de l'electricitat. Es forma en una quadra, viu en una barriada industrial.

La feina de l'obrer més aviat que dura és enginyosa. Transforma les primeres materies, però no ven les coses fabricades. Pel món obrer entra la dona a ocupar un lloc independent en el món del treball. La xinx de fàbrica fa la mateixa feina que el filador o el teixidor.

Així en cent anys s'ha creat un nou tipus d'home, especialitzat, avesat a la labor col·lectiva, que té en la dona i en la criatura un concurrent, ànima humana d'una màquina, que li exigeix un esforç espiritual i el redimeix de la força bruta. Si Déu hagués fet l'home pensant en l'obrer li hauria dat un cap més gros, unes mans més sàbies i uns braços i unes cames més petits.

* * *

Fins al darrer terç del segle XIX viu a Barcelona dispers en el si de la societat burgesa. Aleshores es formen barriades on l'element pagès és superat i absorbit, com enaiguat per aquest home nou, l'obrer.

Sant Andreu ens ofereix el tipus d'una població obrera. Els que conreen la terra, els botiguers i els artesans viuen submergits en un ambient social creat per l'home o per la dona de la fàbrica. Els carrers, les cases, les botigues, els establiments públics, les comunicacions responen allí a les conveniències i necessitats de la família obrera. Heus aquí una societat nova, un món nou, amb una economia mobiliària, impulsada per sentiments originals, que es mou fàcilment d'un lloc a l'altre, més lligada a la indústria que a la terra.

En el si d'aquesta població obrera naixia amb ella el seu dramaturg, gairebé al mateix temps. Les visions de l'Iglesias, els seus drames, la seva mena de poesia no territorial, la tècnica del seu teatre i fins l'estructura del seu diàleg i la mena de finura complimentosa del seu tracte, són essencialment obrers. No veurè això, deixar se enlluernar per la decoració burgesa d'algunes de les seves darreres obres; és no comprendre el seny més íntim de l'obra iglesiana.

Per això jo crec que l'Iglesias no va guanyar res en allunyar-se d'aquell ambient obrer de la seva infància i de la seva joventut, aquell ambient que era tot u amb la seva ànima. El cercle

era allí la barberia, les vinyes i els camps de conreu eren les fàbriques i els tallers, l'unitat de riquesa la setmanada, les possibilitats de la vida hi estaven oprimides per la llei de ferro del salari.

La família pagesa era un grup territorial on el pare era el senyor i la família burgesa estava muntada sobre la creació d'un establiment amb la base econòmica d'un ofici i d'una clientela local. La família obrera no té un territori, redueix a la mínima expressió el seu mobiliari, té per unitat econòmica la setmanada que guanyen autònomament, això és, cadascú pel seu costat el pare, la mare, el fill i àdhuc la filla.

En aqueixa societat obrera es planteja d'una manera general el problema dels vells que sols rars vegades sorgia en la família territorial i en la família burgesa. En ella el fill o la filla en casar-se constitueixen una família nova limitada en les seves possibilitats per la rigidesa de la setmanada. La família vella resta com un arbre sense fulles; sense territori ni establiment, ni clientela, el vell no hi té una base econòmica per a subsistir. Els ulls de l'Iglesias s'obriren des dels primers anys de la joventut per a contemplar aqueixa horrible tragèdia.

* * *

No em lleu de treure totes les conseqüències d'aquella meua afirmació. No més diré dues paraules sobre el diàleg i sobre la psicologia de les *dramatis personae* en les obres més característiques de l'Iglesias.

No cal confondre en el diàleg la superficialitat i la banalitat amb la manca de preocupacions intel·lectuals. Les notícies que tenim de la que en deien a Atenes la comèdia nova, la de Menandre ens la fan concebre molt menys eloqüent que la tragèdia i més poc intel·lectual que la sátira aristofanesca.

Així mateix el diàleg d'obrer en els drames d'Iglesias es sobri, exent d'intel·lectualismes transcendents, nodrit de les preocupacions d'una classe social que tot just s'ha format i que camina en compte, a palpentes, que arriba a ésser graciós per la dosidat del tracte. Fora del tema principal de l'obra els interlocutors no parlen més que de les ocupacions i funcions ordinàries de la vida.

Recordem que fa i com urbanisa la família aquesta nova mena d'home i comprendreu millor els tipus que forma. L'obrer no és precisament un home observador, sinó atent; de cara a la màquina, no es pot distreure massa i al cap de vuit hores d'atenció forçada ve de la fàbrica com ensenyat. En les comèdies de l'Iglesias té un gran paper el tipus de l'obrer conscient, el que posa en totes les facècies de la vida aqueixa atenció sostinguda que s'ha avesat a tenir davant de la màquina.

Un altre tipus característic és el tabalot, el que ja en té prou d'abstraure's vuit hores cada dia i en sortint de la fàbrica dispersa totes les facultats cohibides del seu esperit com qui engega un vol de coloms.

Aquests dos tipus centrals es fraccionen en diverses manifestacions parcials i són la humana expressió de la família obrera, que viu al dia, sense un ahir que fos la tradició, ni un demà que dongui una seguretat econòmica. La vaga d'un mes els duu a la misèria.

En la història d'aquesta nova classe social, els drames de l'Iglesias seran les epopeies de l'edat heròica. Se'ns presenten en ells les fatigues dels pobladors d'un món nou i quan encara no s'havien format els instituts de previsió i els joves reculaven davant de la tragica vellesa dels pares i mesuraven reflexivament els perills d'una família, quan el treball ofereix recursos limitats per la setmana com per un cercle de bronze.

PERE COROMINES

Barcelona, 31 d'octubre de 1929.

LA NECESSITAT D'ESCRIURE

Un espectador de la nostra gesta intel·lectual m'empreguè per a dir-me:

—Vós, com a literat, heu provat la poesia, la novel·la, la biografia... i no heu reeixit en cap d'aquests gèneres. Home, proveu el teatre! Potser us resultarà!

—No, jo no he provat ni provaré mai en la meua obra d'escriptor—vaig respondre.—Tot quant he fet, amb consciència, ha estat per necessitat d'ésser, i aniré comportant-me sempre així, pensant i sentint, en la meua missió de la vida. Si no reïxo com a literat, almenys, s'haurà de reconèixer que jo hauré estat un home digne d'estudi. Per mi això és la part més essencial.—

Aquell espectador imprudent ignorava que jo, escrivint, si alguna cosa he provat, és el teatre. Feia treballar la ploma lleugerament tramant drames, comèdies i monòlegs quan jo encara no tenia consciència de la necessitat d'escriure, en la meua edat i en la època dels quinze als divuit anys. Solament m'afanyava impulsat per l'instint d'emulació, veient representar obres teatrals i llegint-ne. Jo també volia ésser autor dramàtic i comediògraf. Vaig poder complaure el meu desig molt fàcilment, i fins una d'aquelles produccions meves va estrenar-se. Anà passant temps i les complicacions del viure em feren assaber que en mi el literat encara havia de començar.

Un dia un jove barber, tot afaitant-me, em parlava així:

—Vostè és escriptor, veritat? Oh, i no veig mai que els diaris s'ocupin de vostè! Jo, si tingués alicients, potser també em dedicaria a escriure. Qui sap si arribaria a fer alguna cosa important! Però, això sí, m'haurien d'estimular molt!—

Ara, vosaltres, no cregueu que tots els barbers siguin taurans. Certa vegada en vaig trobar un, ja vell, que amb emoció m'explicava que ell, en la seva joventut, havia afaitat mossèn Jacint Verdaguer.

També hi ha literats, i literats distingits, que necessiten molts alicients i estímuls, tants com n'hauria volgut aquell jove barber per a provar el seu talent escrivint. No manca home de lletres que m'hagi dit:

Envejo la vostra voluntat! Jo, si tingués la vostra voluntat, em faria el primer geni del segle. A mi m'han d'esperonar.

D'homes de lletres com aquest, en l'època present a tot arreu n'hi ha en majoria. Els literats d'ara, sobretot els professionals, necessiten que continuament els repiquin campanes a tota festa, celebrant en públic els seus mèrits. Necessiten que la premsa i els crítics els esbombolin pel sistema de l'adulació, declarant-los els millors escriptors. Així els tals autors son voluntariosos, més que voluntariosos, prolífics. Per a conservar el prestigi en la lluita dels rivalismes produeixen continuament, i també continuament es pregona que ells escriuen les millors obres. Podéssim aixecar el cap d'aquí a cent anys!... Llavors igualment hi haurà premsa i crítics que tindran interès, i major interès!, de fer per als seus amics i preferits la mateixa cantarella que hom fa ara per als nostres contemporanis. El món serà ple de literatura, i de literatura recomanada! Al regne de la glòria ja no hi haurà lloc per a tantes celebritats oficials. Els devots de bona fe es trobaran sepultats per una allau de llibres oficialment imprescindibles. Si amb tota una vida hom no té prou temps per a poder llegir totes les obres mestres, avancem-nos a creure que sempre hi haurà qui tindrà en compte allò que hàgim escrit sincerament per a la nostra revelació espiritual.

PLÀCID VIDAL.

PAISATGE DEL VALLÈS

El camí és vorejat de pinedes, altes, de bella copa, d'una verdor inolvidable. Així mentre anem cimejant; car, en davallar al pla, els pins es fan més escassos i s'alcen més i més pollanques que el vent decanta al vostre pas, en un frissament sedós. Després, ja tot són pollancredes: a llur través s'albiren franges de blau i de verd que lluen entre el perfil dels arbres, sota la roncinaire tremolor de les fulles.

I al cim d'un turonet clapejat d'oliveres i alzines, apareix l'Esglésiola de Sant Joan, qui exulta d'alegria damunt la tanca baixa del cementiri, diminut i mig ofegat per l'herbassar.

Entrem a la Capella. Té la volta alta i les parets revingudes, amb el gruix massís que hi donen els segles. A cada banda hi ha un altar: la Mare de Déu del Remei i la dels Dolors. Al fons, el joc canviant de les ombres fa il·lusori l'altar major. Prop del presbiteri hi ha una taula amb dues safates: l'una plena de peces de coure, i l'altra contenint el cap tallat de Sant Joan Baptista, d'una estranya expressió dramàtica, amb els ulls i la boca guerosos i la cabellera llarga, espessa i sangonosa... Una llàntia batega toçudament, bo i taladrant el silenci. Des de fora, sembla un ull vermell que ens espia...

En sortir, la tarda es fon a Ponent, entre núvols, en un espasme d'agonia dolcíssima... La nit arriba sense presses; cobreix amb el seu vel negre el paisatge, i, tota encalmada, es posa a encendre un a un pietosament, els cirials dels estels...

TOMÁS ROIG I LLOP.

DELS NOSTRES ARTISTES

CAMBRA DORMITORI
PROJECTE DEL MOBILISTA
DECORADOR EMILI ARGILAGA.

LA POR AL HUMORISME

NO ES POT ÉSSER POBRE
PER CAP DINER.

PICH I PON

NO ES POT ÉSSER HUMORISTA
NI EN PLENA AFRICA
CENTRAL.

BAS BOFILL

La Direcció, l'estimada Direcció—per què no?—del DIARIO DE REUS DE AVISOS Y NOTICIAS va concedir-me l'honor de comptar en mi en projectar el present número extraordinari. Això no té importància, dirà el lector. No senyor. Vertaderament, això no en té gens d'importància però és que la importància està en el següent:

—Quin tema desitja, vostè, que tracti?—vaig preguntar per tal de saber quins camins havia de manar el meu fràgil i humilíssim—pobret—ingeni.

—El tema és lliure—s'em digué. I se m'afegí—A gust de vostè, mentre sigui humorística.

I aquí està lo important. Això va sobresaltar-me. Això de demanar-me un treball humorístic va esverar-me de tal manera que en arribar a casa, la família no pogué menys que preguntar-me, ansiosa i alarmada, si m'havia ocorregut alguna desgràcia, si m'havia atropellat un autobús o el llapis roig del senyor censor, d'efectes, de vegades, molt més desastrosos.

Vertaderament, no n'hi havia per menys. Per què s'em demanava un treball humorístic? Que havia fet jo per què s'em tractés d'aquella manera? O era que, potser, s'em tenia per un humorista? El meu escamament, aleshores, no tingué límits. No sabia quina resolució prendre. Les idees més ridícules i extravagants s'em passejaven pel cervell com si estiguessin a casa seva. No sabia si fer-me *Bugallalista*, o guarda-de-consums; pensionista d'un Institut Frenopàtic o aficionat a la ràdio; pescador de canya o dedicar-me a fer volar l'estel des d'una de les torres del monastir de Poblet; ésser lector de «El Debate» o acomodador d'un cine de cinquè ordre, o estanya-paelles, «ama-seca», «torero» o formar part de «Las huestes del Dr. Albiñana». Trobava que tot era poc per no semblar un humorista als ulls de la Direcció del DIARIO DE REUS, ni als ulls de ningú més.

I si vertaderament ho fossis un humorista? em preguntava, desconolat, després de donar trescents vintiset cops de cap per les perets en greu perill de l'integritat i eslabilitat del «inmueble que me cobija». Déu m'en guard! em contestava furios tot trencant mitja dotzena de mobles i el respecte als familiars. Encara que, aquests, no en feren gens de cas perquè acostumats a llegir les ressenyes de les sessions de l'Acadèmia de Jurisprudència, de Madrid, el daltabaix que passava a la meua cambra, ni tant sols els cridava l'atenció.

Bè vaja, no n'hi ha per tant! em diràn vostès. Que no n'hi ha per tant, diu-en? Però, que ja saben que és ésser un humorista? És una desgràcia més gran que una dictadura de sis anys, etc., etc! Això de fer riure, encara que un no vulgui, és horrorós, amics lectors. Fixin-se, sinó, com tots els humoristes estan tristos. Fixin-se, també que, com més humoristes son, més tristos estan i més estimen la solitud. Un exemple: Charles Champlin. La societat prou vol amagar-ho, això, fent córrer que estan neurastènics i que son uns misantrops, però no ho cregueu pas, amics. Això son romansos. Això ho fa córrer la societat per treure's la culpa de sobre; perquè no se l'acusi de que hi hagin individus innocents que portin la mala fama d'humoristes. I és per això que, aquests, dediquen tota la seva vida a combatre-la amb les seves

sàtires i ironies. És la única represàlia que els és permesa i per això l'esploten tant com poden.

Creguin-me, senyors: compadeixin-se d'aquests pobres éssers desvalguts. Quan menys s'ho pensen, pobrets, es troben en un cartellet penjat a l'esquena, que diu: HUMORISTA, i que els priva, ja per sempre, de fer la seva voluntat tal com poden fer els demés mortals. Des d'aleshores que tothom ja es riurà d'ells; ningú farà cas de les seves queixes ni dels seus sentiments; les seves penes, ja no es prendran compassivament, ni tan sols seriosament.

D'entre molts, d'entre moltíssims, aquí va un exemple del que els dic.

L'humorista, generalment, és un bon xicot, i d'aquests ho era el meu amic Serralada.

En Serralada, pobre noi, als disset anys ja feia temps que portava el cartellet penjat a l'esquena, sense ni tant sols haver-ho sospitat. Anava pel món, com els demés, amb la ingenuïtat pròpia dels seus anys, i en canvi ja tothom el distingia; tothom l'hi feia pas i el saludava amb una rialleta que ell no entenia ben bé. Això l'escamava una mica perquè es donava compte de que era la mateixa rialleta que li feien els professors, de l'escola que acabava de deixar per sempre, quan li preguntaven les lliçons que, per no haver-las estudiades, contestava amb uns disbarats com un temple rus.

Un dia, en Serralada, es parà. Volia saber de que reia la gent. Es palpà l'esquena per saber si portava l'americana estripada; es mirà els pantalons per convence's de que realment els portava, i decidit a esbrinar d'una vegada per quin motiu cridava tant l'atenció, es plantà al davant dels miralls d'un aparador i s'examinà de cap a peus. I aleshores es donà compte de que portava el capell al revers. Portava el llaç de la cinta, al davant en comptes de portar-lo al darrera.

La gent, en comptes d'avisar-lo com haurien fet amb un altre, deia entre dents, com deien avans els seus professors, sempre "que s'equivocava i en comptes de rectificar-lo: ES UN HUMORISTA!"

L'humorista, als disset anys i per molt humorista que sigui, sent la necessitat de guanyar-se el pa, sempre, està clar, que no tingui altres que ja l'hi guanyin. I en Serralada, que es trobava en les condicions dels primers, entrà a una important casa comercial a ocupar la plaça de corresponsal.

Però, pobre xicot, com que per reeixir en aquell càrrec solsament comptava amb l'audàcia i amb l'entusiasme propi d'un esperit d'empenta, fracassà sorollosament en intentar la primera prova. Feia unes lletres tan poca-soltes que no hi havia manera de que les signés el cap de secció; tant prompte com aquest hi posava els ulls, es partia de

rriu fins que les hi retiraven del davant.

L'endemà d'entrar en aquella casa va demanar-lo el gerent al seu despatx. Era un home de ferro d'aquells que no han rigut mai en la vida i que quan obren la boca, tota la dependència tremola, el mobiliari espetega i els vidres s'esquerden. En Serralada, davant del meritori que l'hi acabava de donar l'ordre, s'atabalà de tal manera que de bona gana hauria apretat a córrer cap al carrer. I amb la ma s'aixugà la abundant suor que l'hi queia cara avall, embrutant-se mig llavi superior amb un dit que tenia tacat de tinta.

Es presentà davant del gerent i, aquest, que era curt de vista, al creure's que aquell xicotet anava pel món amb mig bigoti, esclafí a riure com una cupletista. (Hi ha què veure com riuen aquestes senyores, no?)

La dependència, tota, treia el nas per les esclatxes de la «gerencia» per esbrinar com s'havia obrat aquell miracle.

Després de mitja hora de riure, amb la boca oberta de bat a bat, el gerent parà en sec i digué les següents paraules al pobre Serralada que no sabia si plorar o riure.

—Veig que és veritat el que m'han dit. Em sab molt greu, jove, prescindir del seus serveis perquè creguem que és divertit de bo de bo. Però el que necessita la casa és un corresponsal i no UN HUMORISTA.

Desesperat, el pobre Serralada, va escriure una tràgica queixa, una acusadora denúncia contra els odiats burgesos que no solsament esploten els seus obrers sinó que encara es burlen dels seus migrants i impotents mitjans econòmics combatius. I l'envià a la secció «Bloc del transeünt», d'un dels principals periòdics de Barcelona.

L'endemà rebia una lletra de la Direcció de l'esmentat diari dient-li que havien quedat gratament sorpresos i entusiasmats en llegir el seu article. L'hi pregaven que passés aquella mateixa tarda per la Direcció perquè els interessava molt la seva col·laboració, però, això sí! deixant de banda la qüestió social. L'hi feien avinent que per les condicions econòmiques no renyirien ja que precisament necessitaven i buscaven inútilment un conreador d'aquell gènere de literatura. I encara deien més: s'atrevien a pronosticar-li que era l'esperança de la literatura pairalista; UN HUMORISTA.

Passaren els dies i els mesos i el meu amic anava escrivint per la premsa sense poder fer-se amb el seu exburgès; el motiu pel qual entrà al periodisme. Aquesta premsa que és de la dreta i que diu ésser de l'esquerra!—és repetida continuament.

Un dia, millor dit, una nit, a la redacció, un pintor que es considerava com si fos de la casa observà que el meu amic intentava dibuixar els seus companys de penes, fatigues i «cuartillas».

—Us agrada el dibuix?—l'hi preguntà, tocant-lo per l'espatlla.

—Molt! Sobre tot el retrat. El retrat m'encanta!

I amb una recomanació del pintor, sota l'aixella, vaig tenir el meu amic camí de Llotja. El senyor M..., amic íntim del pintor, l'acullí amb molt interès. I armant-lo d'una barreta de carbó el posà al davant d'un cavallet proveït d'una fulla de paper cànson; i ell i cavallet els plantà al davant d'un gitane que, pel què es veia, es preocupava molt poc de l'art del vestir, des del nostre primer pare Adam «hasta nuestros días».

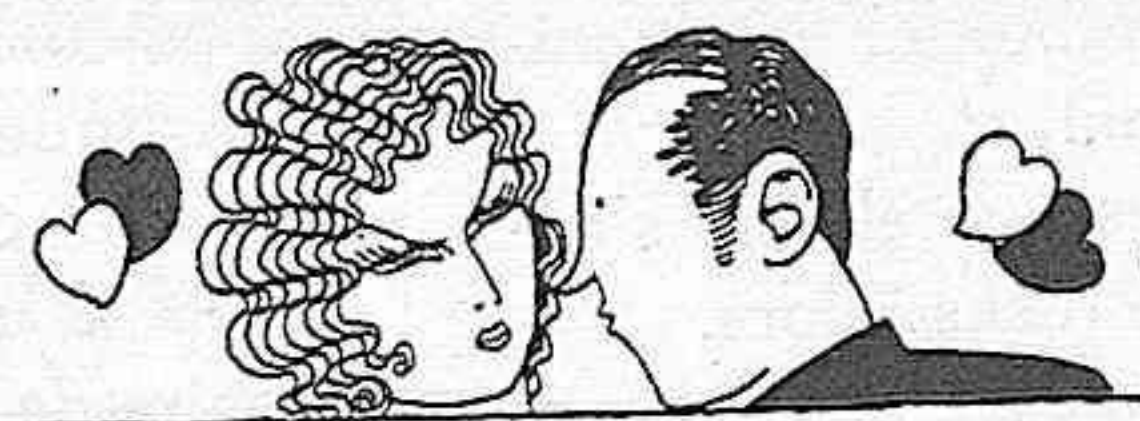
El meu amic provà de retratar—la seva més gran il·lusió!—aquell minyó de color de pa moreno, però la mà no l'hi obeïa. El cos del model l'hi sotí desproporcionadíssim; la cara, horrosa: el cavell estarrufat, el front petit, les celles juntes, els ulls microscòpics, el nas llarg, la boca torta i la barba quadrada...

El senyor M..., quan ho va veure, es va fer un panxó de riure. I tocant-lo per l'espatlla, l'hi digué:

—Jove, no ho deixi. Vostè serà un caricaturista formidable.

—Però si jo no ho vull ésser de caricaturista!—s'atreví a dir en Serralada, desil·lusionat una vegada més. I afegí, amb energia—Si el que vull, és arribar a dominar el retrat!

—No digui tonteries, home! Com vol dominar el retrat, si vostè és UN HUMORISTA!!

El meu amic tenia 26 anys. Volia casar-se però l'hi faltava el principal: la seva dona. De dones ja n'havia conegut moltes, però, era com sinó n'hagués conegut ni tractat cap, perquè encara no havia trobat la seva.

Però tot arriba en aquest món, fins el fi de les dictadures i dels «pronunciamientos». I un dia en Serralada va trobar a la seva dona. Era rossa, d'ulls blaus i, com la mar, plens de misteri; i lluitava un cosset flexible prometedor de moltes coses que m'abstinc de donar a la publicitat perquè no m'ha agradat mai fer l'ofici de xerraire.

Després de tractar-la tres mesos i de quedar plenament convençut de que aquella deessa, vestida a la última moda de París, era la seva mitja mandarina, en Serralada l'hi obrí el cor de bat a bat.

—Paquita: T'estimo com mai et podrà estimar ningú! T'ho juro, Paquita! T'ho juro i em mataràs si no em correspons! Ho sento, Paquita?

La Paquita s'el mirava fixament amb els ulls encesos, els llavis tremolosos i amb les venes, plenes de sang, a punt de rabentar. Ella, encara l'estimava més...

—Per què no em contestes, Paquita? És que no t'agradaria casar-te amb mi?

—Molt! Moltíssim!!

—I doncs, perquè no tenim que fer-ho? Què pot oposar-se a que siguis la meua companya? La mare dels meus fills?

I en arribar aquí, el meu amic, tingué una greu equivocació; una equivocació que la pot i, potser, l'ha tingut tothom sense conseqüències i que en canvi, a ell, l'hi costà la felicitat.

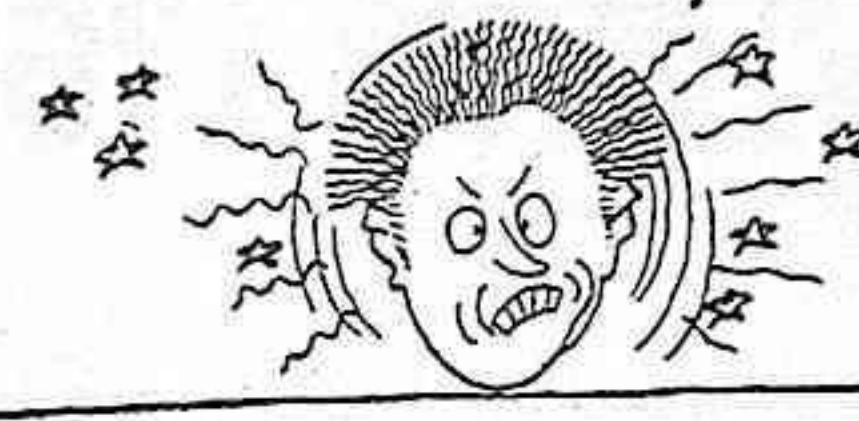
—Per què—continuà—, per què no pots ésser la mare dels meus fills, que ja procuraria jo que fossin més bonics i més ben fets que les meves caricatures?

I la Paquita semblà que es despertés d'un somni.

—Ho veus!—digué decepcionada—. Ho veus, com és inútil! No pot ésser de cap manera! És impossible! Tot, absolutament tot t'ho prens en broma! Que en soc de desgraciada, tant simpàtic que m'ets, i tant que m'agrades i tant que t'estimo! Perquè t'estimo, ho sento? T'estimo com una boja!

—Però, escolta, Paquita, per Déu, que no m'has entès!

—Es inútil! Devia endevinar-ho des del començament que era impossible parlar seriosament amb t'ú! No ens veurem mai més! Desgraciada la dona que en farà de t'ú! Ets UN HUMORISTA!!!

El pobre amic meu es desesperà de tal manera que va resoldre emigrar d'aquest món. Si s'hagués organitzat un viatge experimental a la Lluna o a alguna altra propietat interplanetària, s'hi hauria allistat desseguida encara que hagués estat com a «pinche de cocina». Estava cansat d'humoristes i d'humorisme i volia donar una nota tràgica. Era tant desgraciat que volia que el compadíssin encara que fos una vegada a la vida per a lograr-ho fins estava disposat a perdre-la, la vida... Si després de perdre a la Paquita, la vida, per ell, ja no tenia cap valor. Era com un bitlet de banc d'un país que tinguessin la moneda desprestigiada. I, davant d'això, no estava disposat a fer tan soroll com els posseïdors de marcs i de coronas; en destruir el paper, o sigui la vida, n'hi havia prou.

Però no es suicidà. I no es suicidà perquè temia que encara no el compadís tothom. Segurament que molts haurien dit que «era un jove sense creències i que per ésser així, en aquest món, ja no hi feia cap falta». Altres que potser dirien: «S'ha suicidat perquè no ha tingut el suficient valor per a lluitar cara a cara amb la vida. I de covats ja en tenim prou!» I això, ell, no ho volia de cap manera. Volia que el compadís tothom, absolutament tothom fins el senyor censor!!! que ja és dir, no? Ara sí que la gent, aquella gent que no més feia que riure's d'ell veuria quin era el drama d'UN HUMORISTA!

Després d'uns dies vaig llegir la següent nota en el meu diari, «La P...»: «El nostre estimat company Serralada ha marxat a l'Àfrica Central a on pensa donar uns cursos culturals entre les tribus més perilloses de negres antropòfags.

Es proposa començar la seva tasca amb un cercle de conferències per a adults, baix l'ordre següent: De l'amor, l'amor i l'humorisme, l'humorisme i la tragèdia humana, i l'humorisme: la negació de la vida.

Es quasi segur que el nostre anyorat company de redacció trobarà la mort en la seva aventura, però, com a compensació, ens privarà de la natural tristesa, aquesta gran prova d'originalitat i de finíssim humorisme.

Vertaderament, podem dir que serà la primera vegada que, en els anys de l'història, es registra una mort tant còmica com la d'aquest formidable HUMORISTA».

Amic lector: Davant d'aquest exemple—un, d'entre molts d'altres que podria contar com he dit al començament—tinc raó d'esverar-me quan em demanen un treball humorístic, si o no?

JOAN BAS I BOFILL.

Barcelona, Juny 1930.

PASSEIG DE PRIM

FOT. MARTRA NOLLA

Fot. E. Borràs

Gàrgola

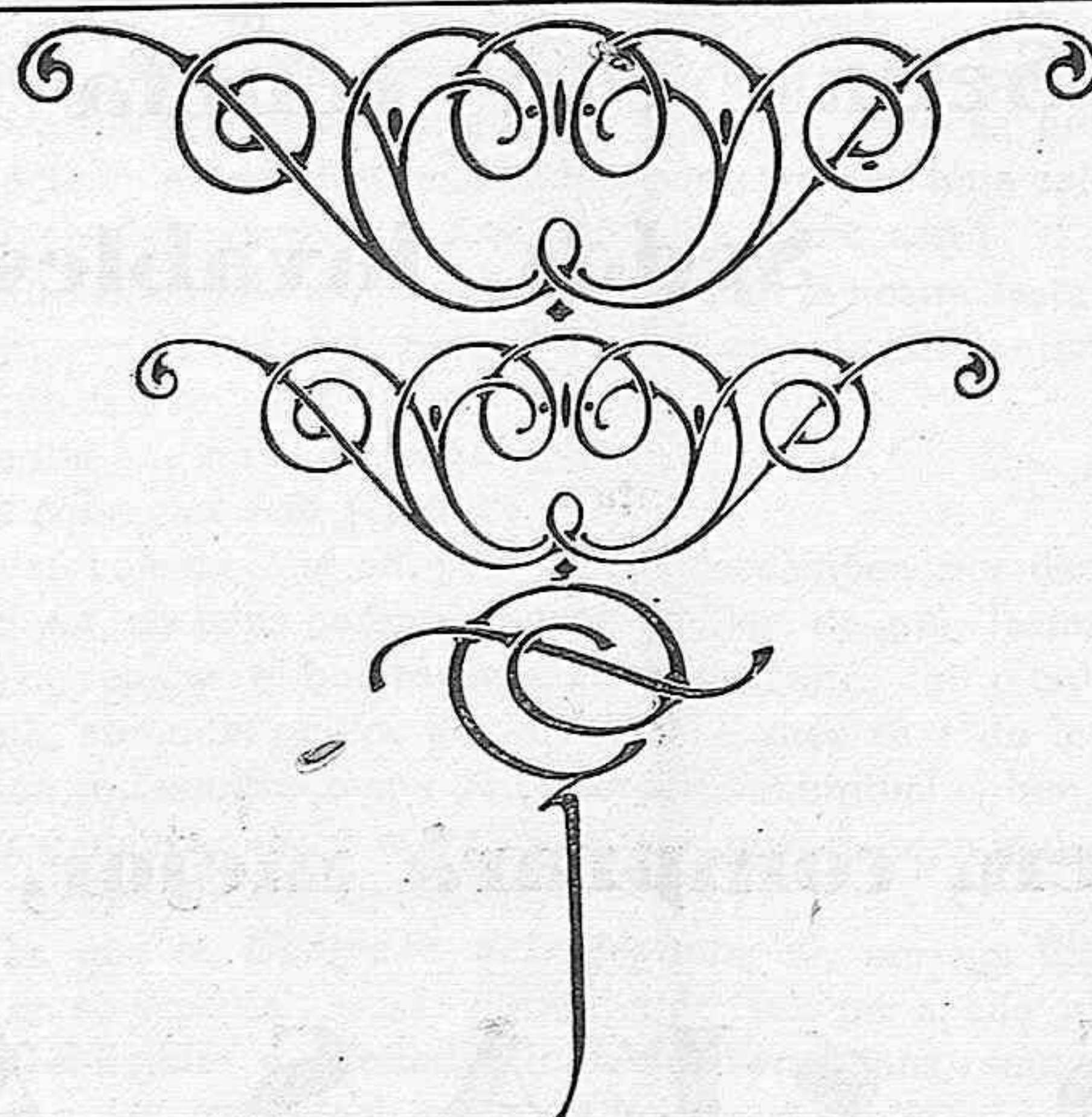
Fot. F. Roca

Gàrgola

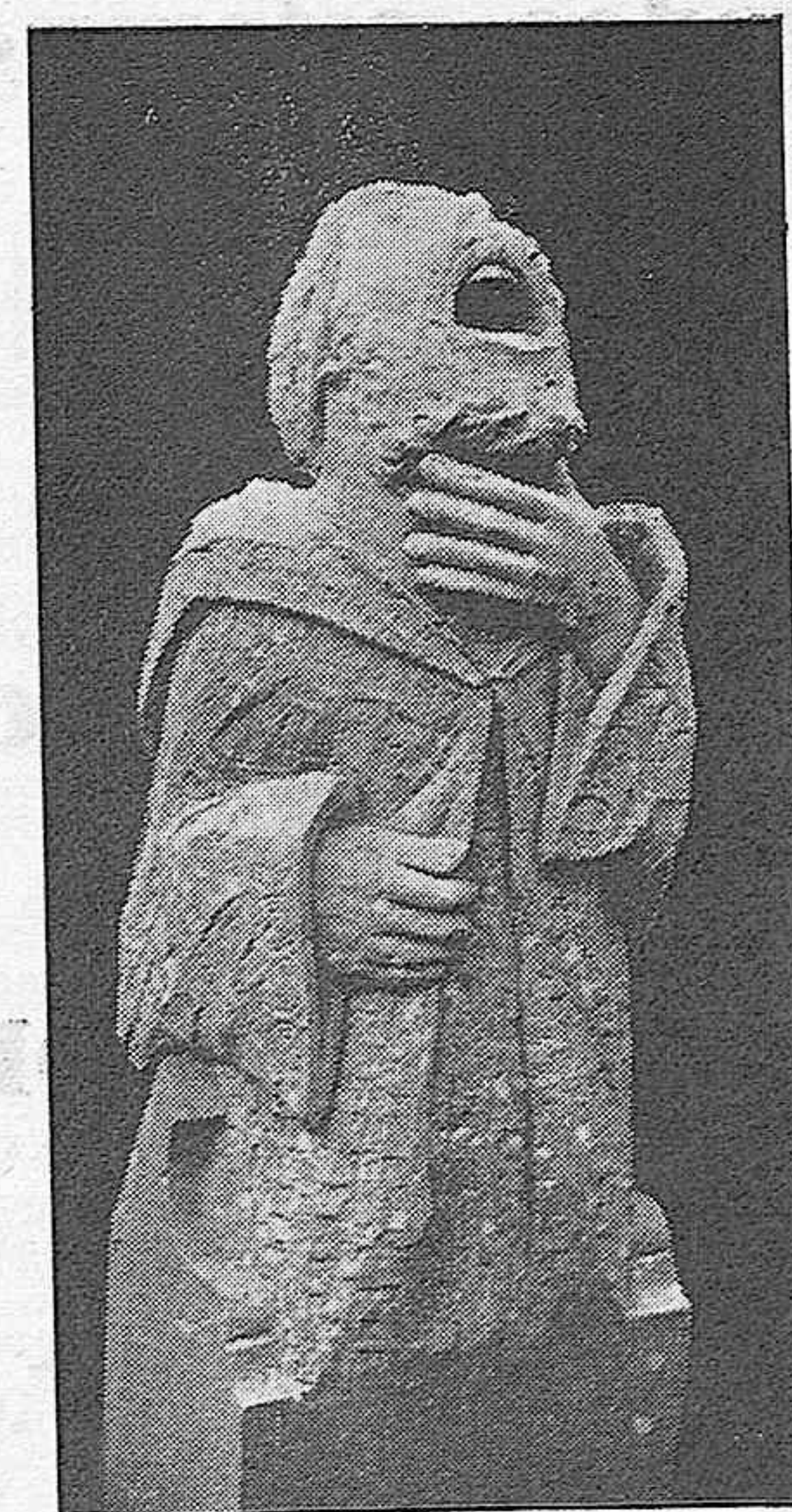
Fot. F. Roca

"Mireu-lo bé de cap a peus"

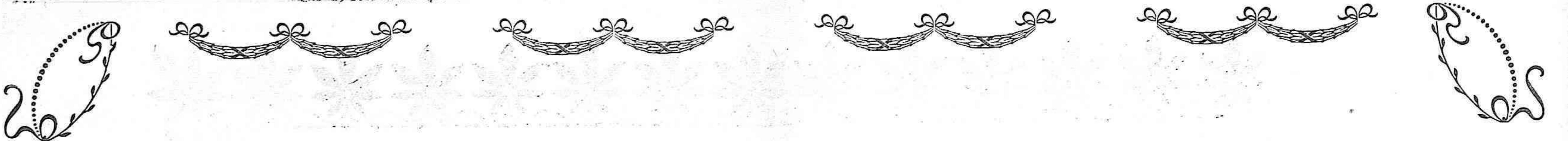
Gàrgola

Fot. F. Roca

Gàrgola

Fot. F. Roca

ARGILAGA

DECORADOR

Presenta constantment models originals

MOBLES
TAPICERIA
DECORACIÓ

RAVAL ALT DE JESUS, 22 ~ ~ REUS

ALMACENES

LAS AMÉRICAS

Abundante surtido en sedas para verano

Sedas estampadas ~ Sedas lisas ~ Sedas bayaderas

Sedas a cuadros ~ Sedas con cenefa ~ Sedas brochadas

Sedas lavables ~ Sedas de todas clases

Selección de dibujo

Refinado colorido

SEÑORA: elegirá bien, comprará mejor, siempre en

ALMACENES "LAS AMÉRICAS"

LLOVERA, 15 ~ ~ REUS

CANTO DE AMOR

Oid cómo vibra en el espacio y puebla los aires con el toque peculiar de nuestras fiestas, el repique general de las campanas, de las campanas de Reus.

* *

El tañido jubiloso al oído de las brisas precoces del estío, híncase de lleno en el alma, muy alma, toda férvida del pueblo; satura el corazón de hálito puro, soplo de lo sentimental en dón de poesía eterna; alienta alegrías o mitiga pesares; sugiere ternezas y glorias antañonas, hondamente sentidas; redime lo vulgar y

lo mezquino: enciende llama de amores y pospone ilusiones a desengaños; adula optimismos presentes o rememora añoranzas del tiempo que pasó—¡el todo de la vida!—; equivale la voz esa angélica del campaneo dilecto para todos y cada uno de los reusenses, a un nuevo retoño de la siempre viva exaltación de entusiasmo ciudadano, en comunidad de sentires íntimos, de entrañables sentires nativos, de los patrios sentires de Reus.

* *

Siempre así el timbre sonoro de ágiles gradaciones con que suena cantarina y preeminente en el regocijo de nuestras tradicionales solemnidades. la célebre campana nuestra dels gegants; pero nunca tan suya su resonancia—acento de la tierra—, nunca tan festiva y atrayente, tan llena de efusión y de embeleso, como en este día de San Pedro, la típica fiesta, la Fiesta Mayor de Reus.

* *

Tended el vuelo, idealismos. Oid, oid el tintín del bronce en el canto de su cantar más bello. Sí, trasciende a canto su rítmico tañer. Acusa raíces emocionales, perdurables a través de las centurias. Es un canto sagrado, es... nuestro canto de amor al terruño.

¡Oh, las campanas excelsas del excelso campanario de Reus!

ANTONIO G. ESCOLA.

VOLANDERA

LA FESTA MAJOR DE REUS

La festa major de Reus, al nostre entendre, no tenia pas res de particular en els bons temps ja un xic llunyans, quan teniem el goig de conviure-la.

Fins més d'un cop, ens havíem condolgut de la seva migradesa i del trist paper que Reus representava el dia de la seva festa major, en la diada de Sant Pere, davant dels espetecs i explosions d'entusiasme d'altres ciutats, nuclis inferiors en categoria, en celebrar de faisó ben adient, llurs festes anyals.

Però ara que ens trobem allunyats de la nostra benamada urbs, ara que'n vivim solament el record de les nostres festes, sentim en tota sa plenitud la pregonesa de l'anyorança i en arribar les dates més assenyalades i volgudes pels reusencs, es quan ens donem compte, de la força i de la valor especials que tenen les coses nostrades.

Des de l'última festa de Sant Pere assaborida en nostra ciutat fins al present, havem tingut ocasió de conviure'n força de festes majors, però comparades amb la nostra n'havem tret la convicció que malgrat totes les orquestres i bandes de música, solemnitats religioses, diversions, espectacles, joia, animació i entusiasme, no podien resistir la comparació amb la nostra, tan típica, tan escaienta i plena.

Y sino diu-me.

No és un espectacle interessantíssim i ben nostre, el de les *tronades*, envaint de foc i fum la venerable plaça del Mercadal tot fent-la estremir omb sos bel·lics retrunys, en aquelles hores de bullici en que tot Reus s'hi aboca joiós, per a fruit del nombre de festes que tal vegada està més en consonancia amb la particularíssima psicologia de la nostra gent, gent del llamp, com molt be resa la dita?

Y no son únics els nostres incomparables *gegants*? Qui, com els nostres incomparables *Vitrets* i els seus inseparables companys els *moros* fornits i els calmosos *indios*, els *grans*, escampen pel seu entorn un gaudi tan encomanadiç com el que per igual fa exaltar de joia a xics i a grans?

Y no és cosa vistosa, de gran solemnitat i exemplaritat altíssima, l'assistència del magnífic Ajuntament i restants autoritats a Completes, Ofici i processó? Ens direu tal volta que l'espectacle no es solament patrimoni de la nostra ciutat; es ben cert;

però no ens podreu negar, que pat-xoca com la que fan els nostres *juradets* lluint les sumptuoses mases argentades de la ciutat, no admet pas paritat.

I el Sant Pere d'argent, tancat tot l'any amb triple clau en el fornet humil, obert en el mur macís i ennegrit del costat de l'epístola de l'altar major de la Prioral no és ben típic de casa nostra? I l'acte imponent de baixar-lo abans de l'ofici per a col·locar-lo en artístic dossier, en mig dels cants del «*Tu es Petrus*», de les nuvolades de l'incens, de l'espectació dels curiosos i de les pregàries dels devots? I no és corpenedor també l'homenatge d'admiració i afecte que de tots els bons reusencs reb el sant i venturós Pescador, en esser triomfalment passejada la seva imatge argentada pels nostres carrers i places, mentre'ls pétals flairosos de colors llampants, cauen dels balcons com font encantada damunt el talem i devots, encaifant la terra de colors vistosos i envaint l'aire d'exquisits perfums?

No és, també, una nota exquisida d'encís i poesia de marcat color local, la que dona nostra florida joventut, lluint sa bellesa i elegància en els nostres esplendits passetgs en l'hora calma i senyorívola del cap vespre, bon cop finida la processó?

Pero, sabeu qué és, el que més atrau en la nostra festa major, el que va més directament al cor, el que està per damunt de tot el que deixem esboçat?

Veritat que ho endevineu?

La campana dels gegants.

Quan volcant i corrent pels aires, s'escampen per damunt de la ciutat, els sons potents, inconfundibles, de gran festa, del seu clàssic repicar, el bon reusenc es sent un altre tot d'un cop, rejuenit, abrandat pel foc de l'optimisme més sà i de la joia més pura, i d'aquesta mena de resurrecció espiritual el bon reusenc en gaudeix infaliblement, cada cop, que ressona potent el martilleig de follia del seu batall.

I és que la *Campana dels gegants*, te, per als fills de Reus, un sò especial, íntim, vibrant, únic, sols per a ells plenament intel·ligible; despertador inefable d'emoció, santes, la *Campana dels gegants* és per a tot bon ganxet, joia, vida, llum.

JOSEP MARIA DOMINGO, PVRE.

L' "Impromptu" de Versailles d'avui

Què us heu fet, esquisides marquesetes d'antany que ballaveu minuets en les rotondes dels jardins i llegieu bitllets perfumats sota les estàtues nues? El palau de Versailles és ple del vostre record, i el meu esguard errant us pressent i us evoca a cada sala que descobreix, a cada avinguda que creua, a cada font que contempla. No sé quina dolça tristesa, quin amarg encís sadolla la meua ànima. Tinc per vosaltres el mateix respecte que devien tenir els vells anacoretes visitant les ruïnes dels temples pagans. Què en queda, de vosaltres, de les vostres parruques perfumades, de les vostres sederies i dels mobles daurats, entre els quals passaveu les millors hores de la vostra vida? Res. Tot el més, unes quantes vitrines de museu i unes quantes preciositats en la botiga d'un antiquari.

Marquesetes adorables: jo veig els vostres bustos al llax de les fredes sales del palau i sento que en el vostre pit hi ha també una fredor mortal... Jo ovio les vostres carrosses i els vostres trineus lliscant en la sorra de les amples i florides avingudes, i veig que la misèria vostra no té res a envejar a la misèria meua. Però vull ésser galan i doblego el meu genoll en presència vostra. Tanmateix sospiraria d'amor a la més petita indiscreció del vostre escot, o si en donar-vos ajut per a devallar de la cadira de mans, el vostre peu temptador es retallés enter, lliure de farbalans i de puntes. Tanmateix teixiria al vostre entorn una romança d'amor i composaria madrigals en llaor de la regina, sols per a donar-vos enveja. Vosaltres em veurieu crear els jardins o el pati, i no sabríeu a quina cita vaig ni de quins ulls em proposo arrancar una dolça llàgrima. Sonaria el corn de cassà: heralts, palafraners, patges i soldats, cavallers i prínceps, en multitud compacta, embolcallarien el palau i jo em perdria entre ells, no per a matar el senglar ni seguir les petjades del cervol, sinó per a donar-vos una hora de turment i trobar més ardenta, després la ferida dels vostres llavis. Gelosia us faria sentir, per més que vosaltres volguessiu torbar-me prodigant favors al rei. Jo seria estoic i no em curaria de les vostres intrigues. El rei, per a mi, no comptaria per a res, i em seria grat enganyar-lo amb el major nombre de les seves concubines. Jo em delectaria tant en les vostres mentides i amb els vostres somriures com amb les llàgrimes i angoixes que us donarieu força pressa a descobrir. El despit mal dissimulat i la passió abscondida tenen un mateix grau de grotesc i de tràgic, pels quals jo em sentiria atret. I, si un desdeny simultani m'isolés de vosaltres, en el propi recinte del rei, els ulls sobre els grans infolis, tremparia la ploma en els vostres perfums corruptes i escriuria una pàgina qualsevol de l'Enciclopèdia. La remor del banquet i la confusió de l'orgia us farien sordes al meu clam i cegues a la meua presència. Per això em passejaria impunement sota les columnes del jardí, a l'entorn dels estamps o dels tapissos de molça, duent de la mà el petit Mirabeau, per molt que em maregés amb les seves preguntes indiscretes.

Però no: vosaltres serieu amables per a mi, més amables del què mereixo. Si m'obstinés en filosofar, trobaria sense voler uns cabells rahulls entre els meus infolis. I si una carroça m'invités a donar un volt pel parc, i dintre la carroça uns ulls pintats em sonreien, no em recordaria més dels manuscrits ni de què sabés de lletra. La sorra cruixiria sota les amples rodes movedices, la nau de la carroça es gronxaria sospesa pels amples cuirros, i els meus llavis sabrien de nou la perversa angoixa de delirar sobre una gorja nua. Després, en el Trianon, sota un temple, reviuiríem melangies passades, i lluny de les mirades dels palafraners, ens burlaríem de les estàtues impassibles i ens tornariem a besar. Murmurariem de tota la cort, i una estranya delectança ens pujaria al rostre, al calumniar a la reina i al jugar amb la virtut dels intendants. A l'endemà vosaltres us confessaríeu d'una infinitat de pecats imaginaris i els discretíssims abats en sentirien una nova temptació.

ALFONS MASERAS.

SONET

O tu que tens mon ànima tancada
dintre la presó dolça i sense fi,
d'aquesta boca fresca de rosada
que sols el bés d'amor pot acollir.

En els teus ulls hi dús clarors d'albada
batecs d'amor a dintre del teu sí,
i envoltés amb la llum de la mirada
totes les gentiletes del matí.

O gràcia humana sense recança
plàcid esguard que nostra vida atança
i va copsant les claredats del món.

I ens fas sentir il·lusió del viure
dintre els teus ulls que porten el somriure
al llac serè del teu esguard pregón.

J. M. ROVIRA ARTIGUES.

La Hidráulica Reusense ANTONIO GATELL

Mosaicos — Piedra artificial
— — Cemento armado — —

Camino Riudoms, 5 :: Teléfono 114 :: REUS

EL NEGRITO

La Casa dels gèneres de punt
Monterols, 33 i Güell i Mercader, 24 :: REUS

Actualment:
Gran venda de vestits de bany per a senyora, home i nens. Models interessants. Preus baratíssims.

NO HO DUBTI

EL RECEPTOR PHILIPS
NO POT SUPLIR-SE MÉS
QUE PER UN ALTRE RE-
CEPTOR PHILIPS.

Nova combinació de Ràdio i Fo-
nògraf PHILIPS de gran potència

Demani una demostració al seu distribuïdor
Pere Romero
LLOVERA, 27

Material de Ràdio i aparells de tota mena
a preus econòmics

Distribuïdor dels nous fogons a gasolina
«VOLCANO» de gran resultat i economia

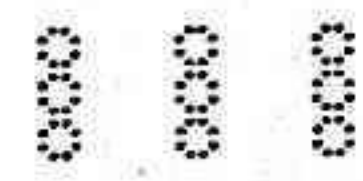
Lampisteria de Pere Romero. Llovera 27

Sastreria

Sotorra

ALTES NOVETATS
EN CONFECCIÓ

Gèneres d'alta fabricació

Llovera, 18 - REUS

CASA TAPIRÓ

ESPARTENYES :: CALÇAT i
FERRETERIA EN GENERAL

Llovera, 6, 8, 10 i 15

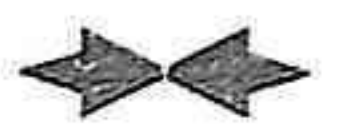
— Casa establerta en 1860 —
Telèfon 262 A

REUS

TALLER DE PLANCHISTERIA

Construcció y Reparación
de
Radiadores de todos sistemas

EMILIO MULET

Rambla Miró, 61 :: Tel. 73 - B.
REUS

J. Sanromá

TARRAGONA

Agència de Duanes

Transports per camions

Consignatari de l'American Export
Lines amb sortides quinzenals per
NEW-YORK

EL MENSAJERO ESPAÑOL

PRINCESA, 33 - BARCELONA

Servicio diario en camión a domicilio Barcelona - Reus.
Combinación con Valencia, Madrid, Sabadell y Tarrasa.

JUAN VIRGILI

CALLE SAN LORENZO, N.º 7.
TELEFONO 92 - B.

REUS

Cuide usted
su estómago
porque es la base de
su salud

*
Yo padeci también
como usted, pero me
curó el

DIGESTÓNICO

del Dr. Vicente
VENTA EN FARMACIAS

AGUA DE ROGALLAURA

El manantial más rico del mundo. Si usted padece de Albuminuria, Litiasis urica (mal de piedra), bronquitis parenquimatosas, Nefritis crónica, se curara radicalmente con el

AGUA DE ROGALLAURA

Se vende en botellas de litro y 1/2 litro y en garrafones de 8 litros
Distribuidores generales:
FORTUNY, S. A.
Calle Hospital, 22 y Salmerón, 133
BARCELONA

De venta en Reus:
En el Depósito: Fortuny, S. A.
Monterols, 17

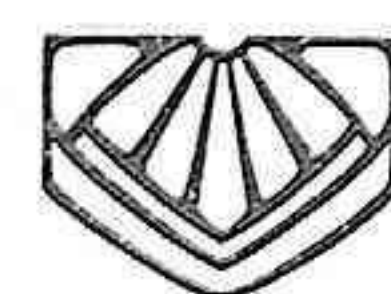
En el Depósito Auxiliar: Centro Natura,
Arrabal alto Jesús, 7 y en todas las Farmacias y Centro de Específicos.

☞ Bombones Orrosa. TOS, garganta y bronquitis. Evitan y curan los resfriados.

FABRICACIÓ DE TEIXITS — I NOVETATS —

BERTRAND, C. A.

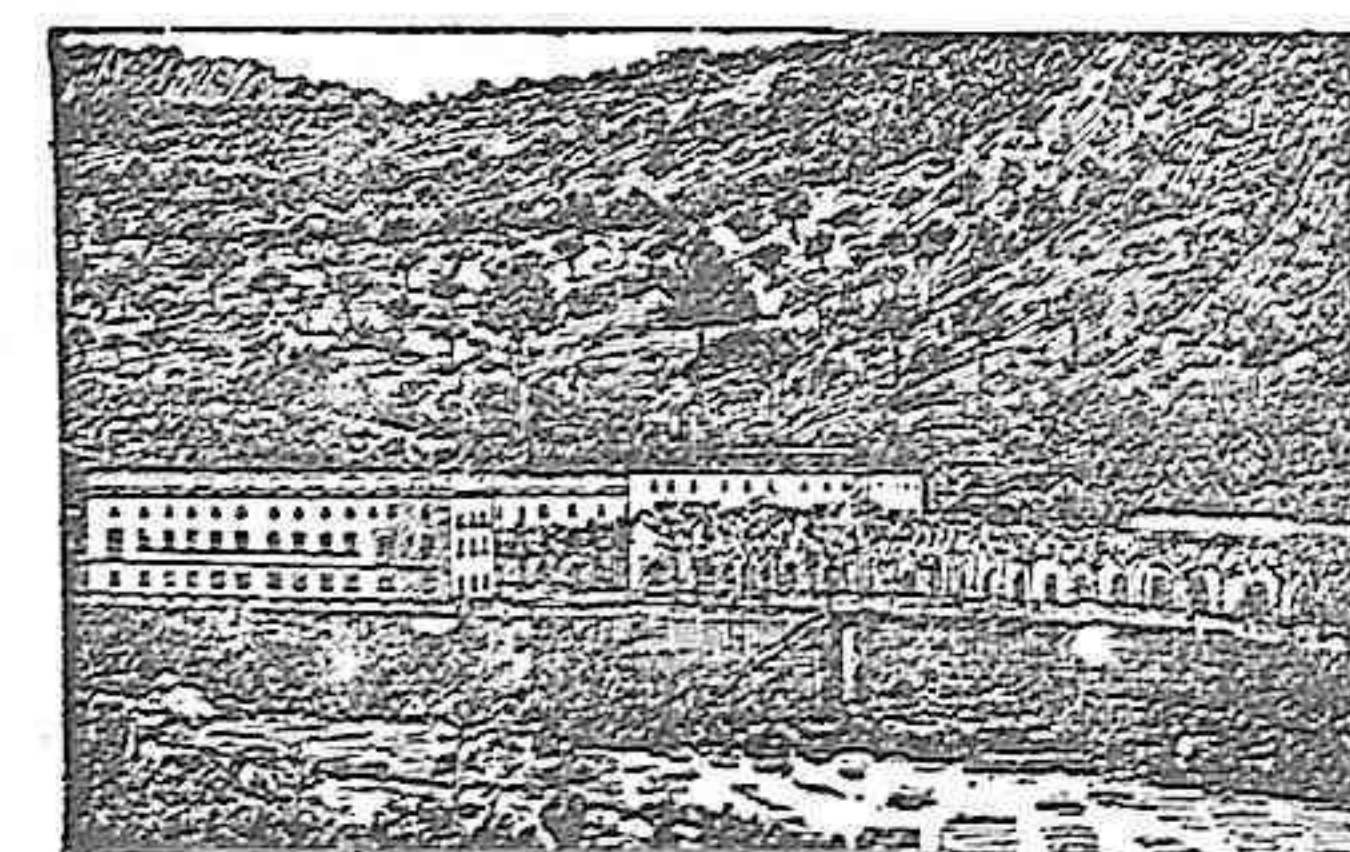
DIPUTACIÓ, 235 I 237
BARCELONA

DIPÓSIT A REUS: SANT JOAN, 12 I 14
VENDES A L'ENGRÓS

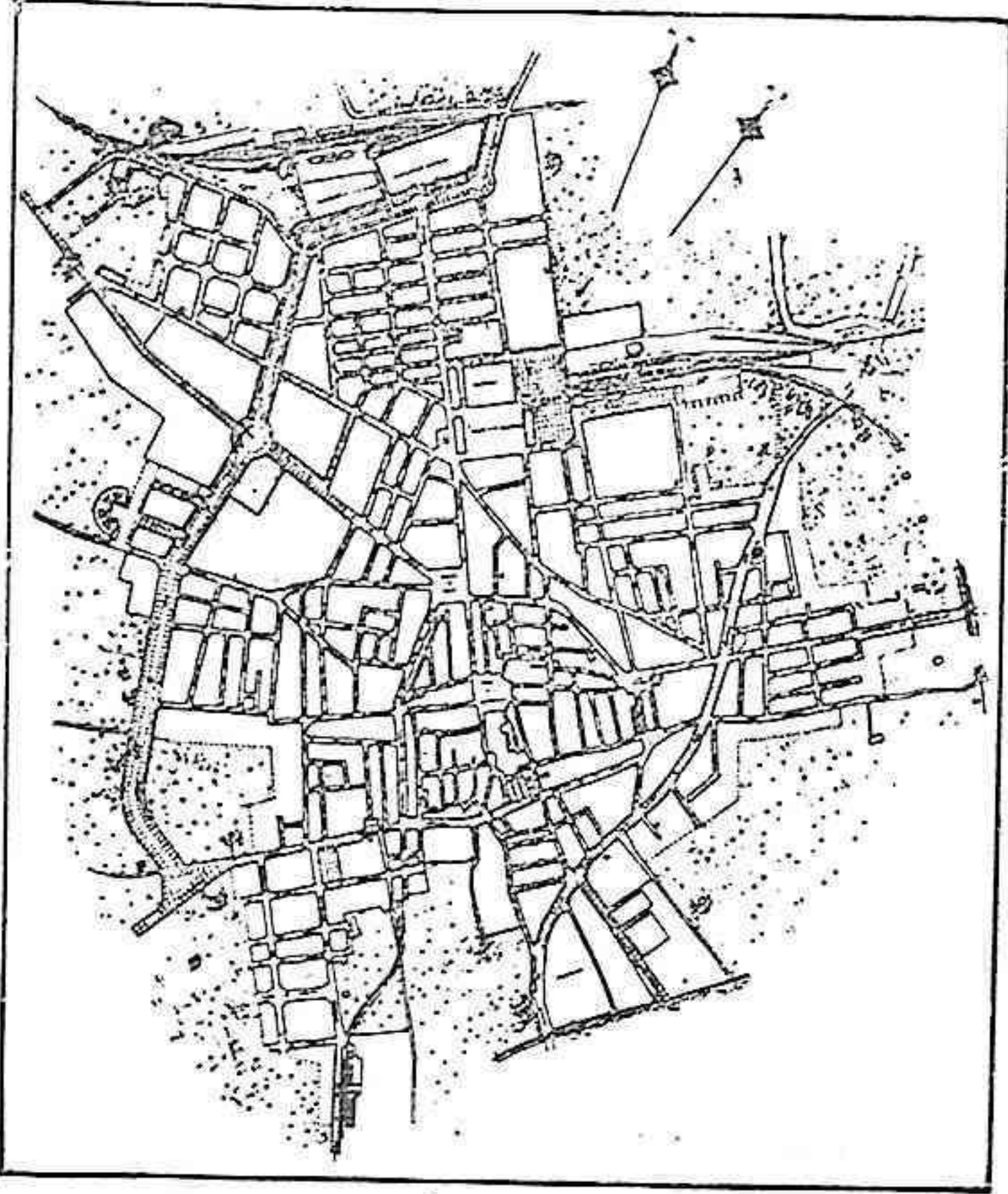
Balneario LA PUDA DE MONTSERRAT

Incomparables aguas sulfuradas sódicas azoadas radio-activas
UNA HORA DE BARCELONA 15 JUNIO - 15 OCTUBRE

Tratamiento hidromineral
Vaporarios zoados sulfurados
Afecciones herpéticas. — Piel. — Artritis. — Reuma. — Avariosis. — Escrófula, etc.
Bronquitis. Asma, Catarros crónicos, Vías respiratorias y post gripe etc.
Viaje—Línea Barcelona-Martorell-Manresa), Billete Apeadero La Puda Pensión Hotel: De 13 a 21 pesetas.
INFORMACION: Administración Balneario (Telef. 507 Olesa)

REUS DEPORTIU

PLÀNOL DE REUS SENSE EL PROJECTE DEL REUS DEPORTIU

Se'ns ha encarregat què, amb motiu de la publicació d'aquest número extraordinari del veterà DIARIO DE REUS, diguem-sim, una vegada més, alguna cosa relativa al Reus Deportiu. I ens hem apressat a complimentar l'honrosa invitació en la mida de nostres possibilitats, perquè si és per a nosaltres una grossa satisfacció poguer complaure a uns amics, considerariem, per altra part, com un imperdonable pecat de ciutadania, no aprofitar l'ocasió que se'ns ofereix, per a remarcar novament l'altíssima finalitat que guia a l'entitat de referència en la seva actuació,

Creiem ben oportú, amb aquest motiu, donar a conèixer un dels aspectes de la seva existència, sinó el més interessant, el més desconegut, pels que no han viscut d'aprop la seva història, referint-nos a les innombrables dificultats que ha tingut de vèncer per tal d'arribar allí on és. Certament, si un model pot assenyalar-se per a demostrar els miracles que la voluntat i la fé en un ideal són capaços d'aconseguir, aquest és el Reus Deportiu. Dubtem que cap altra entitat amb un nexa tan insignificant com el que unia llurs components, sigui capaç de resistir les repetides contrarietats què, gairebé durant tota la seva vida, l'han entrebancat.

Fundat el Deportiu en 29 de Setembre de 1917, com una continuació del Club Deportivo, portà una existència modesta econòmicament, però brillantment esportiva, guanyant els campionats provincials de futbol en 1917, 1920, 1922 i 1925, fins a aquest últim any, en que la memorable gesta dels seus jugadors emportant-se'n el campionat de Catalunya de llur categoria, feu arribar al màxim la popularitat del cercle i l'entusiasme dels reusencs, que nodriren formidablement les llistes de socis. Continuà encara la poixança l'any següent, quan, si bé amb més dificultats, va renovar-se la victòria; però tot seguit va iniciar-se la devallada, al sofrir desqualificacions i accidents greus diversos components de l'equip, que culminaren amb el tancament, durant mig any, del camp de joc, per ordre de la Federació Catalana i palesaren la poca consistència de les simpaties dels esportius locals.

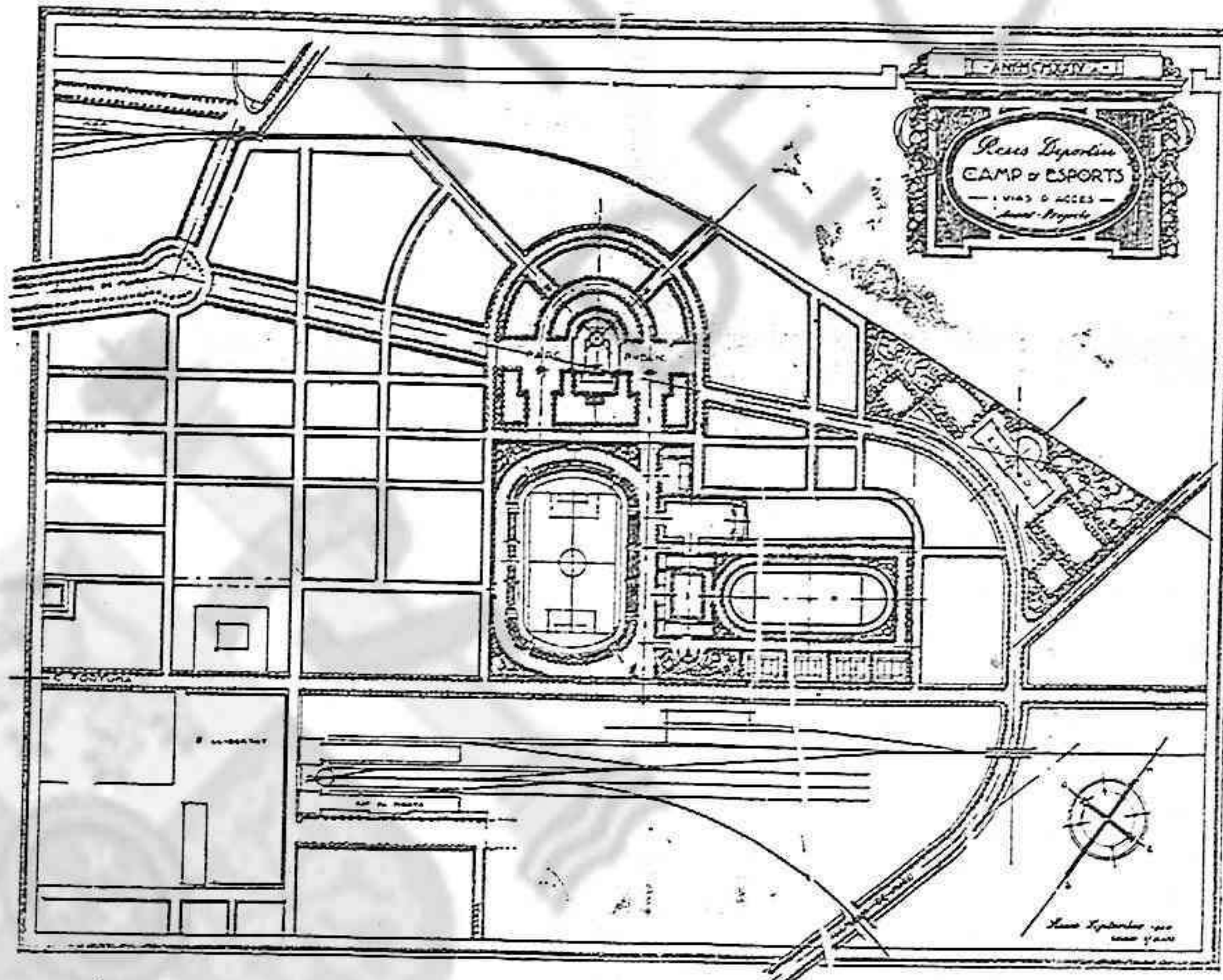
Va ésser en plena depressió, que semblava definitiva, quan els dirigents del Deportiu, en apariència contra tota lògica, però en realitat perquè era l'única manera de salvar-lo, van llençar la idea de la construcció d'un Parc d'Esports, que en aquella època hauria estat únic a Espanya. L'onze de Maig de l'any 25 s'aprova el projecte definitiu i a primers de Novembre s'iniciava una campanya de propaganda de la futura obra. Com ja era d'esperar, els resultats de la crida que dirigirem a la ciutat no van ésser massa satisfactoris. Per més que demostravem la grandíssima utilitat que podia reportar la nostra iniciativa, després de molts treballs reunim 72 subscriptors de obligacions emeses; però una minoria escullida de reusencs de bona voluntat va oferir-nos llur ajut material, el benemèrit Banc de Reus no va escatimar-nos les facilitats, i al poc temps el Reus Deportiu entrava en possessió dels terrenys que avui ocupa i començava a sentir tota la responsabilitat del propòsit que pensava realitzar.

Aquells foren els moments més difícils. Moltes promeses s'esvaïen; les càrregues de l'entitat augmentaven sense trobar una compensació immediata; eren nombrosos els socis què, oblidant-se del compromís que havien contret en aprovar la rea-

lització del projecte, desertaven vergonyosament; i per acabar-ho d'arrodonir, en el desig de vèncer el defalliment, la nostra entitat decidia, amb la protesta dels menys, organitzar un equip professional de futbol, amb una nòmina molt elevada, amb l'esperança de que el producte dels espectacles i les altes de molts socis portarien la solució. Uns quants partits desgraciats de presupost elevadíssim i la indiferència de la suposada afició feren fracassar l'intent, i encara avui el Reus Deportiu se resent fonament del dèficit que li va deixar.

Solament uns pocs sabem com es va sortir d'aquella crisi. Malgrat tot, va començar-se l'aplanat del futur Estadi; i amb la decidida i voluosíssima cooperació d'uns quans modestos consocis, a qui l'entitat no agrairà mai prou llurs sacrificis, va poder-se oferir el nou camp de jocs als nens de les escoles, esbossant-se ja amb aquest fet, l'alta missió que el deportiu venia destinat a portar a terme.

Aquets últims anys, el pla a seguir-se ha anat ja prenent forma. L'organització de pràctiques d'educació física per als escolars; la celebració de les Festes de l'Arbre i de diversos festivals infantils; el concurs de pensaments de respecte a les plantes; la concurrència a l'Exposició Internacional de Piscicultura de Barcelona; la publicació del Butlletí de l'entitat; la instal·lació en un local propi que ha permès la iniciació d'unes classes de

PROJECTE D'URBANITZACIÓ PROPOSAT PEL REUS DEPORTIU

gimnasia i de una curta tanda de conferències de remarcable èxit, han estat graons visibles, que en l'escala del prestigi ciutadà la entitat ha anat pujant. Per altra part, dintre del més pur amateurisme, les diverses Seccions esportives han prosseguit llurs tasques admirables per la migradesa dels mitjants amb que han hagut de comptar, i l'esforç meravellós de la construcció de la pista de cendra valguè al Deportiu les màximes distincions de la Federació d'Atletisme i de la Confederació Deportiva de Catalunya.

Actualment, sino folgadamente, l'entitat viu ja una existència més serena i equilibrada, que li permet atendre regularment els compromisos presents. De cada dia consolida de manera més evident la seva potencialitat, i no és aventurat esperar que dintre ben poc temps el seu ideal de millorament ciutadà serà una realitat indiscutible.

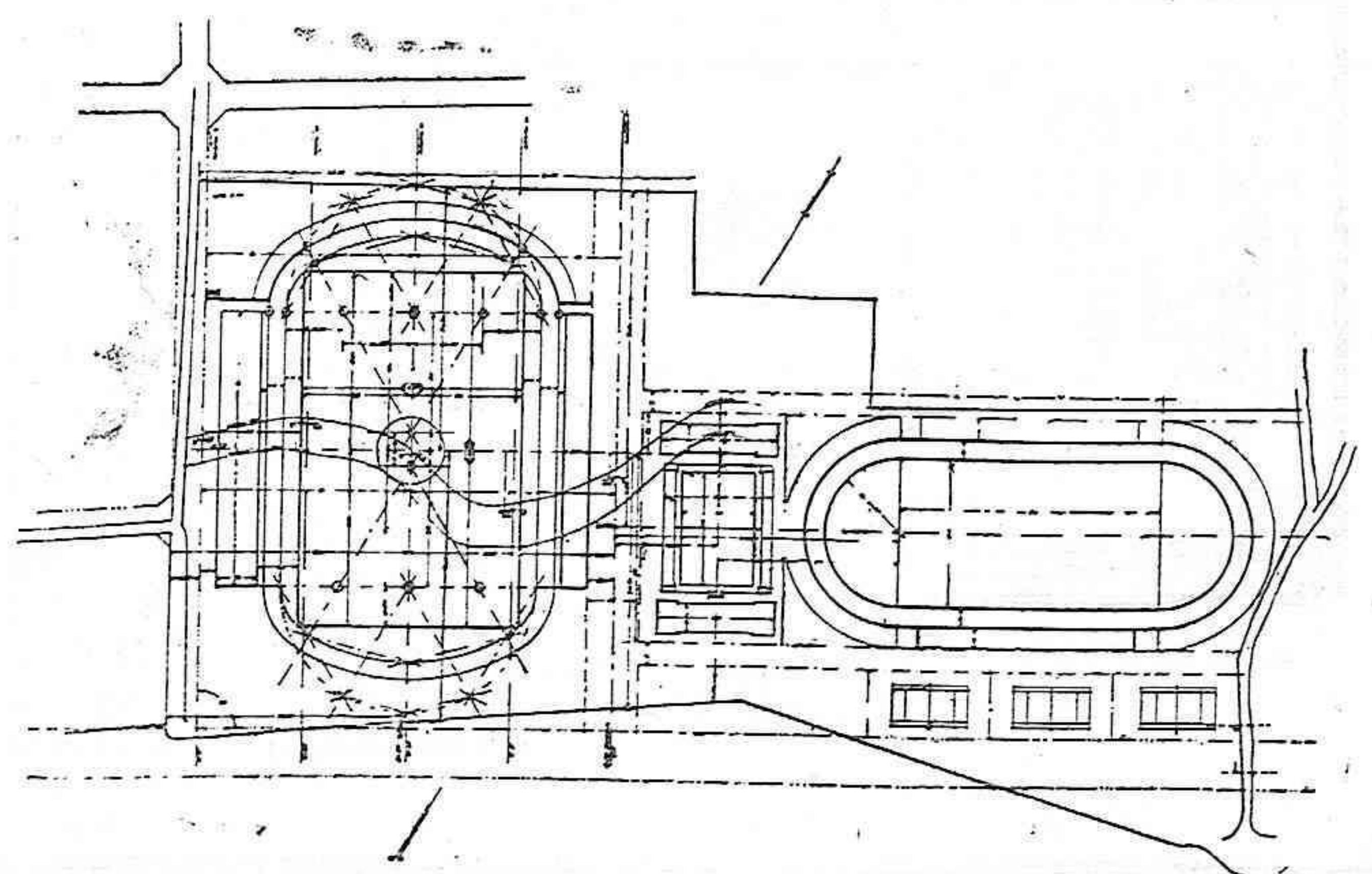
Fariem una injustícia, si en aquestes resumides notes sobre l'història del Reus Deportiu, oblidéssim l'influència que en la seva evolució han tingut dos factors essencials. D'un costat, l'apoi que li prestà l'Ajuntament d'ara fa quatre anys, que en aprovar el pla d'urbanització de la part Nord de la urb i iniciar l'obertura d'uns carrers de la mateixa, permeté que els terrenys de l'entitat quintuplicuessin de valor, formant el nucli d'una barriada modèlica. Apoi que completà amb la concessió d'una subvenció anual, reforç econòmic que vinguè a alleugerar ostensiblement al Deportiu, de la feisuga càrrega que suportava.

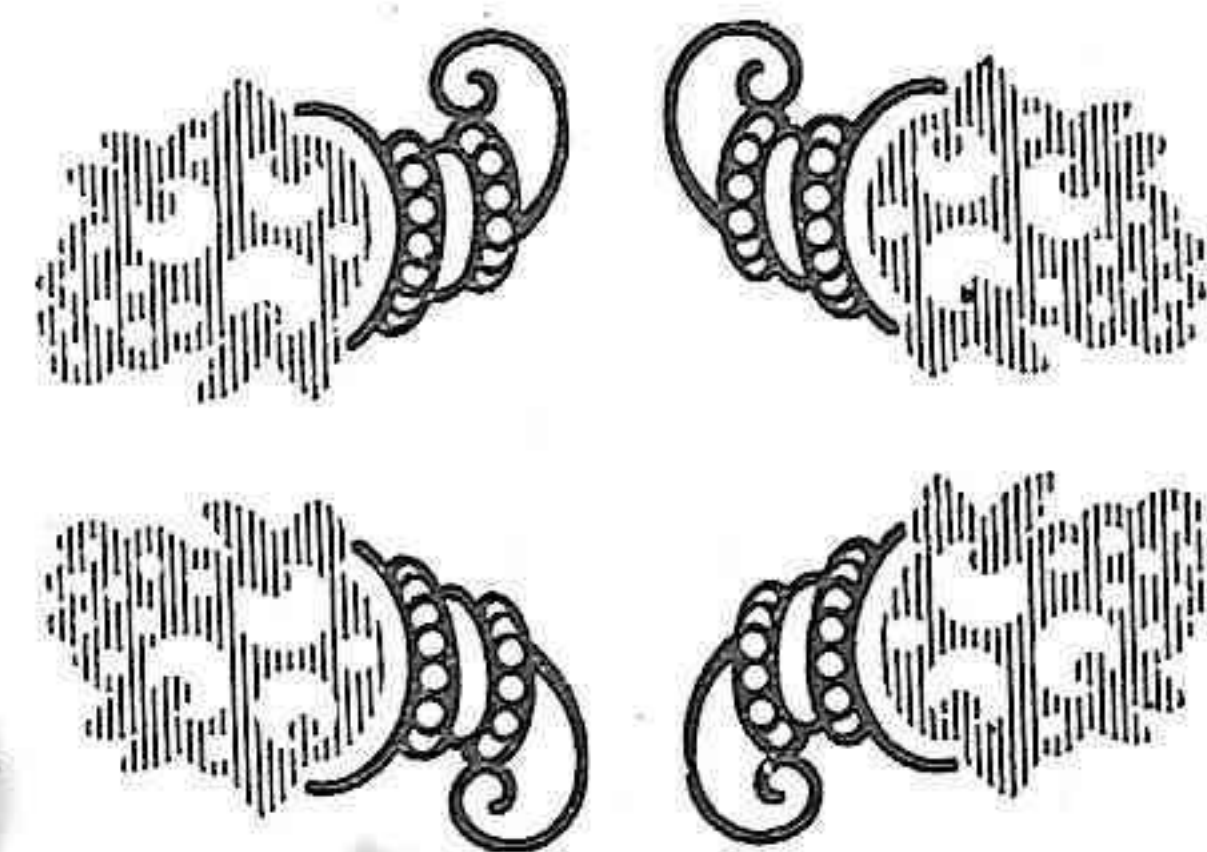
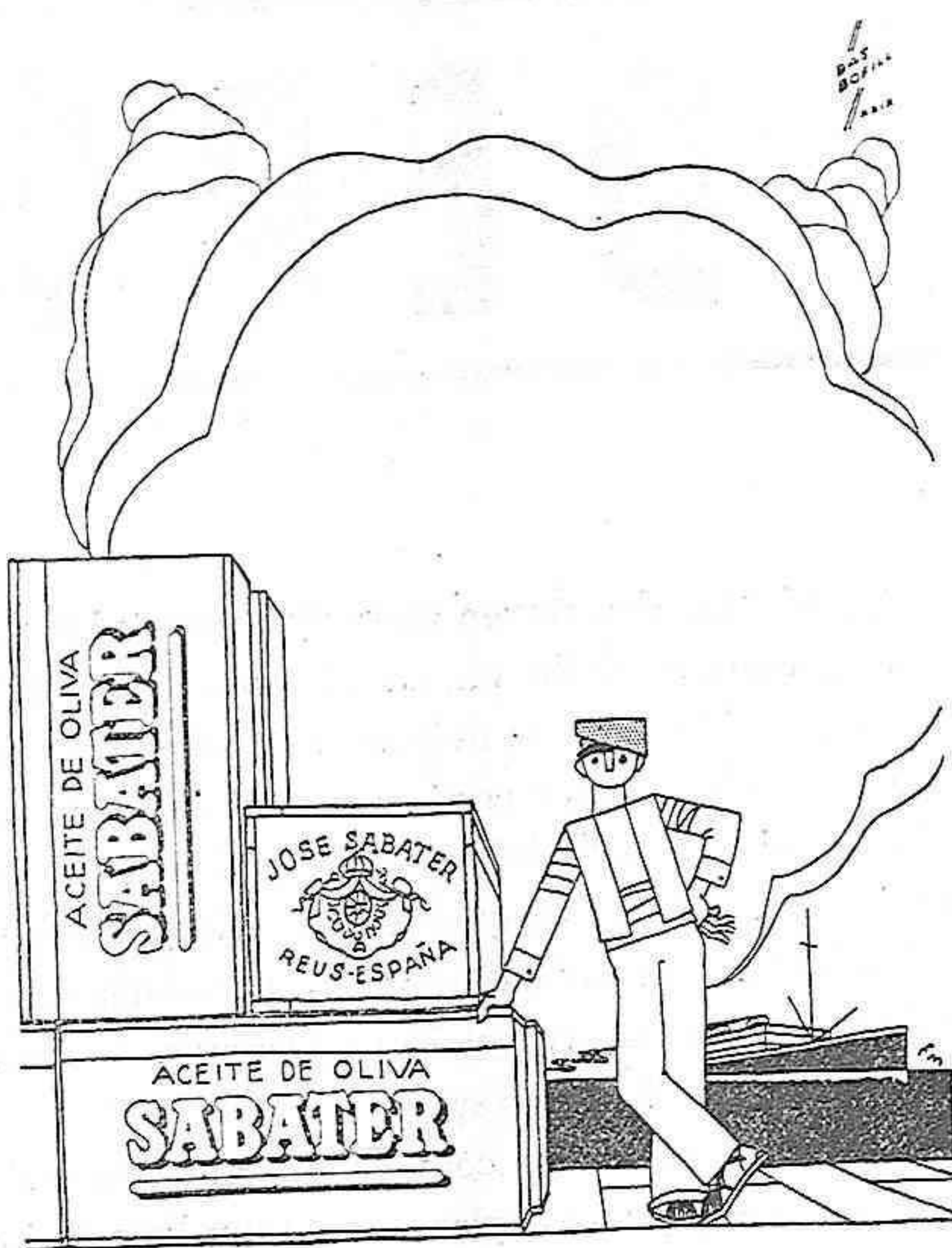
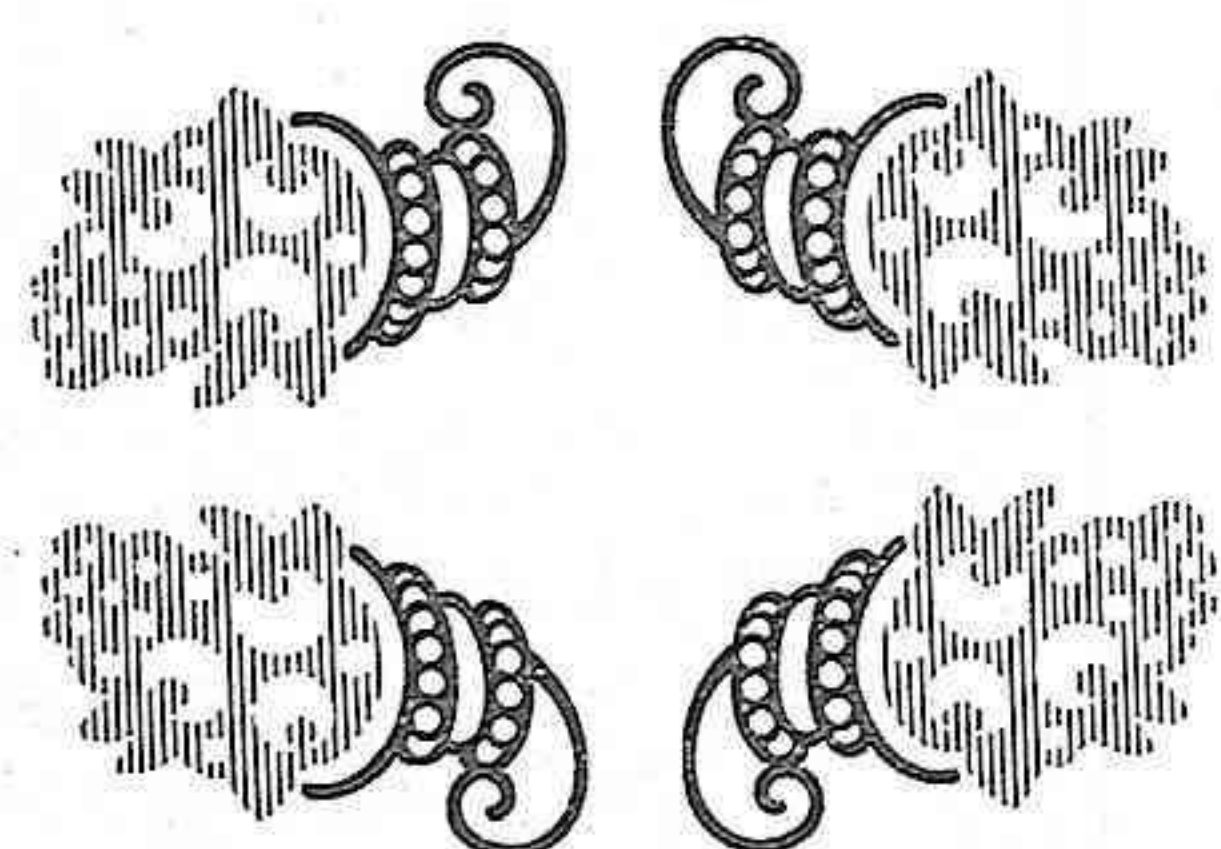
Per altra part, l'entitat avui i la ciutat tota en dia no llunyà, deuràn sempre agraïment als innombrables contribuents a les no menys nombroses subscripcions que ha estat forçós portar a terme, per a poder realitzar tot el què s'ha fet. Però per sobre de tots, al nucli de modestos obrers que ja hem citat anteriorment, que sacrificant les hores de llur repòs, amb callada, admirable i santa perseverança han anat posant les primeres fites de la meravellosa obra del Reus Deportiu, moguts pel coneixement de l'utilíssima tasca que realitzaven. Alguns, continuen encara en el primer rengle, tan entusiastes com el primer dia. Altres s'han anat renovant com a conseqüència de les inevitables lluites i contingències de la vida. Per a tots la nostra devoció, que en la present època de positivismes el desinterés perseverant té una valor incalculable.

JOAN DOMÉNECH.

Joan Domènech

PLÀNOL ESQUEMÀTIC DEL PARC D'ESPORTS DEL REUS DEPORTIU

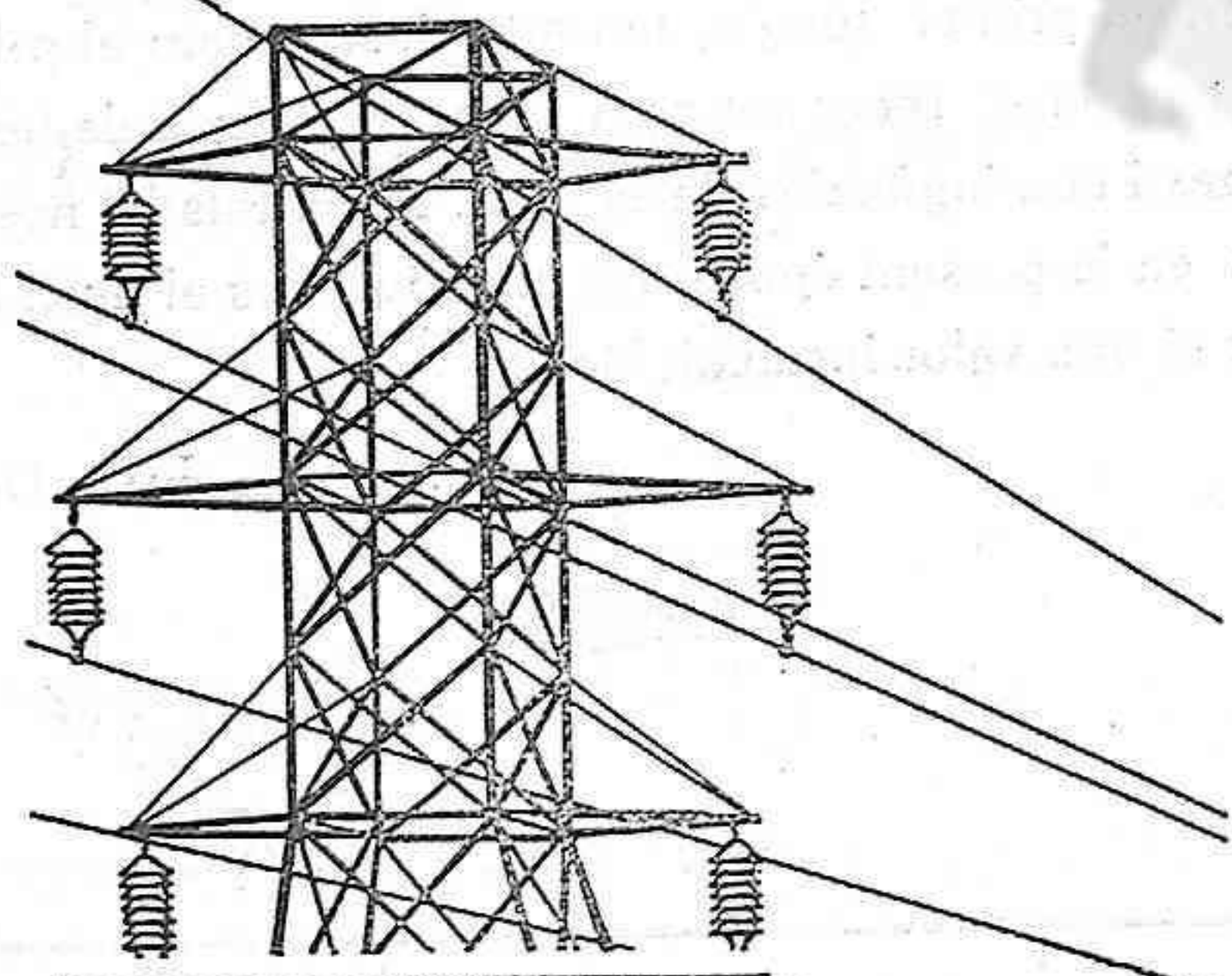

Los aceites de oliva

SABATER

son exportados en
latas y botellas, a
todos los países del
mundo.

REUS

La energía eléctrica
producida en las cen-
trales de los Pirineos,
os hace confortable el
hogar.

ADOPTAD LOS APARATOS ELÉCTRICOS DE APLICACIÓN DOMÉSTICA

Son limpios y económicos, higiénicos y sencillos

Solicitud catálogos y precios en las oficinas de

Riegos y Fuerza del Ebro,

S. A.

San Celestino, 7

REUS

LA CIUTAT MODERNA

UN TEMA D'URBANITZACIÓ

Hom s'esforça en trobar solucions econòmiques als diversos problemes d'urbanització, i no hi ha dubte que és d'un gran interès per a la ciutat el que cada çona seva vagi creixen en valor. Per aquest fi, és indubtable que té una gran importància la bona i feliç troballa d'un pla d'urbanització. La ciutat que sap marcar el ritme del seu progrés, a la curta o a la llarga en toca bons resultats. Fa falta doncs, aleshores, saber armonitzar les necessitats que viu i sent una determinada època.

En plé segle XX, l'introducció d'un nou element de transport, el motor, obliga a subjectar a noves formes el traçat de les ciutats.

Reus mateix, amb els seus carrers nascuts en una època en que el tràfec del peatí dominava sobre el cotxe, ha

funció, per l'obligada pèrdua de temps per efecte de les parades i els encreuaments de peatons, degut principalment a la disposició de la xarxa viària. Aquesta falta d'adaptació dels carrers, es tradueix en molts perjudicis per a la ciutat, que, unes vegades efecten el mateix erari municipal, i al ensem a la seguretat dels habitants. Londres, per a reglamentar els seus 340.000 cotxes, disposa de 1.300 guardes, amb un promig mensual de 1.000 accidents. Hom compren doncs, la transcendència que damunt la estructura «carrer» té el motor, i la necessitat de que hom es preocupi en els nous projectes d'exemple, d'adaptar-los als moderns mitjans de tràfec.

Aquesta orientació, la ha posada a la pràctica Nova-Jersey dels Estats

La pavimentació de formigó, figura 2 i 3, permet ésser utilitzada com a pista per a patinar els infants, i a l'ensem, de passeig íntim per a els familiars. En la part posterior dels xalets se disposa el garaig amb sortida al carrer, qual disposició en «cul de sac» fa que sols siguin utilitzats pels cotxes del veïnat.

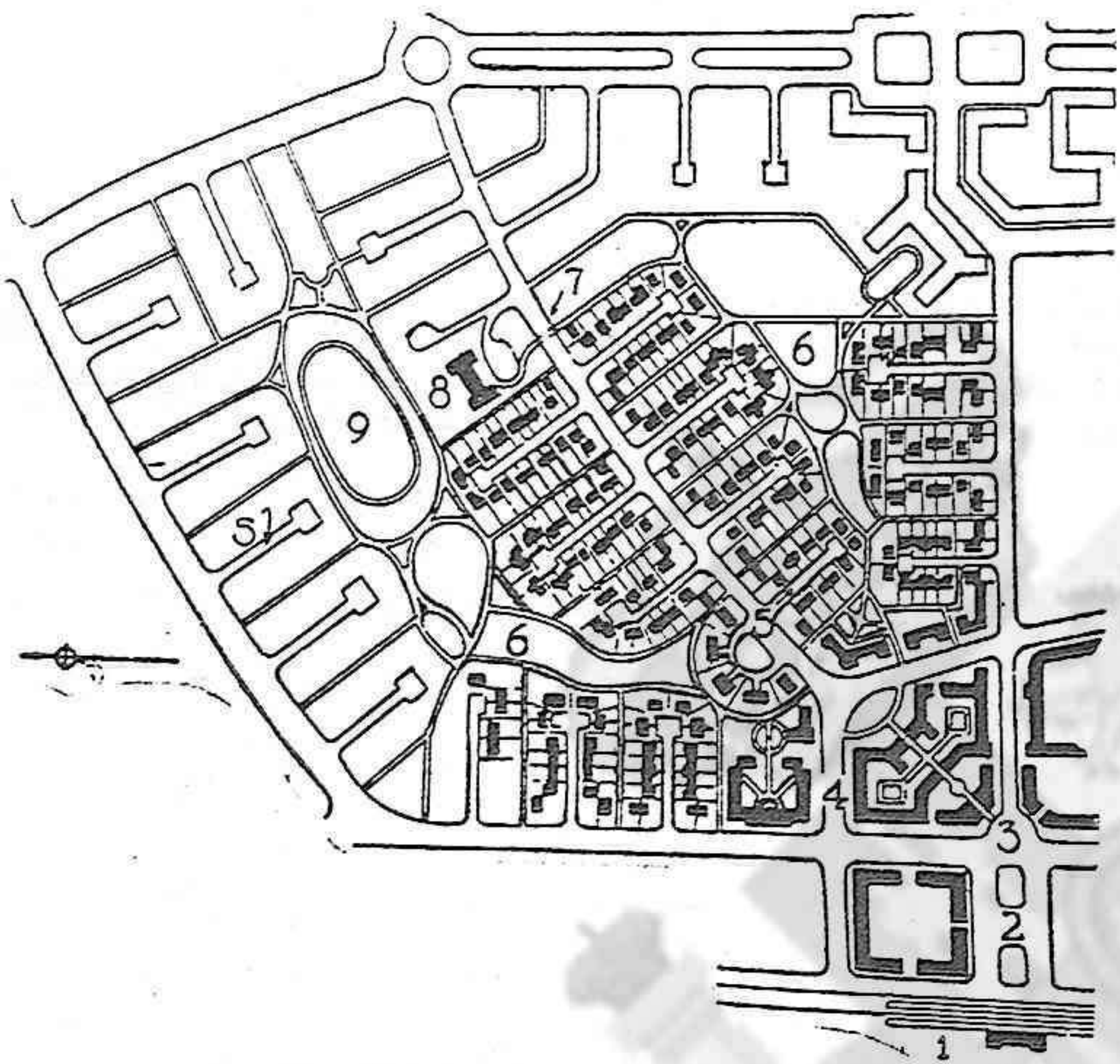
En la part central d'aquesta zona de ciutat, veiem els camps de jocs, jar-

pels alemanys a n'els parcs i jardins de l'interior del bloc de coses; al seu entendre, no son res més que solucions fragmentàries que afecten a uns pocs barris de la ciutat, més bé amb el propòsit de formar espais lliures que amb el de resoldre els problemes que la fisiologia de la ciutat planteja. Figura 4.

De la «Garden City» anglesa, Redburu, ha tingut present els seus prin-

Adams, director del Pla Regional de Nova-York i llurs contorns.

Com ja he fet notar, aqueix article no portar altre finalitat que recollir aquest tema d'urbanització i poguer sentar base documental amb la d'altres que espero portaran el seu concurs, tanmateix per a estudiar els judicis coincidents o contradictoris necessaris tots per la confecció del pla general de

dins, boscs, traçats de camins amb força gràcia, que permet als infants anar a l'escola en fàcil accés, lliures de tots els inconvenients del tràfec, i esplaiar-se des de els seus xalets fins a l'edifici, d'un ambient saturat de benestar.

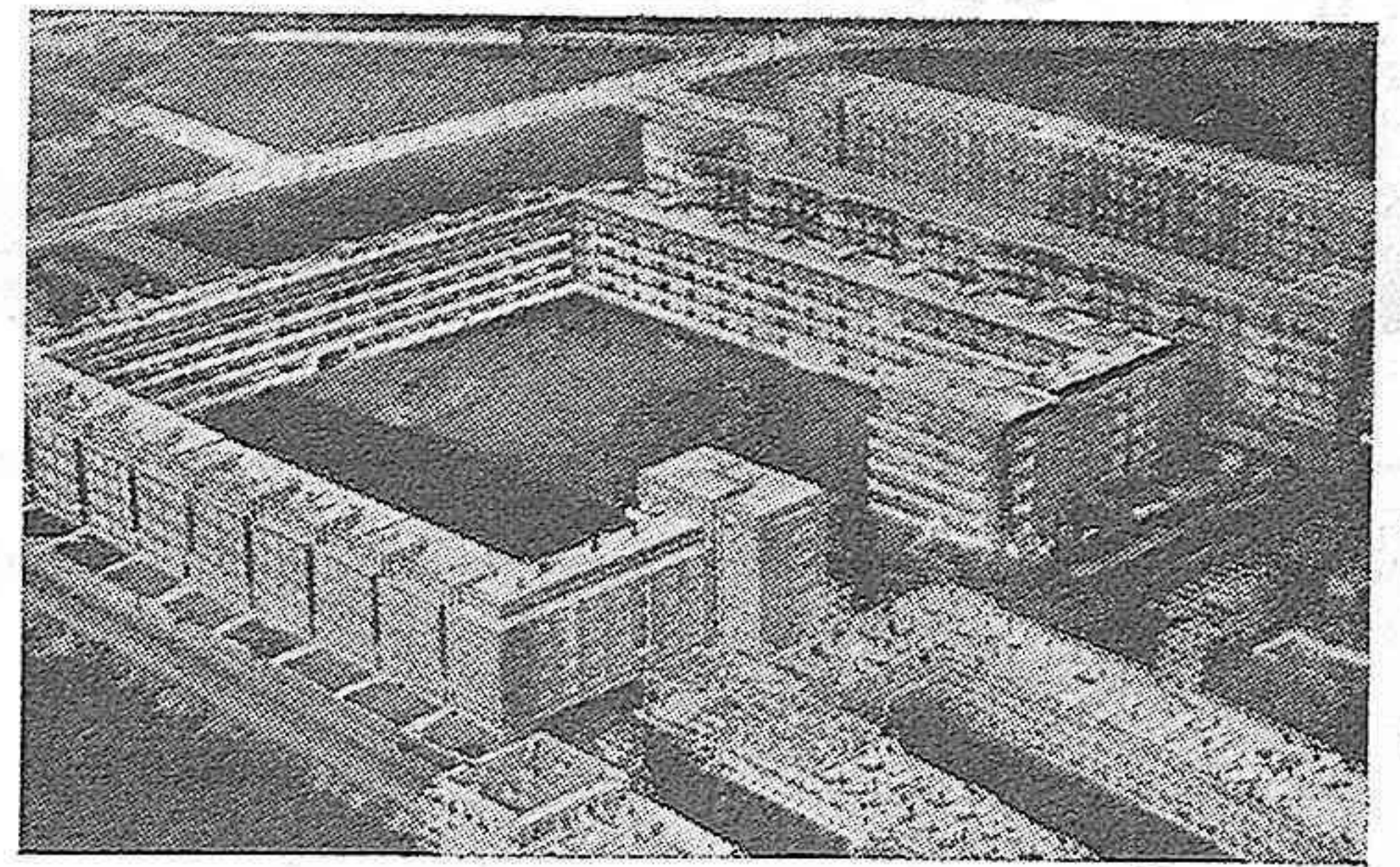
En tal disposició urbanista, els xalets no sofreixen les molèsties de la pols i els sorolls d'un carrer de tràfec. La «City Housing Corporation» cuida de l'urbanització i construcció d'aquests xalets, baix un control escrupolós, als efectes de perseguir un conjunt armònic amb tot el que respecta a n'aquest petit Paradís. El cost d'un xalet, és de 42.000 a 85.000 pessetes, incluint els gastos de terreny, pavimentació, clavegueres, aigua, llum, i jardí. La composició, consta de planta baixa i pis, amb 5 o 6 dormitoris, menjador, bany, i cuina. Les superfícies del solar, ve a ésser un promig de 15 per 30 metres, o sigui, uns 12.000 pams quadrats.

Des de el punt de vista de la tècnica municipal, l'ensaij de Radburu, planteja i orienta molts problemes municipals que afecten no solament a l'arquitecte municipal, sinó per els mateixos particulars i també a les Corporacions, per què no tots els carrers sofreixen el desgast general ocasionat pel tràfec, i per tant, s'aconsegueix una economia en pavimentació. Les mateixes clavegueres no cal que siguin de grans dimensions, i de fàcil accés per a ésser registrables. En quan als serveis de neteja pública, també si troba el seu rendiment, puix hi ha menys treball. En resum, té condicions sanitàries que no trobem en altres ciutats contemporànies.

Per ells, en Radburu, sembla que hagin trobat la pedra filosofal en quan a solució urbanista. Un arquitecte amic meu, competent en aquets temes d'urbanització, parlant de Radburu, sosté que aquesta solució supera a la donada

principals elements, però donant més importància a la ciutat que el xalet. Hi ha que tindre en compte que les ciutats—jardi angleses superen en bellesa a la nova ciutat americana, però ens ofereix la nova de que, el seu pla d'urbanització està format per un sistema de parcs, passeigs i jardins per als peatons que complementen llurs arteries

Reus. Fòra interessant que l'opinió anés coneixent aquestes noves solucions urbanistes, puix que el que cal fer ara, no és la feina d'un tira-ratlles, sinó que, sobre el terreny, aprofitant els fets tal com s'han produït, trobar les solucions més addients i justificades i útils per l'avui del nostre Reus, però sobretot, per son demà, amb bona de-

de tràfec, i el d'ésser una ciutat traçada de nova planta amb carrers per aconseguir grans velocitats en la circulació. Aquesta ciutat respón a les exigències de la nostra època.

Els autors, han sigut els eminents tècnics Clarence S. Stém i Henri Wright de l'Institut d'Arquitectes Americans, en col·laboració amb Robert Kolm, Frèderik Ackermann i Thomàs

ria de preferir que els qui vindran a succeir-nos, es vegin obligats a reconeixns ambicions d'avenç i de creixença pel nostre poble, que no pas que tinguin de blasmar una mala-entesa coquineria econòmica i una limitació excessiva de la nostra fantasia que tal vegada forçant les argumentacions arribaria l'historiador futur, a confondre-les amb limitacions mentals.

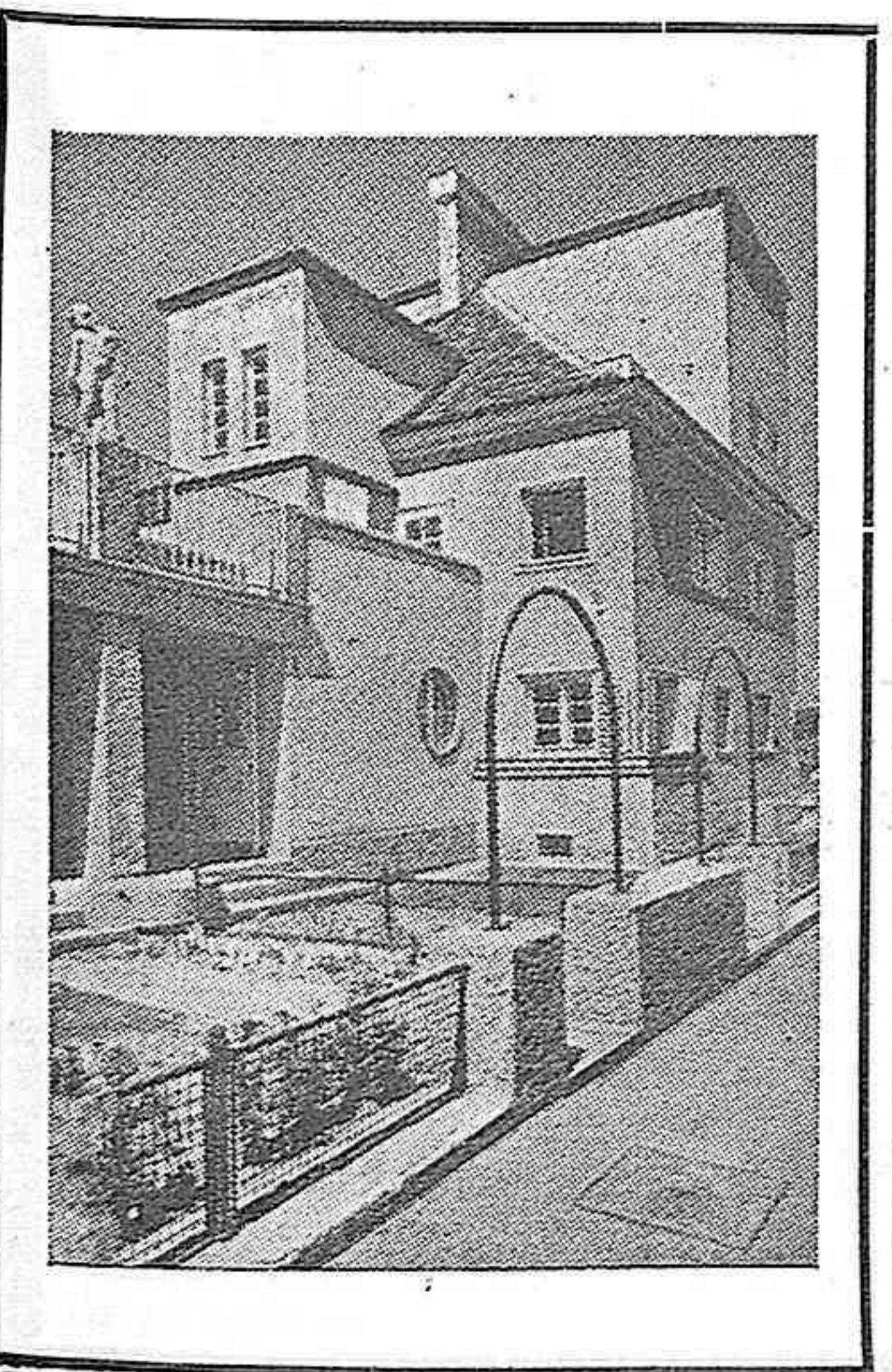
Arquitecte

conservat la seva antiga fesomia, malgrat els nous mitjans del tràfec. Així, doncs, aquest problema del tràfec, obliga a la nostra ciutat, a fer-se una reglamentació de policia urbana per tal de regular la circulació, puix existeix, de fet, una desproporció entre el funcionament del cotxe-motor i la vella estructura dels carrers.

Iniciat l'ús del motor per tal d'obtenir rapidesa, es desnaturalitza la seva

Units d'Amèrica, en la ciutat-jardi que s'està bastint amb el nom de Radburu, expressió escocesa que vol dir via ràpida. Totes les seves consideracions són prou conegudes en el camp del urbanisme, i ressenyades en una munió de revistes americanes. Per la grandiositat i concepció aquesta gran obra, crec pot ésser interessant conèixer-ne ço que és fonamental, considerant que aquests temes d'urbanització responen al desitj d'informació, i a l'ensem, ens serveixen de base documental per trobar-nos en vigílies de la confecció del nou pla d'exemple i interior que afecta a la nostra ciutat.

Radburu, és una çona de ciutat-jardi a base d'unes 25.000 ànimes, on, les consideracions essencials d'urbanització s'ha intentat preveure baix els seus aspectes: de que el tràfec motor determina la forma i disposició de la mateixa ciutat, i, que'ls xalets queden emplaçats en tal forma, que solen ésser separats de la circulació ràpida. En la figura 1, presentem un esquema per orientar ço que representa la ciutat-jardi. Si ens fixem amb els emplaçaments dels números, tindrem: 1. Estació del ferrocarril; 2. Plaça de l'estació; 3. Grans magatzems; 4. Cases-habitació; 5. Passatges d'entrada dels cotxes; 6. Parcs i passeigs; 7. Passatges subterranis; 8. Escola; 9. Camps de jocs.

El mejor surtido, los mejores precios y la mejor calidad en
JOYAS, RELOJES, OBJETOS PARA REGALO y SPORT lo encontrará
en la casa **J. RIPOLL - Mayor, 8. Reus**

TALLER DE JOYERIA - TALLER DE RELOJERIA montado al estilo suizo, con toda clase de maquinaria moderna
Gran surtido en relojes LONGINES, pulsera y bolsillo, en níquel, plata y oro.

Antigua Casa PADRENY - Confitería

SOL Y ORTEGA, 15.-Teléfono n.º 102

PANECILLOS Y MAZAPANES DE YEMA

PREMIADOS CON

Diploma de Honor, Medalla de Oro y Cruz, Exposición Lleja (Bélgica) 1926 Diploma de Gran Premio, Medalla de Oro y Cruz, Exposición Roma 1926-27

Patentes-Marcas
ESPAÑA-EXTRANJERO

Pedro Puigarnes
Agente de la Propiedad Industrial

Rbla. Cataluña, 66-5el 73077-BARCELONA

JAUME I, N.º II

Casa especializada en CAMISES, CORBATES i GÉNERES DE PUNT
— Siempre el més nou a preus limitats —

Malas digestiones

dolor de estómago, acedías y vómitos, flatulencias, diarreas en niños y adultos, que, a veces, alternan con estreñimiento, inapetencia y demás enfermedades del estómago e intestinos, se curan con el

Elixir Estomacal
SAIZ DE CARLOS
(STOMALIX)

Venta: Principales farmacias del mundo.

Al efectuar sus compras de artefactos para

DESTRUIR LAS MOSCAS

el público debe tener en cuenta que

el mejor

Mata-moscas

ES EL

AEROXON

Con mezcla de miel y con su clavito atado porque su empleo es

LO MAS BARATO y EFICAZ
ATRAE, MATA Y EXTERMINA

las Moscas

como ningun otro medio destructor
RECHAZAD LAS IMITACIONES
Y PEDID ÚNICAMENTE

MATA MOSCAS AEROXON

Pida Vd. siempre
como purgante

SUCRE DE MADUIXES

Exija el paquete patentado
y registrado en la Inspección
General de Sanidad.

MES DUR QUE LA ROCA
és el gel que fabrica
LA SUIZA
i per tant, és el gel que manté més
temps les seves virtuts refrigerants.
Elabora amb tota puresa.
Fàbrica de J. Ornos
PASSEIG DE SUNYER - REUS

Para vender o arrendar

Hay un poco de tierra junto con su casita de campo y un almacén a cinco minutos del portal.
Para informes en la Administración del diario.

HOTEL HISPANIA

PELAYO, 11 (Esquina Balmes)
BARCELONA

50 magníficas habitaciones dotadas de todo confort moderno

Pensión completa desde 13 a 18 pesetas
Habitación desde 5 pesetas.

Cubiertos a 5 pesetas.

SERVICIO A LA CARTA

Precios especiales para familias y excursionistas.

LA NATIONALE

SEGUROS DE VIDA

Sociedad General Española
de Seguros y Reaseguros
INCENDIOS, ROBO, &

Calle Montseps, 27. Teléfono 32 A

SEÑORA

Ha visitado Vd. la PELUQUERIA SECALL, Plaza de Prim, 13, entresuelo?
SOLAMENTE en esta casa conseguirá Vd. una ondulación permanente, perfecta y garantizada, gracias a los modernos aparatos de que dispone.

ÚNICAMENTE en la PELUQUERIA SECALL encontrará Vd. la acreditada TINTURA KOMOL, sin nitrato de plata) la ÚNICA que permite la ondulación permanente.

SEÑORA, no olvide esta casa:
PELUQUERIA SECALL, Plaza de Prim, 13, entresuelo.

AGUA IMPERIAL VICHY

DE CALDAS DE MALAVELLA

AGUA GASEOSA NATURAL, BI CARBONATADA, CLORURADA, SÓDICA, LITÍNICA Y RADIOACTIVA

Eficacísima en las afecciones de Estómago, Intestinos, Hígado, Riñones, Diabetes, Gota y Artritis.

Exquisita agua de mesa **TIFUS** que evita por completo el y demás enfermedades infecciosas, por embeber de roca viva a 60 grados y estar libre de filtraciones y microbios.

Eminente creación científica

Enfermos **PRODIGALUZ!** de los ojos
Certificados del Laboratorio Municipal de Madrid y otros
Conjuntivitis Párpados Cataratas
Marca registrada según las Leyes

Preparado por el Dr. J. MARTÍNEZ MENÉNDEZ
Condecorado con la Cruz del Mérito Militar por méritos profesionales

Específico único en el mundo, que cura radicalmente las enfermedades de los ojos por graves y crónicas que sean con rapidez asombrosa, evitando operaciones quirúrgicas que con tanto fundamento atemorizan a los enfermos. Desaparición de los dolores y molestias a su primera aplicación. Eminentemente eficaz en las oftalmías y por excelencia en las granulosas (granulaciones purulentas y blenorragia queratitis, ulceraciones de la córnea, etc.) Las oftalmías originarias de enfermedades venéreas, curadas en breve tiempo. Maravilloso en las infecciones postoperatorias. Hace desaparecer las cataratas en período de formación. Destruye microbios, c'ca' riza desinfecta y cura para siempre. No más remedios arsenicales, mercuriales, nitrato de plata, azul metileno y otros tan temibles, usados en las clínicas. Las vistas débiles y cansadas adquieren prodigiosa potencia visual. ¡No mas neblina! ¡Siempre vista muy clara! ¡Jamás fracasa! El 98 por 100 de los enfermos de los ojos curanse antes de concluir el primer frasquito del específico. De sensación agradable.

PRODIGALUZ cura el glaucoma.

PRODIGALUZ eclipsa para siempre el tratamiento por los colirios conocidos hasta hoy en todos los gabinetes oculísticos, colirios que en la mayor parte de los casos no hacen más que empeorar el mal irriando órgano tan importante como la mucosa conjuntival. El nitrato de plata, que causa el verdadero terror de los enfermos y de muchas cegueras, lo hace desaparecer.

PRODIGALUZ evita usar lentes.

PRODIGALUZ es completamente inofensivo, y produce sus estupendos resultados sin causar la menor molestia a los enfermos. Defiende la miopía progresiva. ¡Enfermos de los ojos! Estad seguros que curaréis en brevísimo tiempo usando el portentoso PRODIGALUZ. (Exigid la firma y marca en el precinto de la cubierta).

PRECIO: 40 pesetas, (giro postal o cheque registrado en correos) a la Dirección general PRODIGALUZ, calle de Santa Engracia, núm. 62 P.º derecha MADRID (España)

E. M. Pereyra = Envíos a todas partes franco portes

Testimonios de Jueces, Fiscales, Jefes de Ejército, Ingenieros, comerciantes, obreros, etc. — Grandes elogios de eminencias médicas.

Especialidad registrada en la Dirección General de Sanidad con el número 6,265.

Los instaladores electricistas

Deben saber que la casa LUIS ESCOLÁ, Arrabal de Santa Ana, núm. 4, REUS, se especializa en la venta de BOMBAS BLOCH, de las que tiene un gran stock y las ofrece bajo buenas condiciones

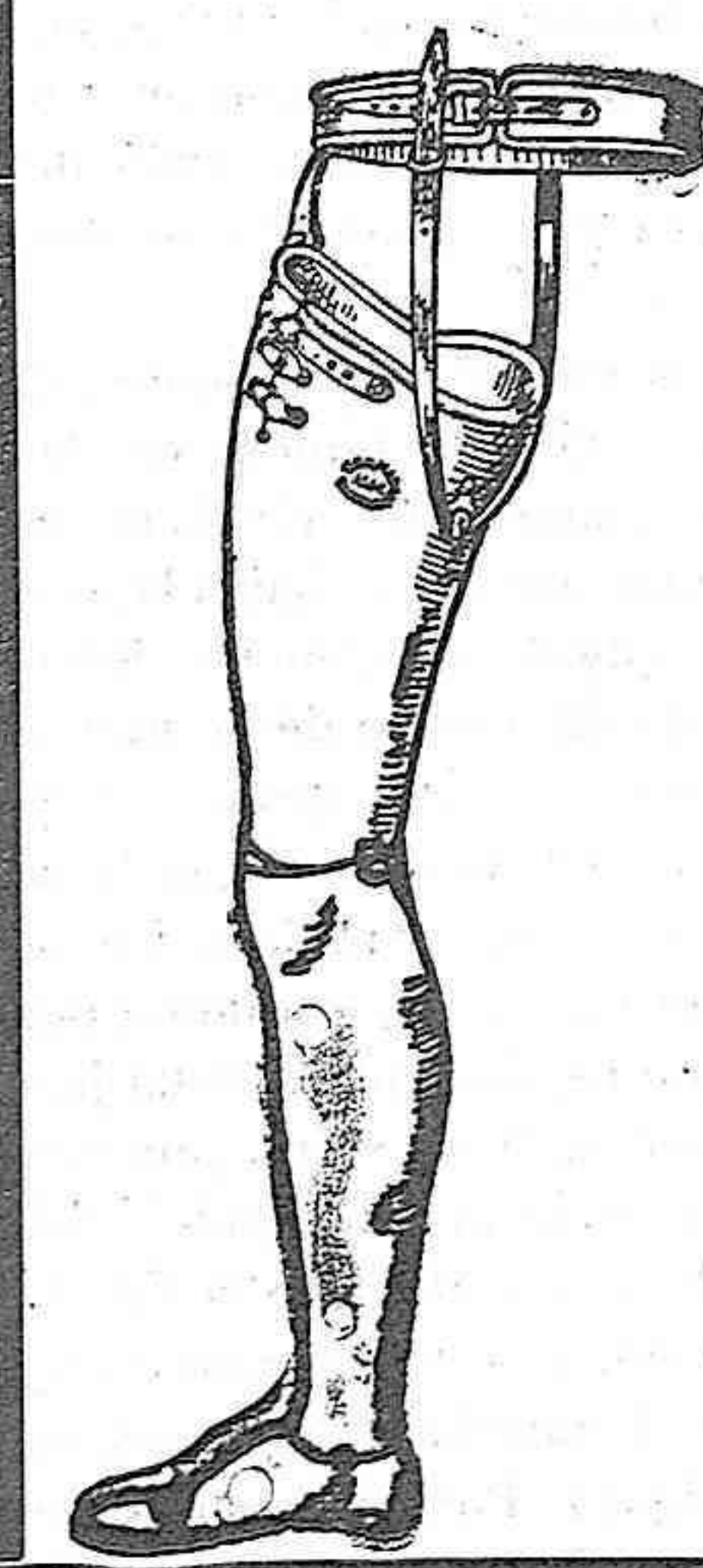
MUTILADOS

Piernas artificiales de construcción esmerada, resistencia y ligeras, de duración infinita, calidad y funcionamiento garantizado, en CUERO, FIBRA, CELULOIDE, LUMINIO Y MADERITA. Centenares de referencias. Única casa especializada con grandes talleres propios. Las facilidades de pago que da la casa, son la mejor garantía de sus trabajos. Visite al constructor especialista, que le dará todos los detalles sin compromiso

Aparatos y Górses ortopédicos,
Fajas, Bragueros, etc.

HANS MADER

Aribau, n.º 154. Teléf. 74.812 Barcelona

SIGUEM REUSENCES

Diuen els que han estudiat la psicologia dels reusencs, que una de les virtuts que'ls caracteritzen i els enalteix a l'ensem, és l'amor fèrmit, encès i decidit al poble llur.

El patriotisme traspua en llurs paraules, matisa llurs converses i aquesta tonalitat atraient es filtra en els esperits i esperona la curiositat de qui desconeix els escants d'aquesta terra.

El reusenc parla sempre al dictat d'un amor intens, pur i sà, que encisa i desperta veritable emulació.

Qui ha recorregut amb un reusenc, places, carrers i passeigs del seu poble, i ha corregut tot quant constitueix son patrimoni espiritual, qui ha vesllumat el dinamisme dels seus moradors acusat per unes activitats tal volta igualades, però ja mai per altres superades, i qui al costat seu ha pogut extasiar-se davant la bellesa paradisiaca dels fèrtils terrenys que l'envolten, forçosament

na de reconèixer que hi ha base ferma per a que els fills d'aquesta terra, se sentin fervorosament enamorats d'ella, éssent llurs paraules expressió fidel de lo que en el seu cor abunda.

Més per a que aquest patriotisme que tothom reconeix en els reusencs no defaileixi, cal que'l civisme i veritable amor a Reus sacrifiqui personalismes, justis voluntats i compenetri esperits; que no tinguem mai d'exagerar qualitats, virtuts, bellesa i altres condicions, que per la seva notorietat enumerem a tot hora, caient en un hiperbolisme que condueix al ridícul.

Que mai pugui dir-se que exagerem el tipisme i el valor de les nostres coses, i que no hi hagi motiu per a negar-nos aquella ponderació que correspon a tot temperament equilibrat i perfecte.

J. VILANOVA MONTAÑA.

Reus.

PASSEIG DE JOSEP SARDÀ I CAILÀ

FOT. MARTRA NOLLA

LA GRAN CONTE

Passant-li les mans manyagues per les ondes del pentinat, aspirant l'agroreta dels sanglots i les llàgrimes, perdut l'esguard en les regions lluminoses on les fades que inspiren els sacrificis trenen llurs dances tristes i sagrades, la Lluisa rebia les confidències de la Roser, la germana petita, tot invocant mentalment la gràcia del bon consol i la ciència dels consells guardadors a la mercè d'aquella criatura adorable i neguitosa que abans avalotava la llar pairal amb les seves puerils exigències i que ara s'entestava en cercar motius de desesperació en els més lleus incidents del seu recent matrimoni.

—Després de tot — feia la Lluisa, — estic certa que tot pervé de què us estimeu massa.

—Això no ho diguis — objectava la Roser; — no ho diguis, que és una raó massa vulgar i massa falsa. L'Albert i jo no ens estimem gens, t'ho asseguro. No ens estimem ni ens avenim. El nostre matrimoni fou un error. D'ell et puc dir que fins en la meua presència sent l'encís de qualsevol altra dona que passi o sigui present. De mí et puc assegurar que, en notar-ho, no em sé engelosir. Més aviat m'entra una mena d'indiferència i de fàstic que em fa patir perquè no goso a dir-li: —Ves-te'n'hi, home, ves-te'n'hi, i acabem d'una vegada aquesta farsa!

—No et crec. No estàs en tú, — replica la Lluisa. Es precisament la gelosia que et fa veure el que no és i et fa pensar el que no sents.

—Et dic que no l'estimo ni l'estimaré mai!

—Que no l'estimes tu, si m'ho diguessis en un moment de calma, potser ho creuria. Però, l'Albert! Si no hi sap veure més que pels teus ulls! Si tot el seu afany està en voler-te comprendre i en saber-te fer feliç!

—Què saps, tú?

—Sí, jo ho sé, ho veig, ho toco. Després, cal sentir com parla de tú. Si fins

estava per dir-te una cosa..... Però, t'ofendries.

—Digues, dona, ja pots dir: que no me'l mereixo?

—No volia dir tant.

—Doncs, ja ho pots dir. Tanmateix, potser sí que la culpa és meua. El que jo sento, però, és haver-me casat, i més amb aquest home.

—Una mica malagradosa ho has estat sempre, no diguis. I va, no siguis tonta, que qualsevol creuria que et donen mala vida. Que et penses que no ho sé que, així que vingui a buscar-te, us en tornareu cap a casa vostra més embadalits que mai?

—¿Què dius? Doncs, sapigues que me'n vaig ara, per tal de no anar amb ell.

—Va, tonta! — implora la Lluisa, tractant de retènia-la.

La Roser, però, es posa el barret, agafa el moneder, en treu el mirallet i la bronja dels pólvors, es ressegueix ràpidament les faccions i fa acció de fugir. Recula, no obstant, abraça la Gran, que la contempla apesorada, i, fent-li uns petons sorrollosos.

—Té i té, — exclama. Després de tot, tu no hi teus cap culpa.

Per fi, la Roser se'n va. La Lluisa roman sola en la gran sala de la casa pairal. Es, la seva solitud, real i simbòlica. Els pares han sortit fa estona; els dos germans, casats, vénen de lluny a lluny amb llurs esposes. Tots els de la família formen parella. No més ella, com una vida fatalment incompleta, viu la seva solitud dramàtica de dona sensible i amorosa que passa inadvertida.

Com que no es queixa mai de res i sempre hi és a atendre el plany dels altres, tots els de la família, sense fer-ne mai esment, la tenen per una ànima sòbria, perfectament emmotllada amb el seu destí senzill i limitat.

—La Gran, raí! — diuen tots, quan s'adonen d'haver-li fet mancament.

I la veritat és que ella mai no té una protesta ni una rebequeria. Es una d'aquelles criatures amb les quals, per omissió, sempre s'hi queda bé.

No pas per crueltat, sinó perquè els sembla que no és capaç de percebre llur egoisme, la tracten tots com si la sabessin orfena de susceptibilitat. I en tots els conflictes morals que sorgeixen en la família, és la Gran, amb el seu gran despar, qui té de posar pau i refermar els llaços que amenacen relaxar-se.

Ara ha entrat l'Albert. Abans de saludar-la, ha preguntat per la Roser i s'ha indignat en saber que se'n havia anat sens esperar-lo. La Lluisa no és prou per a evitar-ho: el cunyat li revela la gran decepció de la seva vida.

Ell no estima la Roser, no pot estimar-la. Són marit i muller, dues ànimes que, no és que no es comprenguin, sinó

que es comprenen massa i es repel·leixen.

—Si les coses es pogués fer dues vegades! — diu l'Albert, fent un ample gest de desèiximent.

—Què vols dir? — repara la Lluisa.

L'Albert no respon. Assegut al sofà, amb els colzers sobre els genolls i el cap entre les mans, mira vagament a terra. De sobte, s'aixeca, agafa la Grau per les mans, la mira amb un esguard ple d'avidesa i, deixant-la, retut.

—No, no t'ho puc dir! — fa, sanglotant.

Amb una força que sembla emprada a la seva mateixa innocència, la Lluisa comença a fer-li reflexions. Potser sí que la Roser és tan dissortada que ell no l'estima com mereix; però, el que és ella! La Roser estima l'Albert amb vertader deliri...

I l'Albert s'acomiada de la cunyada amb una gran laxitud.

Sopant, amb els pares, es fa retret de les desavinences entre la Roser i l'Albert. I no s'hi dona importància. Coses de joventut i d'estimar-se massa...

La Gran ha entrat a la seva cambra. D'ençà que la Roser és casada, la Lluisa troba horriblement buits i silenciosos aquests moments de l'anar-se'n a dormir. Abans, quan els germans eren a casa, ella no es ficava al llit que no hagués passat revista a tots. Quan només quedà la Roser, la Gran tenia cura d'ella com d'una nina preciosa i delicada. Després, en maridar-se la germaneta, aquesta gran solitud!

La Lluisa ha entrat a la seva cambra. Poc a poc i abstrèta, ha anat despullant-se. Després, s'ha gimat. Els pensaments li fan por i ha tancat l'interruptor de la llum, per tal de dormir-se.

Ara resa amb fervor. La imatge de l'Albert, adorada per ella d'ençà del primer dia que el va conèixer, s'interposa en les seves oracions. Ella se'n culpa i les comença de nou. Altre cop el record de l'Albert ve a interrompre-les. Tantost l'hi somriu amb la tristesa del seu error fatal, tantost se l'hi apassiona i tracta d'endur-se-la vers una vida impossible. La Lluisa en sent una gran angoixa i recomença els resos. Així que els ha acabat, la pobre Gran torna a pensar en l'Albert i es decideix a resar una mica més:

—Oh, bon Déu! — murmura amb gran frisança. Vulgueu, almenys, que la Roser el faci ben feliç!

F. CUBELLS I FLORENTÍ.

QUATRE RATLLES

Se'm demana per aquell de qui no puc refusar l'indicació, que escrigui, encara que no siguin més que quatre ratlles, per a l'extraordinari de DIARIO DE REUS del dia de Sant Pere, que és la Festa Major de la nostra benivolguda ciutat i també la de la premsa catòlica.

Escriure en les presents circumstàncies, no és gota falaguer; acceptem-ho, però, tal com és, i escrivim quelcom sobre la premsa.

Em parlava dies enrera un amic, de un polític de les passades generacions i de les lluites periodístiques i polítiques de l'època aquella; i jo extranyat de çò que'm deia per les referències que de la personalitat tenia, l'hi vareix preguntar admirat; i escrivia?, i el meu amic em respongué plè de les més bones intencions: ;Oh, sí, tenia una ploma... molt verinosa. Heu's-ací la feina de moltes plomes: destil·lar verí: suplint l'embolic i confusió de les idees, que com s'ha dit molt bé, és un dels aqots més grans suferts per la pobre humanitat, amb el verí de la voluntat; semblar entre el poble els més repugnants odís i tempestes, valent-se de l'enlluernador prestigi que als ulls de molts té çò que està escrit amb lletres de motllo; i no titubegar, per tal d'aconseguir els seus fins, en trepitjar, si convé, els furs de la veritat i la fama del proïsme; Heu's-ací, repetixo, la feina d'alguns escriptors.

Jo en aquesta ciutat, recordo dels ja molt llunyants temps de la meua adolescència, una època de força rebaixament moral en les lluites partidistes de certs periòdics, surtits expofrés, supose per a no embrutar amb tant de llot els diaris ordinaris de la ciutat; Déu faci que no tornin aquells temps que tan poc deien en pro de la cultura ciutadana.

Per això volem fer notar que l'escriure, encara que siguin quatre ratlles, no és una cosa tan senzilla com sembla per a la persona que estimi els seus deures envers el proïsme i la seva pròpia dignitat. En nostre text d'Economia política (quan estudiàvem), s'ens feia remarcar ben bé la diferència radical que va entre el tortugaire que esguerra al fer-lo un gero de pastalluna, cosa molt fàcil de posar-li remei, i el que l'esguerro es fes en

una lliçó donada en públic (el periòdic ho és també una tribuna pública. Doncs bé, pel mitjà d'una conferència o d'una errada campanya social, poden portar-se greus perturbacions i divisions civils molt difícils de corregir. I amb tot i això, són molts els que's creuen capacitats per a tractar de tots els problemes que ignoren *et quibusdam aliis*, amb un desenfado que atravesa els lliners de la temeritat.

El que vulgui escriure pel públic, necessita abans que tot tenir ell una certa cultura en el coneixement dels principis fonamentals de les matèries que vulgui tractar, car mal pot complir amb el deure d'il·lustrar l'intel·ligència d'altri, si comença per portar ennuvolada la pròpia.

Però el deure més difícil de complir, encara que no ho sembli, és el de la voluntat. En tractar-se de la cosa pública, les passions i personalismes tot ho pertorben i persones d'excel·lents condicions orivades, en arribar a la vida pública, i el periodisme és una de les seves manifestacions, sembla que desconeixen els més elementals principis de la ètica social, i molts, o bé se'n retreuen perquè pot implicar un petit sacrifici, o els sembla tot lícit, per tal de servir al fi més o menys respectable, més o menys discutible, moltes vegades mesquí, que s'havien proposat.

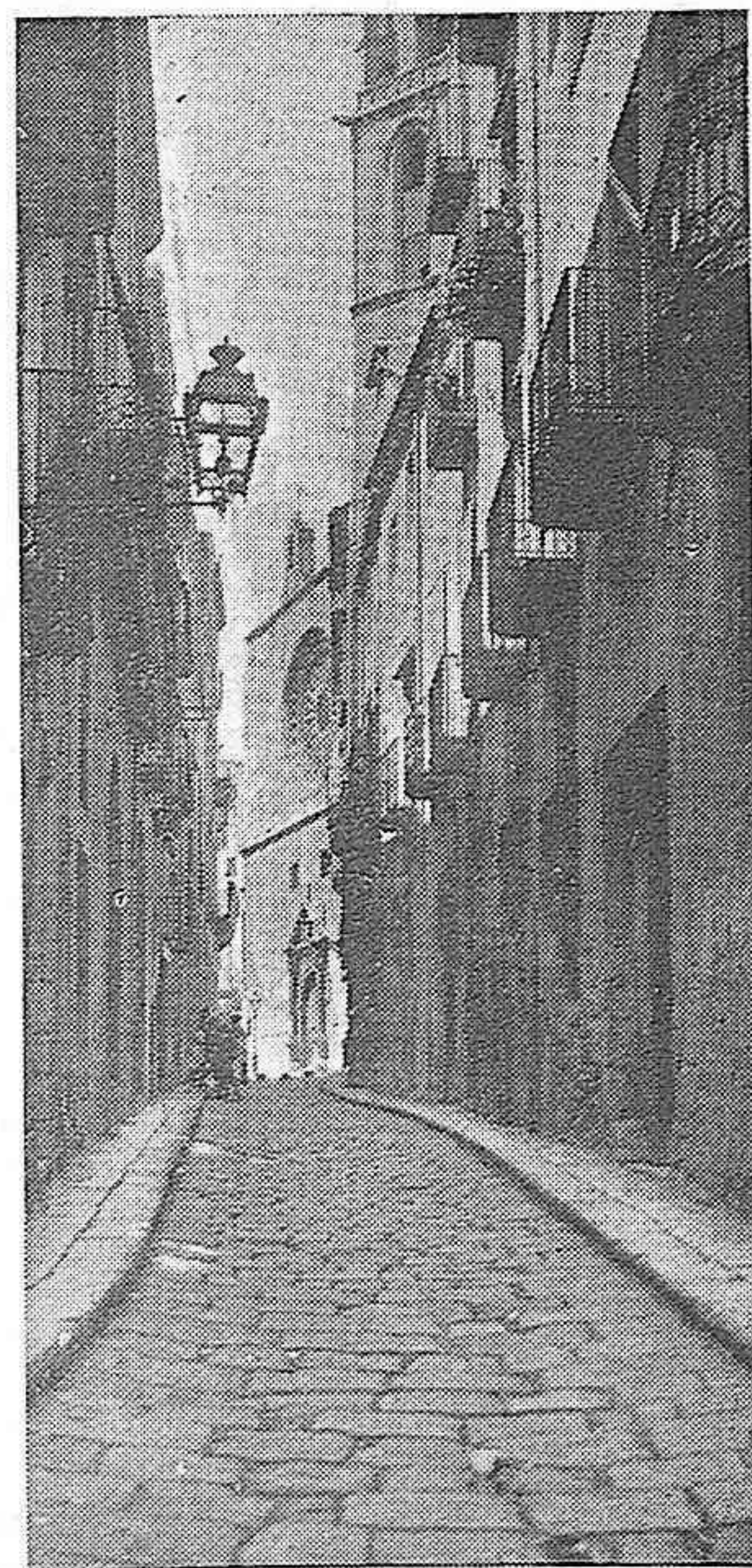
Escriuin, doncs, els que tinguin condicions i vocació per a fer-ho, però siga sempre en defensa de la veritat i de la justícia, deixant apart tota ombra d'ambició malsana i de mesquines mires personals; i per lo que a Reus es refereix, voldriem que es procurés enlairar nostra premsa amb una vera expansió d'amor i sacrifici, posant son ideal per damunt de divisions i banderies, cap a la defensa dels vers interessos morals i materials del nostre poble. Demaneu-ho al nostre San Patró en el dia d'avui, que així siga, que tots puguem anar a conquerir la justícia dels nostres ideals aplegats per l'amor pur com la blancor de bandera de nostra ciutat i per al propi sacrifici, hermós com la rosa de nostre escut.

BONAVENTURA FONT I FERRÁN.

EL CAMPANERET

FOT. MARTRA NOLLA

CARRER DE LA FONT

FOT. MARTRA NOLLA

DOMINGUERA

El Dr. Hugo Eckener y el Zeppelin L 127

Uno de los grandes inventos de nuestra época, es el globo dirigible. Y uno de los hombres que más han brillado en esta forma de la navegación es el Doctor Eckener, de voluntad férrea, y valiente, como lo acreditan sus atrevidas travesías mundiales por los aires.

El Dr. Eckener, ilustre navegante aéreo, por cuyas venas circula esa sangre germana que engendró infinidad de hombres cumbres en las ciencias y en las artes, desde su oficina de estudio en la Luftschiffbau Zeppelin de Friedrichshafen hasta la cabina de mando del "Zeppelin L 127" va trazando cada día, serenamente, nuevas rutas para el globo, con la misma seguridad que nosotros organizamos una excursión a las montañas vecinas.

Del resultado de sus estudios, respondan los éxitos que han coronado sus empresas.

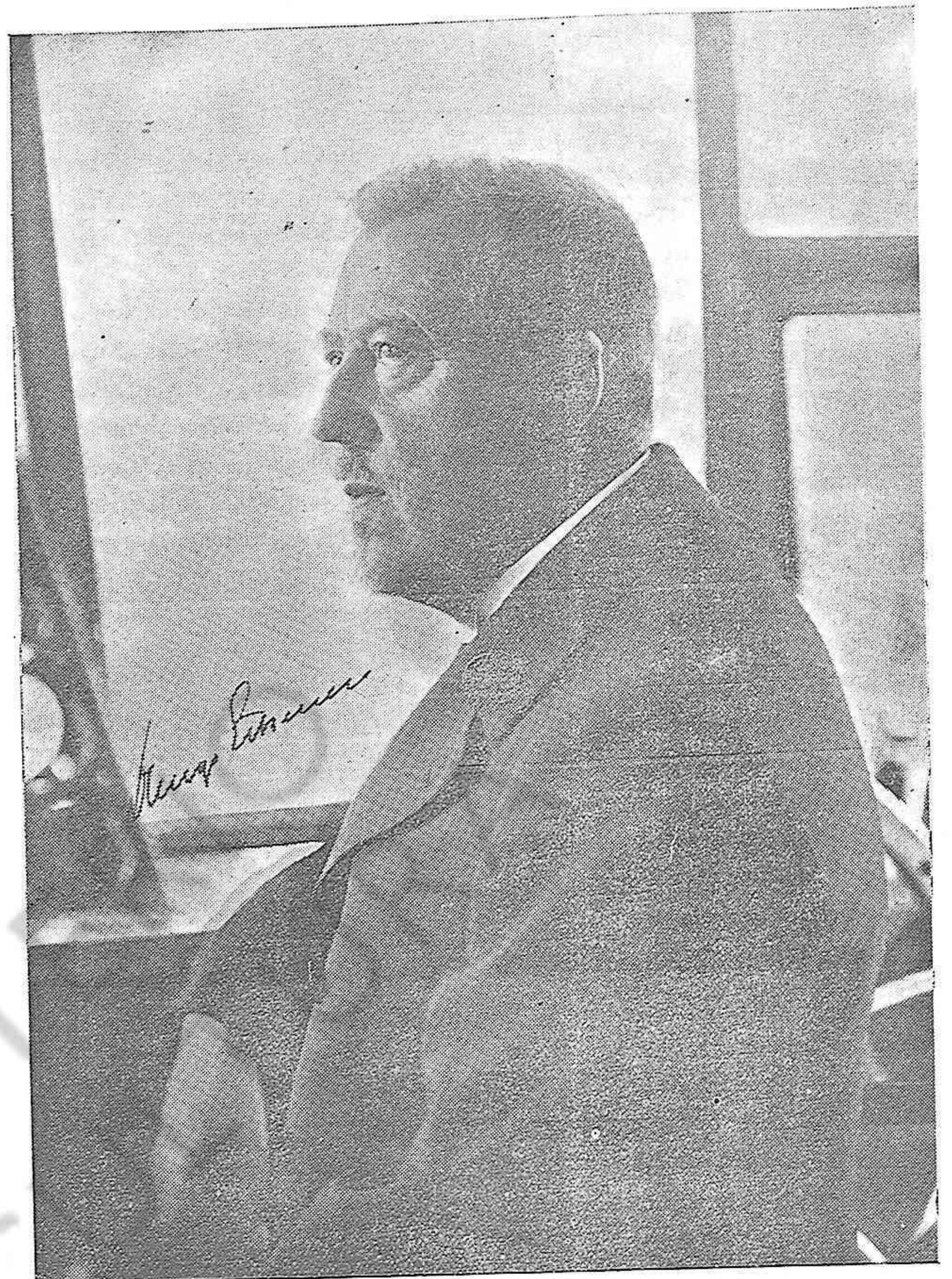
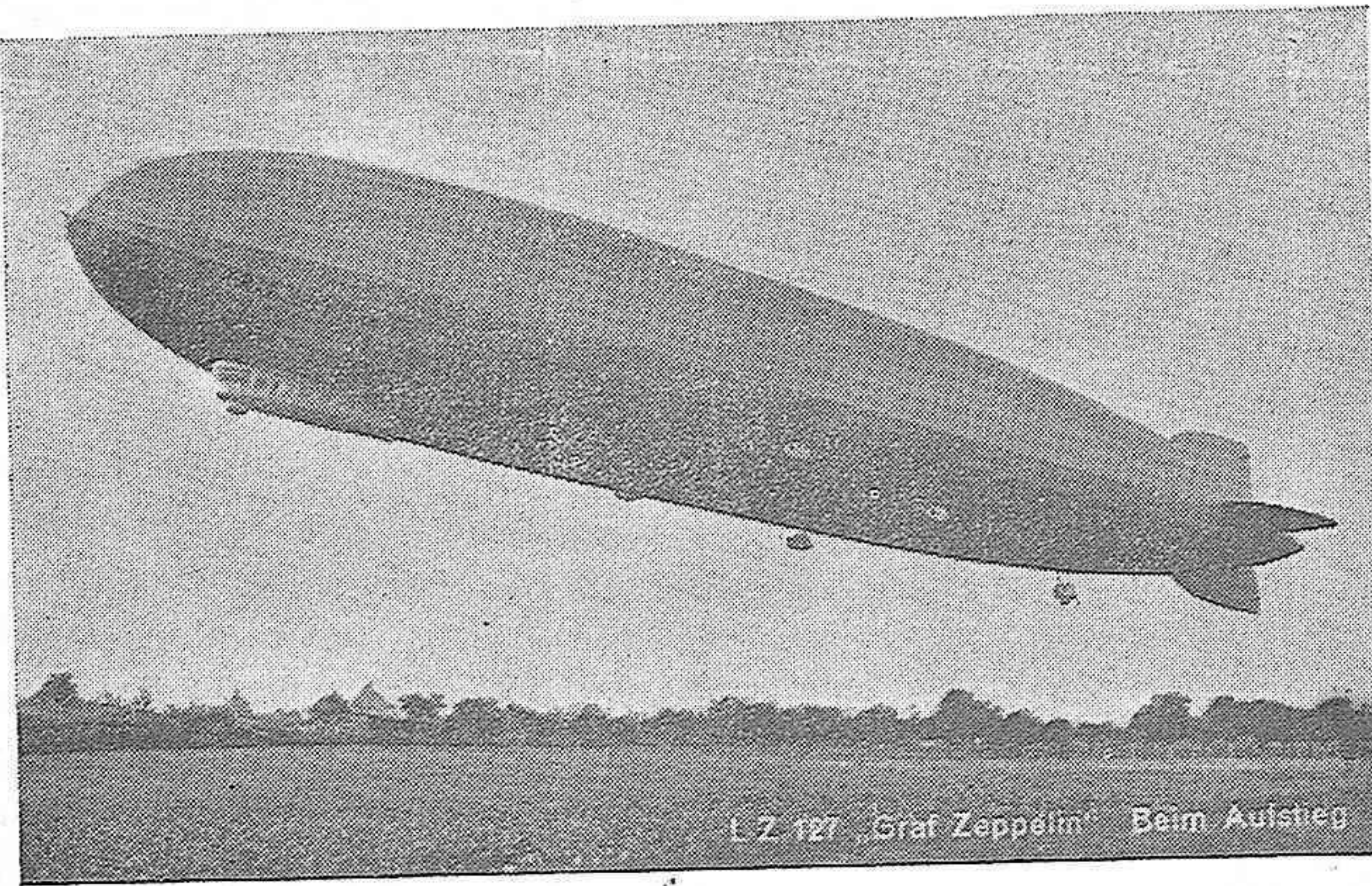
Debe reconocer pues, todo el mundo,

la labor y la táctica del ilustre Doctor Eckener, como la más fundamentada y científica, capaz de resolver el problema más difícil por cuya solución lucha la aviación, y que tantas víctimas ha ocasionado.

Y hoy DIARIO DE REUS, al publicar este número extraordinario, quiere en prueba de admiración al célebre Comandante del "Graf Zeppelin L 127", honrarle publicando dos fotografías, correspondiendo así al noble rasgo del Doctor Eckener al dedicarlas a Reus, el día 14 de mayo último, en ocasión de prometeros una visita a nuestra ciudad, en cuanto efectúe el primer viaje sobre España.

En una de estas fotografías aparece el gigantesco y hermoso "Graf Zeppelin" al emprender uno de sus viajes, y en la otra el héroe glorioso de la navegación aérea en su cabina de mando, el insigne Dr. Hugo Eckener.

MARIO.

EL GOIG

Tusta a la porta del meu cor, no gosa;
l'estrèpit, ara, no escauria pas.
Potser d'entra-hi fet un vol d'alosa
m'hi deixaria en lloc de brasa glaç.
La llaga encara avui és purulenta;
no s'ha estroncat el rajolí de sang.
L'oblid el somni pesarós no esventa
i aquest s'arrapa pensa endins ni un cranc.
Vindràs, però, o goig! a fer-hi estada,
demà—quí ho sap?—quan ja la mal tempsada
sigui un record que esfuma el viure intens.
I amb tast de verge et gaudiré aleshores
mentre, escolant-se, fugiran les hores
com núvols gràcils d'un grapat d'encens.

JAUME ROSQUELLES I ALESSAU.

Les completes incompletes

El que hi hagi de cert de què les bones festes comencen el dejuni, poques coses ho provaran al reusenc enamorat de les nostres tradicions populars com el prestigi d'aquell preludi de la nostra festa major que és la solemnitat de "Completes", amb la sortida de les autoritats municipals de la Casa de la Vila i el seu retorn de l'Església prioral de Sant Pere i aquell final de tronada i coets voladors i encesa de bengales que omplia de mascles ressonàncies i de resplandors fastàstiques i anecdòtiques la nostra Plaça del Mercadal.

Tot això és manté encara, en aparença; el to solemniat, però, s'hi ha esvaït. La Casa de la Vila, deshabitada i a mig adobar, dona a la Plaça antonòmica un fort sentit de buidor irreparable. Ni el balcó barrat de la núvia absent dona tanta tristesa a l'enamorat enyoradís com en dona al bon reusenc la contemplació d'aquella façana de la nostra Casa Consistorial que, tal com l'han deixada les

mans pecadores dels uns i les mans impotents dels altres, ni té la grandesa de les nobles construccions que s'enrunen ni la vida de les obres posades en valor ni l'intentu de les coses que es reformen.

Símbol lamentable de la nostra municipalitat és aquell casal inservible i abandonat indefinidament, del qual no en sabem trobar pas l'esperit en aquell edifici casernari de la Plaça d'Hèrcules habilitat peremptòriament per a les diverses dependències municipals i fins per a les actuacions del mateix Consistori.

La nostra municipalitat és rica, com mai no s'havia vist; en canvi, no té cap ni centener, i, en saber hostatjar-se lluny de les seves tradicions, amb un cert esperit inèxigent de relogat, fa que les memorables "Completes" resultin incompletes i que l'hermetisme de la Casa Gran, en diades com les d'avui, ens adverteixi que alguna cosa insubstituïble li manca a la nostra ànima col·lectiva.

CEIEFE.

Nostre deure

A més de les festes anomenades universals i nacionals de l'any, tots els pobles tenen un dia escullit per a celebrar la seva, diem-ne, festa primera o major.

Amb l'esclat de l'estiu, sadollada de llum i color, celebra nostra ciutat la seva diada de joia, de tradicional cerimònia, dedicada a festejar al seu Patró.

Igualment que els altres pobles, el nostre, en l'antigor la celebrava amb tots els requisits propis i en el record de nostra infantesa, a ben segur, tots i cada un de nosaltres, hi trobarem, si més no, la relació de fets passats, que nostres avis ens contaren, referents a com se celebraven, en aquells temps, les diades de Sant Pere i l'importància que assolien.

Bé és veritat que han perdurat, amb grata complaença els gegants, la mulassa, les tronades, la processó, els fecs, les festes de societat, etc.; però qui no s'ha fixat que amb el temps hem anat despullant la nostra festa major, avui d'un, demà d'un altre, d'aquells atributs típics, d'aquelles demostracions públiques que atreïen als nostres comarcanos per a venir a celebrar, junt amb nosaltres, la diada de Sant Pere i donar als nostres carrers aquell típic moviment, fecond a l'ensemps pel comerç de nostre poble?

La ciutat de Reus, nostra i ben volguda, deu sacudir-se la peresa, sobre tot la peresa espiritual i deixondint-se del llarg somni que sofreix, presentar-se tal com li pertoca a la Perla del Camp, organitzant cada anyada la seva festa ma-

jor, amb actes que li donin vida i moviment i que sien dignes de la seva categoria.

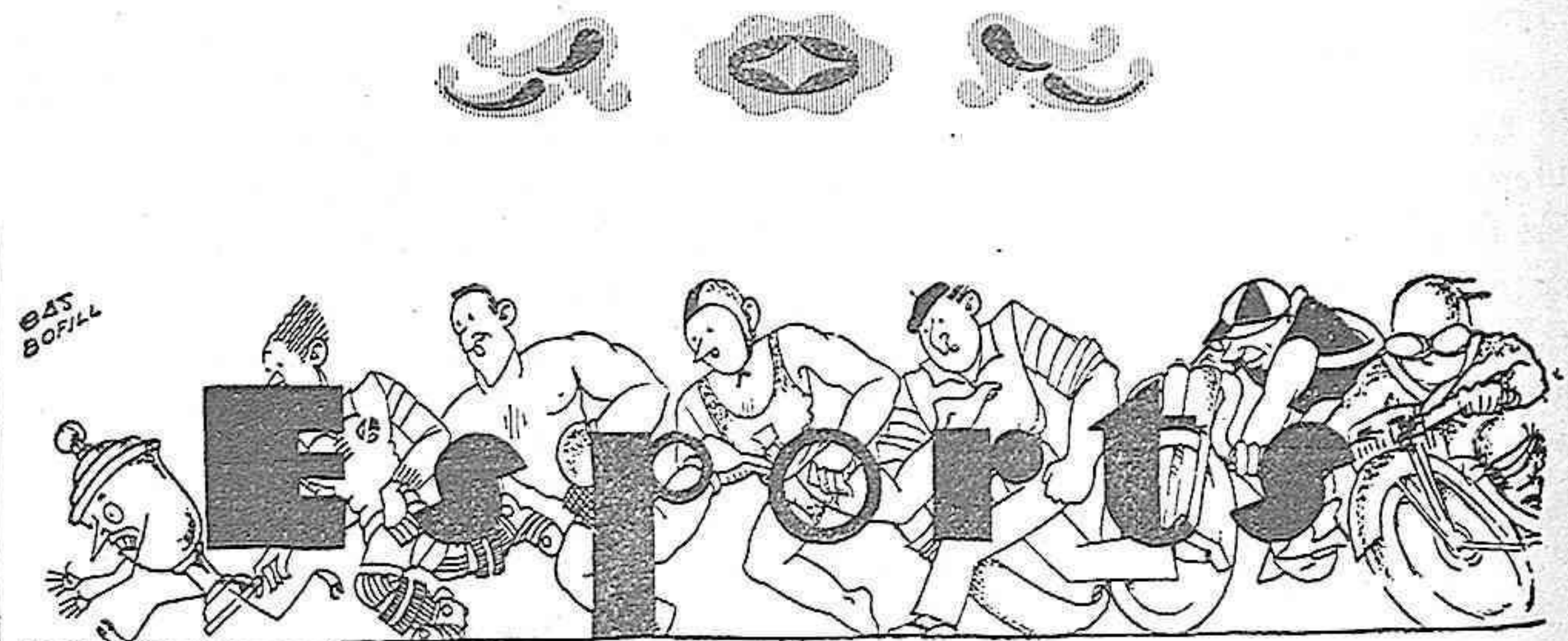
La gent del Camp, ja casi no ens poden qualificar de gen del lliam, — a lo més que podem aspirar és a que nos reconeixin que un temps ho forem.

La generació actual té el deure ineludible de recobrar el caràcter, i l'anomenada de lo que forem i laborant tots

junts, sense cap distinció, hem d'actuar per a que el nostre poble sia ben bé lo que te dret a ésser i d'eix modo veurem plens de glòria i curulls de satisfacció, com la festa major torna a brillar per son esplendor i magnificència, restan orgullosos de poder convidar a nostres amistats a passar, junt amb nosaltres, la gran festa, tot mostrant-los-hi els avenços morals i materials que durant l'anyada hem conquistat.

C. ODENA i TOMAS.

Juny 1930.

FUTBOL

El Reus Deportiu ha sapigut combinar un gran festival per avui a la tarda, digne de l'importància de nostra festa major.

A les tres es començarà el primer partit de fútbol, entre el reserva del Reus Deportiu i el primer del Constantí F. C. i per a després, a les 5, es posaran en ratlla el F. C. Barcelona i el Reus Deportiu, sota l'arbitratge d'en Fuguet i arreglant-se així:

F. C. Barcelona: Uriach, Bussot, Saló, Font, Burguete, Goibaru J., Diego, Goibaru E., Campabadal, Serrán i Garcia M.

Reus Deportiu: Sans, Guasch, Planchadell, Moragas, Margalef, Llopis, Domingo I., Randuá, Domingo II., Climent i Fornés.

Tal com hem vingut anunciant, estem convençuts de que aquesta tarda veurem un gran encontre de fútbol, doncs el F. C. Barcelona, de tots és sabut el seu joc afiligranat i de gran conjunt que desenrotlla i el bon entrenament que porta, i això fa preveure un excelent partit, perquè demés els equipiers del Reus Deportiu, s'han imposat un serio entrenament i per tant és una nota ben afalagadora i convincent.

L'Ensenyança Oficial a Reus

L'Institut Nacional de 2.ª Ensenyança

Poden, avui, donar-se per terminades les obres d'adaptació de l'ex-convent de Sant Francesc, a les necessitats de l'ensenyament secundari. La tasca ha estat llarga i costosa, per l'important transformació que ha fet desaparèixer gran nombre de cell·les i voltes, per tal d'obtenir locals espaiosos on instal·lar aules i dependències diverses. Sortosament l'edifici es solidíssim i les seves grandioses dimensions han permès que la reforma s'hagi pogut realitzar d'una manera perfecta. Obres de detall en manquen moltes encara, sobretot les de decoració, i les que poden proporcionar certes comoditats als alumnes i professors, que, fins ara, han estat negligides per a atendre primerament a les necessitats més urgents de instal·lació de serveis.

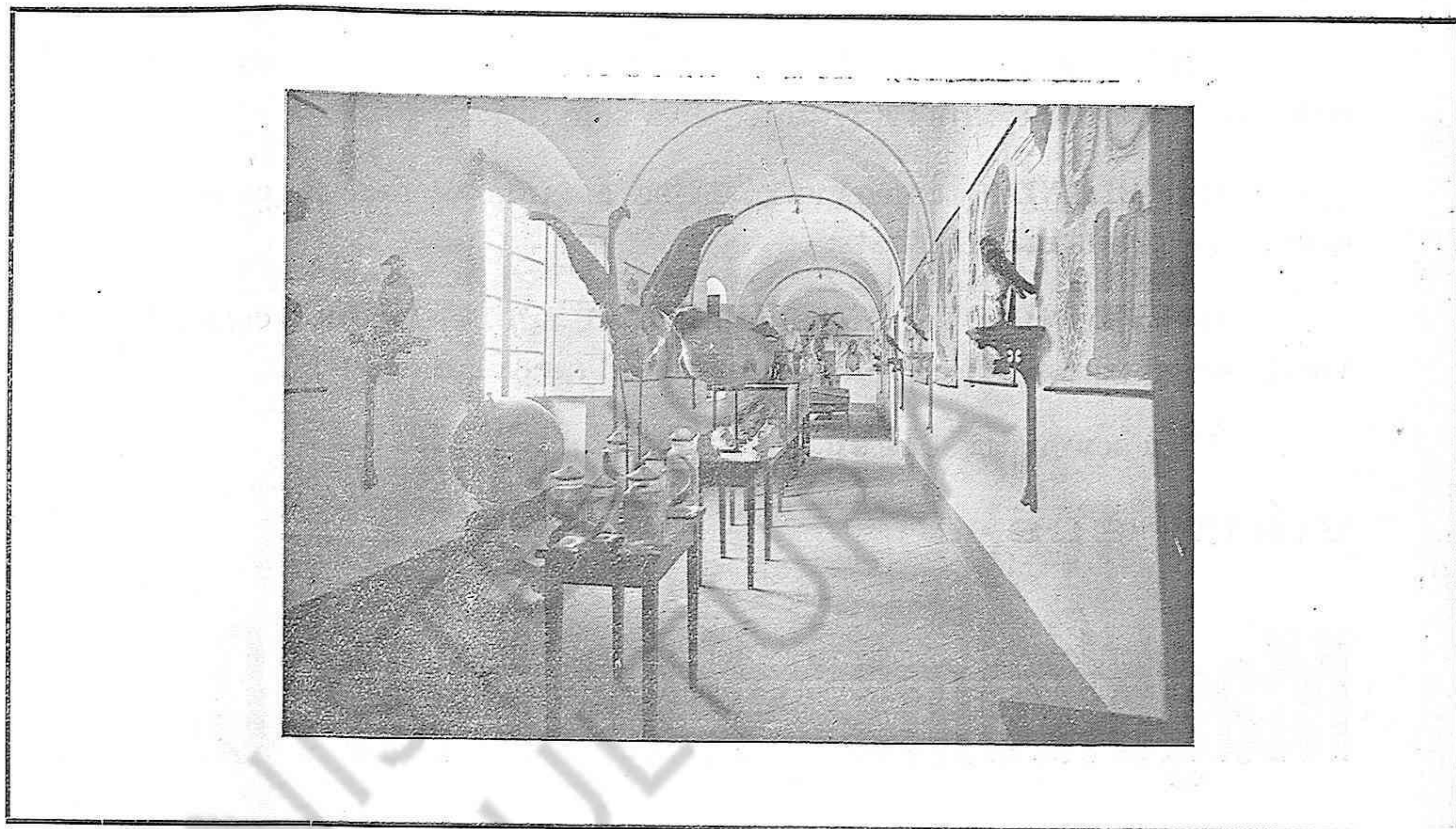
El plan Callejo que en pocs Instituts ha pogut portar-se a la pràctica, en el nostre, gràcies a l'impuls que últimament s'ha donat a la reforma de l'edifici, s'ha desenrollat íntegrament, havent-se pogut constatar çó que de dolent i de bò té el plan.

La plantació del pati, convertint-lo en un bell jardí-botànic, de fàcil entreteniment, i de gran utilitat per a l'ensenyament, afegint una nota alegre i agradabilíssima a n'aquells magnífics claustres, ha vingut a completar les obres de reforma dels locals, essent avui l'Institut una sorpresa, que mereix favorables comentaris, per part de tots els alumnes que passaren per les seves aules.

Així mateix constitueix una nota simpàtica de fina sensibilitat i molt educadora la presència, en el jardí, de coloms, que mereixen dels alumnes respecte i protecció.

Molt podriem parlar de la riquesa de

material d'ensenyament que posseeix l'Institut, així com de l'organització del mateix, però çó ens portaria massa lluny, i, avui, sols volem fer constar, una vegada més, en publicar les fotografies que il·lustren aquesta plana, que l'Institut Nacional de 2.ª Ensenyança figura ja com una de les entitats dignes d'ésser visitades, no ja pels reusencs que no el coneixen, sinó per tots els que vinguin a conèixer Reus. Es el nostre Institut el primer en quan a local i organització del districte Universitari i un dels primers d'Espanya.

INSTITUT DE 2.ª ENSENYANÇA

MUSEU DE HISTÒRIA NATURAL

El primer curs de l'Escola de Treball

Encara no fa un any fou dictada la R. O. autoritzant la creació del Patronat local de formació Professional, a instància de la Comissió de forces vives que anà a Madrid a gestionar assumptes d'interès per la ciutat.

No fa, encara, un any i ja l'Escola de Treball ha terminat, feliçment, el primer curs. Qui sia coneixedor de çó que és, en general, la tramitació d'un assumpte oficial qualsevol, qui conegui la complexitat de la legislació promulgada per a l'organització dels Patronats locals, de Formació Professional, entitats rectores de les Escoles de Treball; qui no oblidí els interessos de tota mena, legítims i il·legítims, que giren a l'entorn de tota nova organització; qui tingui present les múltiples aspiracions de les classes patronals i obreres, que l'Escola tenia el deure de recollir i que ha complert abastament; qui no ignori, en una paraula, les dificultats que sempre ofereixen els problemes d'ensenyament, encara que alguns no professionals ho considerin cosa planera, no podrà menys que reconèixer que l'es-

forç realitzat, en benefici de la classe obrera de Reus es digne de lloança, i representa la primera pedra posada a una obra de cultura ben definida i específica que la ciutat volia i que urgentment necessitava.

Més de 200 aprenents de diferents oficis s'han matriculat aquest curs que acaba de finir. Tots ells, alumnes de més de 14 anys, foren sotmesos a proves comuns d'Àritmètica i de Gramàtica. Més del 80 per cent no coneixien alguna de les quatre regles aritmètiques fonamentals i no cal dir que molts pocs sabien escriure al dictat. Aixó sol, no creiem que sia necessari més, demostra amb quin roduït bagatge cultural avui els aprenents, emprenen la lluita per a la vida. Avui precisament, en que la tècnica fa avenços prodigiosos, els obrers manuals que són els encarregats de l'execució de les concepcions teòriques més atrevides, es troben amb una base de cultura general i específica tan migrada que semblaria invenció, si un fet controlat no ens permetés posar-lo fora de dubte.

I aixó ocorre, avui, que els obrers tenen legitimament guanyada la jornada legal de les 8 hores, per a—i aquesta és una de les raons bàsiques i justes entre les més justes—dedicar més temps a instruir-se i educar-se; avui, que els obrers tenen ben desenvolupat l'esperit d'associació, i disposen i obeeixen a reglaments, en els quals no manca, ni pot mancar, en llur articulat, l'obligació d'instruir-se, a l'ensem que l'obrer fa l'aprenentatge en el taller del patró.

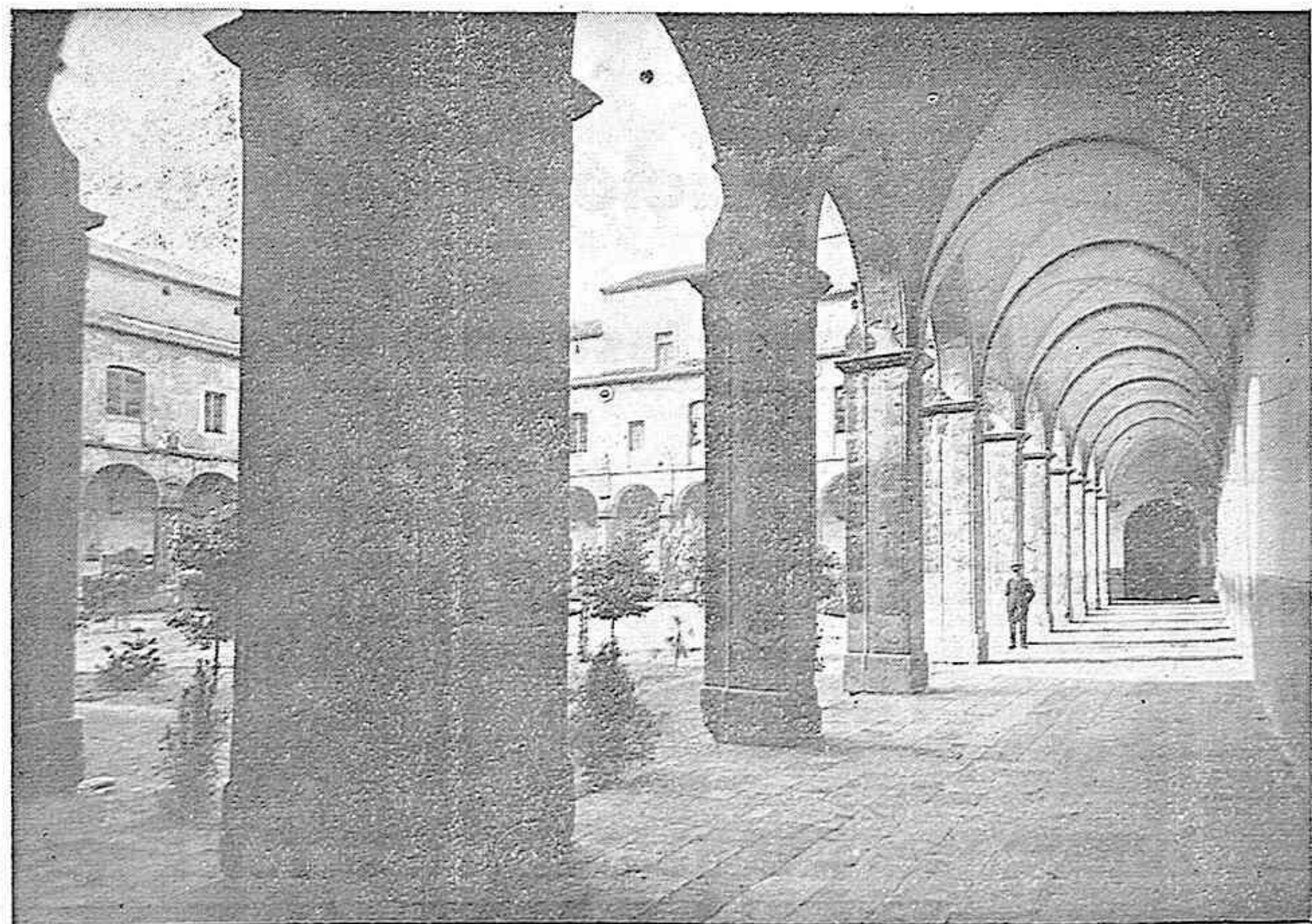
Quan Albert Thomàs passà no fa molt temps per Espanya, en viatge d'estudi de les organitzacions obreres oficials i sindicats, no pogué menys de fer notar en la conferència que donà als obrers madrilenys, el desencant que li havia produït el poc interès que observà en la classe obrera per instruir-se.

Aquest poc interès també s'observa a casa nostra, puix més de la meitat dels aprenents matriculats no tingueren voluntat suficient per a acabar el curs. Alguns, trist es confessar-ho, s'avergonyir en a la seva edat, 16 o 17 anys, de tenir d'aprendre a restar o a dividir, i preferiren seguir en la seva ignorància.

Peró, çó que més sorpren en la nostra Escola és que no portant encara un any d'existència—alguns n'han emprat dos per tramitar la Carta Fundacional—es pot dir que disposa de tó el material per a l'ensenyament ordinari. Es dir, l'Escola està feta, com així reconegueren els professors i alumnes de l'Escola de Treball de Valls, que recentment la visitaren.

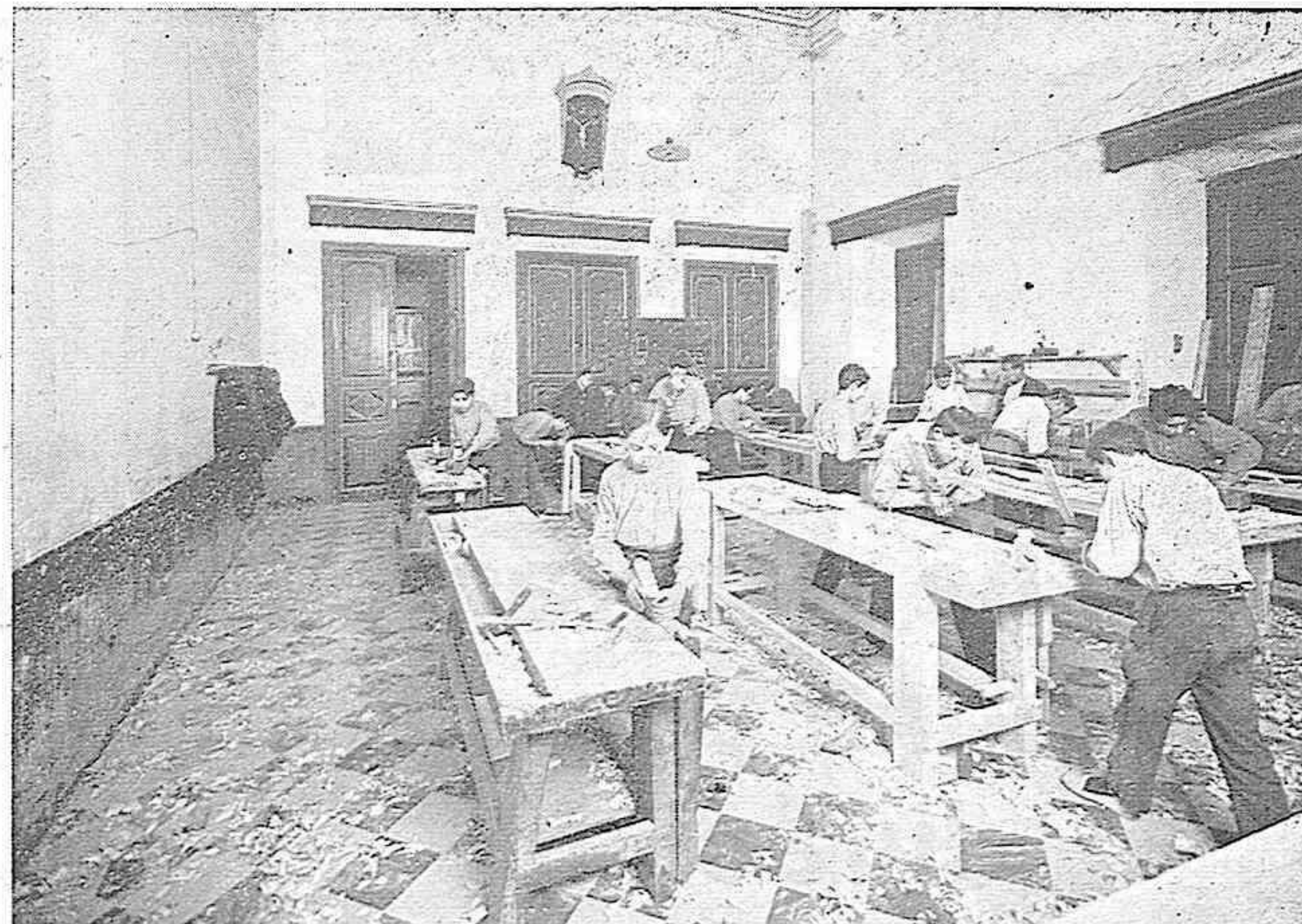
Aixó ha pogut aconseguir-se per la feliç associació de l'Institut Nacional de 2.ª Ensenyança, sempre disposat a impulsar i a cooperar en les tasques de cultura de la ciutat, amb l'extingida Escola Municipal d'aprenents de Comerç, quin valúos material ha passat a la nova Escola de Treball.

Amb goig publiquem avui una fotografia del naixent taller de fusteria i, com en breu es farà, segons noves rebudes, una exposició del treball executat durant el curs, permetent-se a l'ensem visitar l'Escola, no creiem que avui sia necessari donar més detalls d'aquesta institució de cultura, que per bé de la ciutat, li desitgem força puixança i molts anys de vida, a l'ensem que felicitem als digníssims membres del Patronat i al professorat de l'Escola, que amb tant interès i abnegació porta a terme la seva feixuga tasca.

INSTITUT DE 2.ª ENSENYANÇA

CLAUTRE

ESCOLA DE TREBALL

TALLER DE FUSTERIA

Presentació

Aquesta figura que ha creat l'art subtil d'En K. SA, tal vegada arribarà a gaudir de una gran popularitat. Parlarà sempre en nom de EL INDIO i dirà veritats sencilles, però sempre comprovables.

Dirà, per exemple, que EL INDIO torna a ésser una casa ben assortida en teixits i novetats per a senyora:

Que EL INDIO conservarà la seva fama d'ésser la casa que ven a preus més limitats:

Que EL INDIO servirà lleialment al públic, la qual cosa vostè podrà comprovar si ens honora amb una visita:

Dirà sempre, i serà un bon consell, que

VISITI ELS

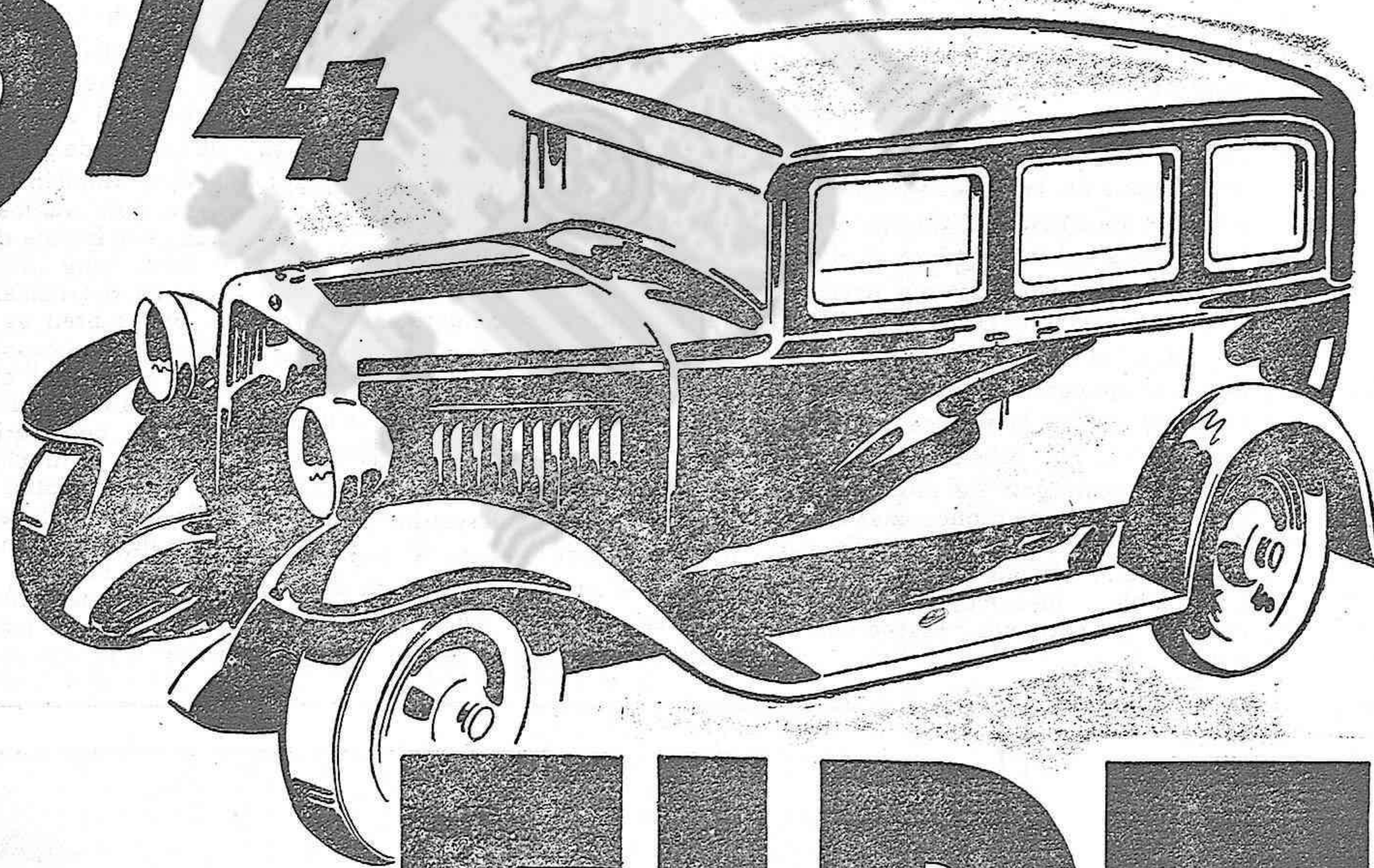
Magatzems EL INDIO

Llovera, 18. - Telèfon 547 B. - REUS

NOVA DIRECCIÓ

514

FIAT

El coche de gran categoría y lujo que se impone por elegancia, seguridad y duración. 10 H. P.

Existencia en todos

:: los modelos ::

Agencia exclusiva
para la provincia

Pedro Sans Cardona

Exposición y garage

Arrabal Jesús, 14 - Teléf. 188 A.

Talleres

Paseo de Sunyer - Teléf. 188 B.

A ARISTI FUSCUS

(Epístola d'Horaci: llibre I, X).

per Llorenç Riber, Pvre.

Un amador del camp saluda a Fuscus enamorat de la ciutat: aquesta és la cosa que sola ens desassembla, germans bessons en qualsevulla altra: cors fraterns si l'un nega, l'altre nega: i com dos vells coloms amics, alhora, un i altre fem signes d'anunci.

Guardes tu el niu; i em plau a mi la tresca per la verdesca agrest, per les rieres, per les roques mosqueres i les selves. Què vols? D'ençà que vaig deixar les coses que aixequés fins als núvols i que els altres amb una sorda bonior aproven; visc com un rei en son reialme lliure. Sóc com l'esclau del sacerdot, qui l'amo abandonà, tip de viandes riques: pa negre vull; no, coques emmelades. Si cal viure conforme a la natura; si per fer una casa cal que sia triat primé el solar: saps per ventura un lloc què doni benaventurança major que en dóna el camp beat? On sien més tebis els hiverns i amorosivols? on sia l'aura més plaent i fresca: del Ca aplaqui la ràbia o aplaqui l'ira del Lleó furient tota vegada que el Sol amb ses sagetes el dardella? Saps altre lloc on l'envejosa cuita desterrí menys la son? És que tal volta l'herba és més poc lluent i olorosa que la calçada de pedreny de Libia? És més pura quan raja de l'aixeta l'aigua que a l'urbs canalitzada arriba que aquella altra aigua fressejant i trèmula que, rierol avall, canta i fresqueja? És estil posar verd entre columnes de marbre variat; i és alabada la casa que ruxeix d'ample bell veure. Expel·leix la natura a cops de força: sempre ells tornan: romprà indomable els dolents hàbits, sens que te n'adonis No rebrà menor dany el qui no sàpia destriar de púrpura sidònia el suc vermell d'Aquí que els vells empapa, ni el rebrà tan endins, com aquell altre que, el ver del fals, descompartir no pugui. A qui, més del degut les coses pròspères varen adelitar, si se tras muden, li causaran més greu tristor i pena. Si hom t'admira per alguna cosa, de deixar-la tindràs, vulguis no vulguis. Esquiva les grandeses; car dessota d'un teulat pobre pots fer una vida millor que els Reis i aquells qui amb els Reis priven. Un cèrvol més valent en la baralla, expulsava un cavall de les pastures que eren d'ambdós; vençut, tras lluita llarga, el cavall implorà l'ajut de l'home: l'home amatent li va posar la brida. Però, després que en vencedora empenta, allunyà l'enemic d'aquells herbatges, mai més pogué espolsar-se de l'esquena el genet, ni la brida de la boca. Així també el qui tement pobresa renuncià a la llibertat més rica que no l'or, portarà sempre a l'esquena el seu senyor; i en un etern servatge viurà qui no en té prou amb poca cosa. Aquell qui a ço que té no s'acomodi serà com el calçat; si és massa ample, el fa caure; si estret, fort el mossega. Com un savi viuràs, mon bell Aristi, si de ço que ja tens te n'aconhortes. I si mai, amb afany insadollable, em veies arreplega que arreplega, opulències supèrflues, no comportis que ho faci jo, sense que tu me'n reptis. Serveix a l'home o comanda a l'home el diner aplegat; però a mi em sembla que la riquesa és més mereixedora d'obeir a la corda que de dur-la. Així per tu escrivia jo, darrera, les ruïnes del temple de Vacuna, content de tot, llevat que tu, Aristi, allà no eres a la meva vora.

EXCURSIONISTAS

Material a propósito para excursiones

COMPañIA REUSENSE DE AUTOMÓVILES

LA HISPANIA

Teléfonos 377 A y 377 B

GRAN HOTEL DE SANTA FE DEL MONTSENY

Situado a 1.130 metros :: Santa Fe del Montseny, teléfono n.º 11, Gualba

Clima fresco y delicioso con frondosos bosques y ricas fuentes. Confort. Servicio esmerado. Habitaciones con cuarto de baño y agua corriente en todas las habitaciones. Premiado con el primer premio en el Concurso de Hoteles por la Atracción de Forasteros y Placa del «Real Automóvil Club de Cataluña».

Servicio de autos en la estación de San Celoni, en los trenes que salen de Barcelona a las 7:45 mañana y a las 2 de la tarde. Misa en la Capilla de Santa Fe, junto al mismo Hotel. Garage.

Para informes: JAIME RIERA. Santa Fe

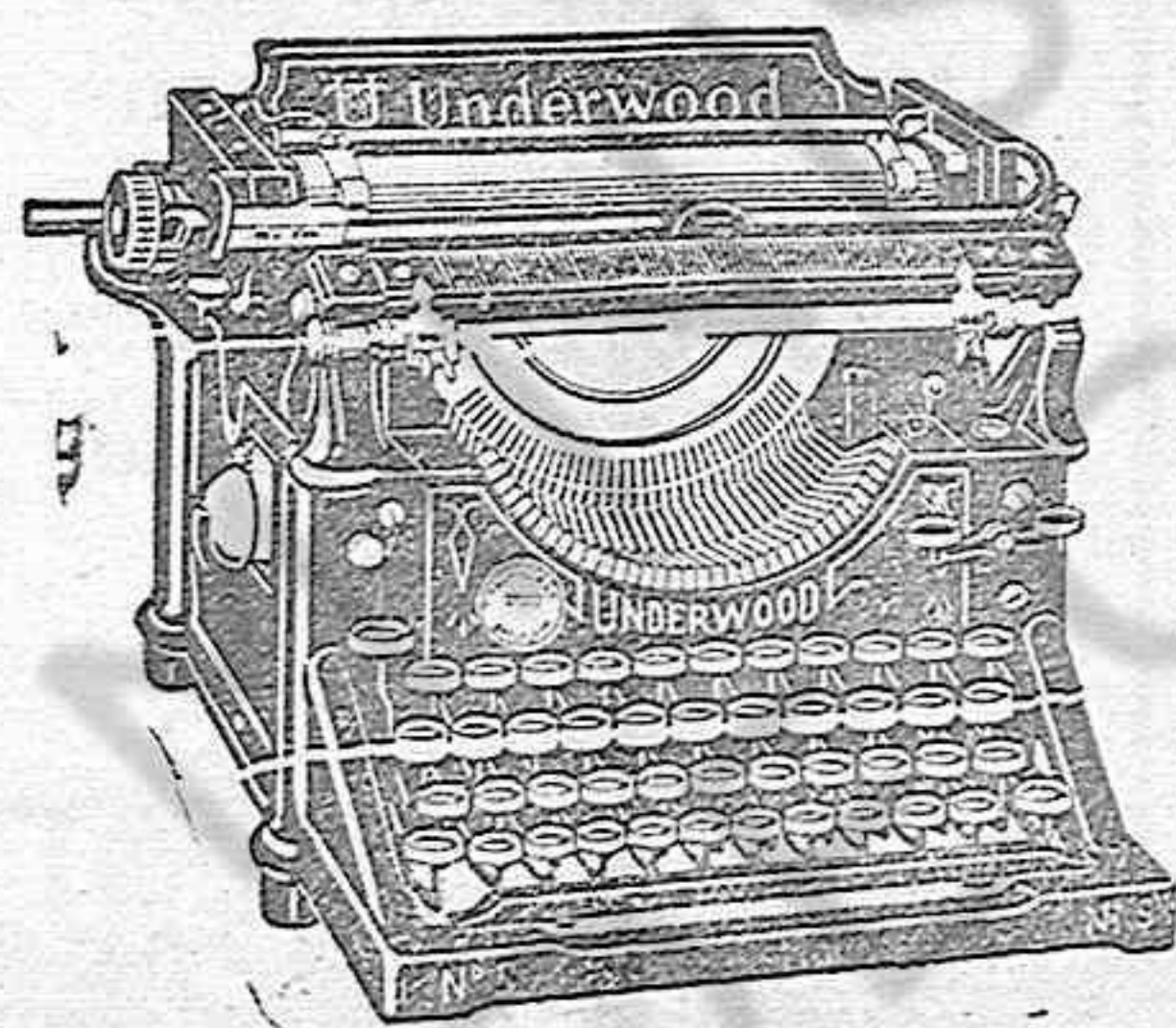
SALUD Y
FELICIDAD
OFRECE

DECORIN
LA PINTURA
DEL HOGAR

En su superficie dura
y brillante no se ad-
hiere el polvo.

DE VENTA EN: Ferratería TAPIRÓ, Calle Llovera, Antonio MARTRA
Arrabal alto Jesús, 42, Almacén de Drogas, San Lorenzo, 34.

UNDERWOOD

AGENCIA DE REUS

Màquines de escriure

i de calcular

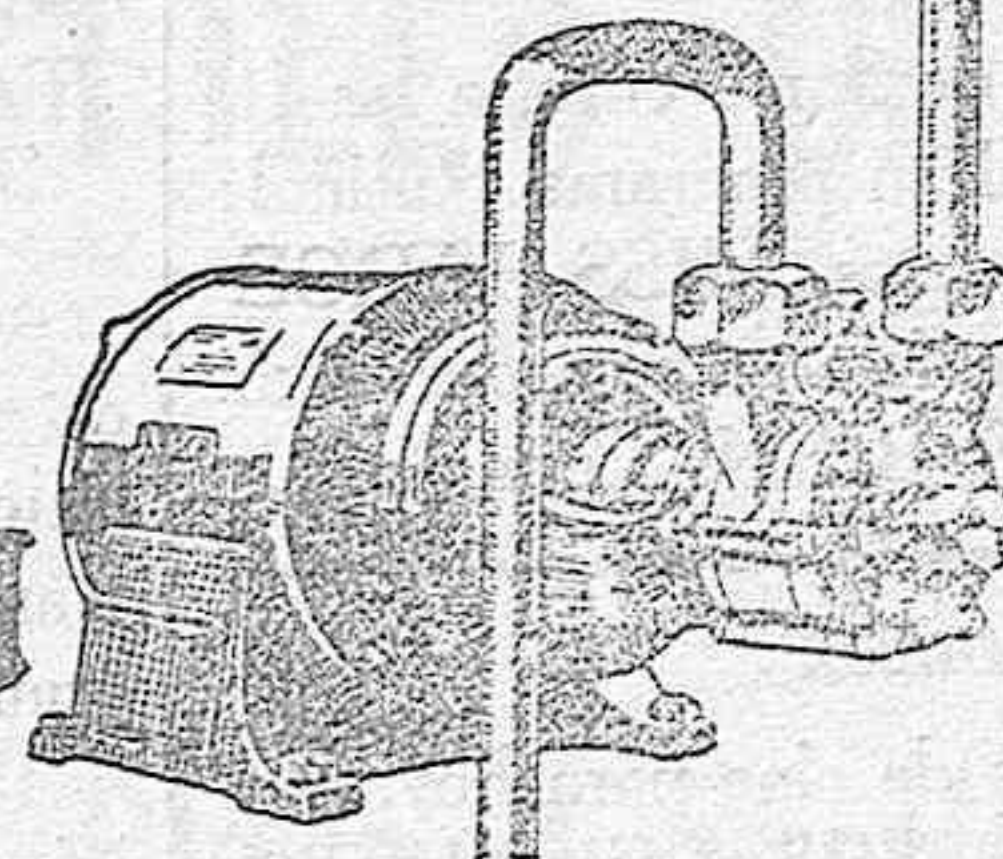
— Tota mena de mobles per a despatx —
Reparacions — Accessoris — Lloguers
Acadèmia de Mecanografia
Raval alt de Jesús, 35 bis.—Telèfon 86.

VENTILADORES

AEG
Contra
el calor!

AEG

MOTOBOMBAS

DE VENTA EN LOS ESTABLECIMIENTOS DE ELECTRICIDAD

Urbanización de Salou, S. A.
(U.S.S.A.)

Baños Termiales de Pila
(Naturales y Compuestos)

Nuevo Balneario
(Baños de oleaje)

Abierto todos los días de 9 mañana a 7 tarde

Tarifa especial de invierno.

Servicio de Café

S. Verdaguer

Despacho: Ronda Universidad 9
Talleres. Eutenza. 39.

Barcelona

Cuarto de baño económico

Compuesto de:

BAÑERA

LAVABO

BIDET

W GLOSET

GRIFC B.ÑO

Todo completo por Ptas. 295

SACO GUARDARROPA

de ppael impreñado, contra la
pilla. PTAS. 1 50 SACO Tamaño
100 por 70 cm; peso 110 gramos.

DE VENTA EN REUS:

Marcos Massó, Monterols, 12 y
Olivé y Sal.s, Monterols. Los de
fuera pueden dirigirse a los deposi-
tarios Muller y Como, Barcelona,
Apartado 51, pagando 50 cénti-
mos al valor del saco, que será en-
viado por correo certificado.

Pensem amb els futurs esportistes

M'ha omplenat de joia l'èxit assolit en el festival atlètic infantil celebrat el passat dimarts en el camp de la Carretera de Tarragona.

El Club Natació Reus "Ploms" i el Reus Atlètic Club, ja tenen les seves seccions infantils, el Reus Deportiu comença a preparar la seva; tot fa augurar que la nostra gent que dirigeix les entitats esportives locals es preocupi dels futurs esportistes. Mai s'ha lograt cimentar en cap esport dels que's practiquen a Reus, que un lot de xicotets estés més de tres mesos ben constituït i és que, com no tenen protecció de ningú, aviat s'esgarrien o deserten.

Mantes vegades s'ha projectat algú preocupar-se'n, ben prompte se n'ha cansat; recordo, però, que l'any 1922, quan en el Reus Deportiu, portava tota la direcció de l'entitat la seva Junta de Govern, estavem el Sr. Domènech i l'articulista, encarregats, ell per la part atlètica, jo per la de fútbol, d'organitzar uns equips d'atletes i de futbolistes infantils. Nostra tasca fou aviat començada, el Dr. Domènech cuidava ell mateix, amb aquella voluntat inestroncable, de la seva preparació i ja havia organitzat uns concursos locals, jo per la meua part, com que'l fútbol començava a estar extraordinàriament de moda havia lograt reunir dins del Reus Deportiu, res més que nou quarts equips i que, després d'una constant preocupació lograva organitzar un concurs entre ells i un cop portat a la realitat es jugaren una sèrie de partits.

Aquests concursos anaven dotats de premis que consistien en medalles de plata i bronze, vingué però, amb tot això, el canvi d'organització en la direcció de l'entitat creant-se les seccions atlètica i de fútbol i, coincidència rara, les dues en la seva primera reunió acordaren sospendre ambdós concursos. El resultat no cal dir quin fou, als pocs dies la immensa majoria desertava i ja no s'en parlà més.

Per çò l'èxit del festival atlètic infantil suara celebrat, m'ha causat tan gran satisfacció i el meu major desig seria veure com aquest impuls que ara hi donen les seccions atlètiques dels nostres clubs, prenguéssim imitadors i que aviat poguéssim igualment comentar favorablement el funcionament d'equips infantils de fútbol i ciclisme, que junt amb l'atletisme, són els esports que per ara tenen majors adeptes a nostra ciutat.

JOSEP FORT SUGRANYES.

Horchatería Valenciana
DAVID PLANELLES MIRA
 Al saludar a su distinguida clientela se complace en notificarles la apertura de su nuevo local al final de la calle CASTELAR, 77.
Creimas, helados y los mejores granizados.
Especialidad en la horchata de chufas, litro 1'30

Notes personals

Acaba d'esser nomenat Camarer Secret de S. S. nostre distingit amic el Rvnt. Pau Marca, quin títol li concedeix tractament de Monsenyor.

La nostra enhorabona per tan alta distinció.

Ha sigut designat per portar l'Estandart principal de la processó Eucarística de la parròquia de la Puríssima Sang, el distingit senyor Antoni Sabater Esteve, al que acompanyaran els senyors Enric Fontana i Ramón Vilella Macaya.

Passa uns dies a Palma de Mallorca, la gentil senyoreta Tereseta Fàbregas.

Atentment invitats visitarem la notable colecció que té a Barcelona el Delegat Regi de Belles Arts, el senyor Lluís Plandiura Pou. Admirarem els trossos qu'allí es guarden i principalment els nombrosos quadres de nostre il·lustre Fortuny, que figuren en aquell museu en lloc preferent.

Es trova entre nosaltres després d'acabar feliçment la carrera de Medicina, el jove senyor Ramón Sanromá Balaña.

Finals els estudis en el Pensionat, retornà la gentil senyoreta Elisabet Tapis Llevat.

Després d'examinar-se amb èxit del primer curs en la Facultat de Barcelona, retornà el distingit jove Antoni Tassier Prieto

Han deixat la seva habitual residència de Barcelona, per passar uns dies a la nostre ciutat els consorts Miarnau-Salvat, junt amb els seus pares.

GIMAR.

HIPOTECAS

Capital propi para colocar en operaciones de mil a un millón de pesetas al plazo o plazos que se desee y desde cinco por 100 años sobre fincas de todas clases en Barcelona y fuera, anticipando o facilitando, según los casos, dinero sin hipoteca. R. Cortes, 575 pral 1.ª junto Plaza Universidad, entre Aribau y Muntaner. De 11 y 1/2 a 1 y 1/2 y de 6 a 7 y 1/2.

SALOU

Se alquila amueblado planta baja Chalet Para informes: Monterols, 38. «La Infantil»

Se necesitan chicas de 14 a 15 años para trabajo fácil Para Informes en esta imprenta.

CAPONES

La mejor época del año para hacer capones para Navidad. Se castran pollos en la Granja Vernis, calle Camino de Valls «Hort Pintate», por Francisco Vernis, Perito Agrícola, ex-alumno de la Real Escuela Oficial Española de Avicultura de Arenys de Mar.

Falta mecanógrafa

Razón en esta imprenta.

JOVEN Se necesita para el despacho de una fábrica de esta ciudad. Escribir indicando conocimientos, referencias y pretensiones al Administrador de este periódico.

Se vende en Prades

Casa con dos pisos y local para Cine con máquina o instalación completa, todo en marcha. Razón Gale ra, 15. Posada.—Reus.

Chalet playa Cambrils

Se a'quila el piso principal o planta baja, con o sin muebles, auto a Reus y Tarragona en la misma puerta y ferrocarril a 109 metros, comodiada y bien situada. Razón en esta imprenta.

¡CALVOS! Recuperaréis vuestros cabellos sin pomadas ni alcohólos. Tratamiento con el nuevo japonés. Pígo, después del resultado. Escríbid: KINOL. Apartado 10.075.—Madrid.

VENTA Fincas rústicas regadío, unos 13 jornales, gran producción. Muy bien situada a 1 Km. de esta Plantada de avellanos, frutales, olivos y algarrobos. En el mejor estado de conservación. Agua abundante de mina, pozo con motor eléctrico y pantano. Dos casas para dueños y colono, balsa, corrales, etc. Precio ganga. Facilidades de pago. Informará, P. Anguera, C. Fuente, 4, en,

Singular negocio La persona que me faci ite diez mil pesetas o más, para negocio de toda seriedad, disfrutará de una renta segura e importante, teniendo siempre su capital asegurado, incluso con buenas fincas. Para más detalles escribir a número B. P. 275, Rudolf Mosse, Cortes, 624.

Local industrial, se alquila

Grandes salas, mucha luz y agua, situado en punto céntrico de esta ciudad. Razón en esta Administración.

VERANEANTES

Para alquilar: Casa de campo de bajos y pisos, para dos familias. Inmejorable situación. Agua buena y abundante. Condiciones razonables. Informará, P. Anguera Pajol; calle Fuente, 6, entresuelo.

* *Laxofrutina*. El ideal de los purgantes. Se expende en sobrecitos.

SEÑORA: ¿Quiere que su silueta sea de las más elegantes? Adquiera una Faja en la carsería "La Parisiën". Extenso surtido en fajas de goma. Especialidad en Fajas-Sostén, gran creación.—Faja-Pantalón, (desmontable), ideal para verano y esport. - Venta exclusiva "Warner's". "La Parisiën", Monterols, 11, Reus.

Gripe, resfriados evitay cura pastillas K L A M.

Espectáculos

TEATRO CIRCO

Hoy, festividad de San Pedro, a las 10 de la noche. - Gran programa Rusiñol: La obra en tres actos, MISS BARCELONETA. - La famosa comedia en un acto, GENTE BIEN. Gran éxito.

MONUMENTAL CINEMA

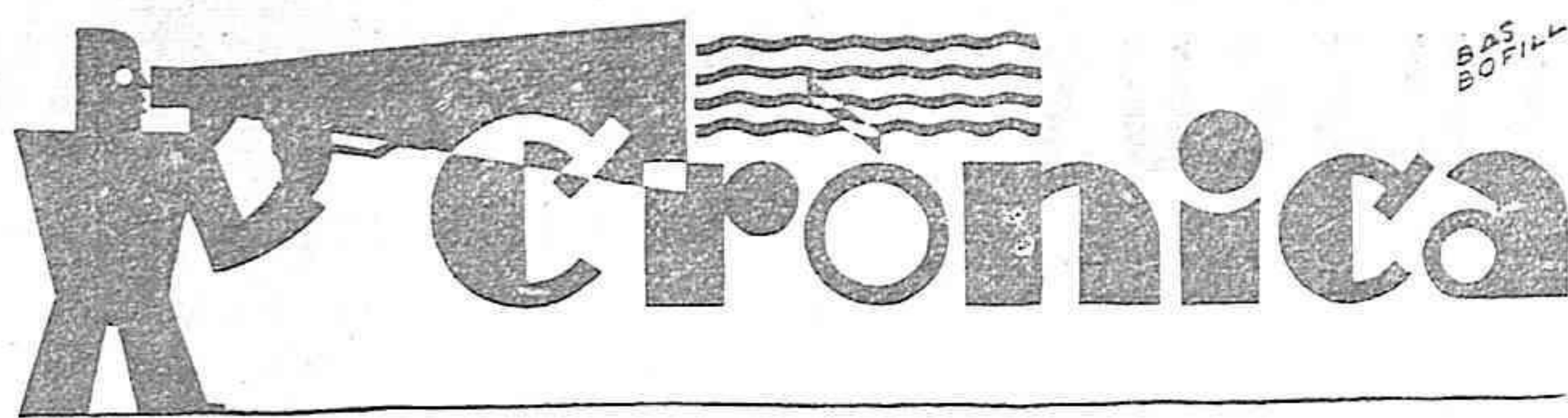
Grandes sesiones de cine para hoy. Reprisse del drama caballista EL MISTERIO DEL DOLAR y de la comedia EL SEPTIMO CIELO, y una cinta —cómica. - Domingo tarde, episodios—

SALON KURSAAL

Hoy tarde y noche. - LA PATRULLA DE LA FRONTERA, por Harry Carey; "Actualidades Gaumont" revista; Estreno del drama basado en la comedia de Blasco Ibáñez, LA BODEGA, por Benito Peroo, Conchita Piquer, Valentín Parera y Rivera Carrasco, etc. y la cómica en dos partes —LA MARITONES—

SALA REUS

Hoy, festividad de San Pedro. - Tres grandes estrenos: LOS REYES DEL AIRE, por Shyrley Mason y Ben Lion; SENDA GLORIOSA, por Ken Maynard y su caballo "Tarzan"; NOVIA —DE CUIDADO, cómica de risa—

De todo corazón, damos las gracias, a los amigos que nos han honrado colaborando en el presente número. Si algún mérito tiene éste, a ellos se debe y no a nosotros que nos hemos limitado a ordenar y dirigir.

— Con referencia al suelto publicado días atrás hablando del nuevo paseo marítimo de Salou, se nos ruega hagamos constar que la inauguración oficial del mismo no se ha efectuado todavía, acto que tendrá lugar próximamente con toda solemnidad.

Con agrado hacemos esta aclaración.

— Un amigo nuestro ha recibido una cariñosa carta del ilustre político don Francisco de A. Cambó en la que entre otras cosas interesantes, le dice "ara este curat, total i definitivament curat".

No hay que decir como lo celebramos y con el gusto que publicamos esta noticia.

BANCO DE REUS DE DESCUENTOS Y PRÉSTAMOS

Pagamos los cupones de las acciones: Norte n.º 89, Alicante núm. 101, Cinaes n.º 2, S. A. Cros n.º 29, y todos los de vencimiento corriente.

— El Comité Paritario del Comercio en General de Reus y su partido, pone en conocimiento de los industriales del ramo, que a tenor de lo acordado por el Comité referente al horario de apertura y cierre de establecimientos, a partir de primero de julio próximo y hasta último de septiembre siguiente, deberán abrirse los establecimientos a las nueve de la mañana y cerrarse a las siete de la tarde, apercibidos de que la Comisión Inspectora del Comité actuará activamente velando por el cumplimiento de dicho acuerdo, siendo sancionada su infracción con la multa correspondiente de 25 a 1.000 pesetas.

El comercio, la industria y la propiedad aseguran con preferencia en

"LA CATALANA" de Incendios Agencia en Reus: AGUSTIN CATALA, Arrabal A. Jesús, 22, entl.º

— La sociedad "El Olimpo" anuncia para esta noche, a las diez, un selecto concierto que dará en el jardín la Banda Municipal, bajo el siguiente programa:

Puenteareas, Melodía y Momento Musical, La Legió d'Honor, Viva la Jota.

En obsequio a la concurrencia, tendrá lugar después un baile-reunión en el Salón de dicha entidad.

— Si visiten l'Exposició de Barcelona no deixeu de dinar en el Restaurant Popular que per la seva cabuda, qualitat de menjar i bon lloc és el preferit per tots els visitants del gran Certamen. Ademés està ja designat com el lloc on se reuneixen totes les famílies de tota l'encontrada.

— El Rdo. D. Pablo Marca Ferrán. Director de nuestro estimado colega *Semanario Católico de Reus*, ha sido agraciado por el Romano Pontífice con el título de Camarero Secreto de Su Santidad.

Reciba Mn. Marca nuestra enhorabuena.

— Se dá como seguro que será Presidente del futuro Congreso de los Diputados, el ex jefe conservador don José Sánchez Guerra.

— Bajo la presidencia de don An elmo Guasch y asistiendo los señores Compte, Llecha, Potau y secretario señor Alvarez, celebró anteayer sesión ordinaria la Comisión permanente de la Diputación provincial.

Se dió cuenta de lo siguiente: Informe al expediente de ingreso en el Instituto Pedro Mata de Reus de María Carbó Aymerich de Vendrell.

Idem de que las estancias que causen en lo sucesivo en el Instituto Pedro Mata de Reus y en el Asilo Municipal del Parque de Barcelona los alienados Carlos Taber de Alforja y Pablo Palliés Terréns de Cornudella sean de cuenta de la Diputación.

Idem de que las estancias que causen en el Hospital de Reus Adela Antó Fernández y José Caixal Pamies sean con cargo a fondos provinciales.

Idem proponiendo sea autorizado Pablo Figuerola para hacerse cargo de su hija María recluida en el Manicomio de Reus y otro proponiendo la misma autorización a don Rafael Rocas para que se incaute de su hija Antonia.

Idem remitiendo el presupuesto de inversión de piedra en la carretera de Reus a Castellvell.

El millor líquit per a matar les mosques, és el que comprareu a la Farmàcia Vidal, a tres pessetes el litre

— En el "Boletín Oficial" se publica este aviso:

Luis Chatin, domiciliado últimamente en Reus, comparecerá ante la Audiencia provincial los días 10 y 11 de julio próximo, para asistir como testigo al juicio oral en causa por daños instruída contra Francisco Saperas Gené.

Banco Urquijo Catalán

AGENCIA DE REUS

Negociamos los cupones de vencimiento 1.º de Julio cuyo líquido nos sea conocido.

Operaciones de Bolsa
 Descuento de Cupones
 Depósito de Valores

Banco Urquijo Catalán

— Ayer mañana regresó de Madrid la comisión de fuerzas vivas que ha ido a la Corte para insistir en sus peticiones a favor de la ciudad. Se entiende la comisión de Tarragona, cuyos trabajos subvenciona la Diputación Provincial.

— Para preservar los vestidos de lana, pieles, etc., contra la polilla, emplee Vd. los sacos guardarropa de papel impregnado, a pesetas 1.50. — Véase el anuncio con ilustraciones del saco, en otro lugar de la presente edición.

— Las Farmacias Batalla, Carpa, Ormosa, Monteverde, Soler y Cavallé, permanecerán abiertas todo el día de hoy.

A. PALLEJA i BALANA, Melge. Visita de 3 a 5.

Sant Joan, 18, segon.- Tel. 83.

— ESTUDIANTES de Bachillerato, Magisterio y Peritajes.—Para los exámenes de Septiembre asistid a las clases que darán comienzo en 1.º de Julio en la *Cátedra Industrial* Arrabal Santa Ana, 43.

— Para elevación de agua, BOMBA BLOCH, la más silenciosa. No necesita engrase. Informes y presupuestos Luis Escolá, de Reus.

Banco Central

SUCURSAL DE REUS

NEGOCIAMOS TODOS LOS CUPONES DE VENCIMIENTO 1.º DE JULIO

AGENCIA DE LOS VIAJES HISPANIA

EXCURSIONES - TURISMO - FERROVIARIAS - BILLETES DE FERROVIARIAS - PASAJES MARÍTIMOS Y AEREOS

CLINICA DENTAL

Bustamante Reyes

Arrabal de Santa Ana, 64

— En Montbrío del Campo en breve dará principio la construcción de edificios escolares.

ACEITES ATLANTIC, los mejores. Depositario: J. Marsal, Arrabal Alto de Jesús, número 30, Teléfono 372.

GOODYEAR

Banco de Bilbao

Cambio extranjero - Descuentos - Créditos comerciales y personales - Valores - Cupones - Libretas de ahorro y toda clase de operaciones de Banca y Bolsa.

AGENCIA DE REUS
 Teléfonos números 56 y 657

— Hoy festividad de San Pedro, en el Gran Café Restaurant de París, tendrán lugar dos grandes conciertos vermouths uno al mediodía y otro a las 7 de la tarde.

A las diez de la noche, tendrá efecto en la Plaza de Prim, el disparo de un magnífico ramillete de fuegos artificiales y elevación de globos luminosos.

De Tarragona

28 Junio.

Por el Sr. Gobernador civil ha sido denegado el permiso para lidiar mañana en la plaza del barrio de San Pedro un becerro por varios aficionados pescadores.

— Mañana dará una conferencia a las fuerzas del Regimiento de Luchana sobre el tema «La blasfemia» el capellán castrense de dicho Regimiento.

— La alcaldía esta tarde ha hecho pública una nota manifestando a la opinión que cumpliendo el ofrecimiento hecho por el Ministro de Fomento se ha aprobado definitivamente el proyecto de Estación Común pasando al comité Ejecutivo de Ferrocarriles para su incorporación inmediata al plan de obras. Dice la nota que los representantes de las corporaciones tarraconenses que han participado en las gestiones practicadas en la corte se sienten satisfechos por los resultados obtenidos y esperan fundadamente que esta obra de tanta trascendencia para Tarragona, no sufrirá nuevos aplazamientos.

— Comunican a este Gobierno civil que mientras estaba labrando en una finca de su propiedad el vecino de Marsá José Solanas, el mulo que tiraba del arado se le encabrió derribando al hortelano en tan mala fortuna que el corte del arado fué a clavarse en el vientre, dejándolo muerto. El animal desbocado arrastró largo trecho el cuerpo del infeliz que era generalmente apreciado en aquel vecindario.

FUSTES

EXPLOTACIONS FORESTALS
ASSERRARIA MECÁNICA

RAMON
RODON
CONSTANTÍ

Rambla Massini, 7
Teléf. 391

Reus

Sucre de Maduixes

(Azúcar de fresas Vallverdú)

⚡

L'IDEAL DELS PURGANTS
i el preferit arreu del món
per les persones de bon gust

⚡

ACTIU - AGRADABLE
INOFENSIU - ECONÓMIC

⚡

Paquet per nens: 0'20
Paquet per grans: 0'30

PRODUCTE DELS
LABORATORIS KLAM
de S. Vallverdú Gebellí - Reus

Freixa & Amigó

Successors de S. Darthez

VINS
per l'Exportació

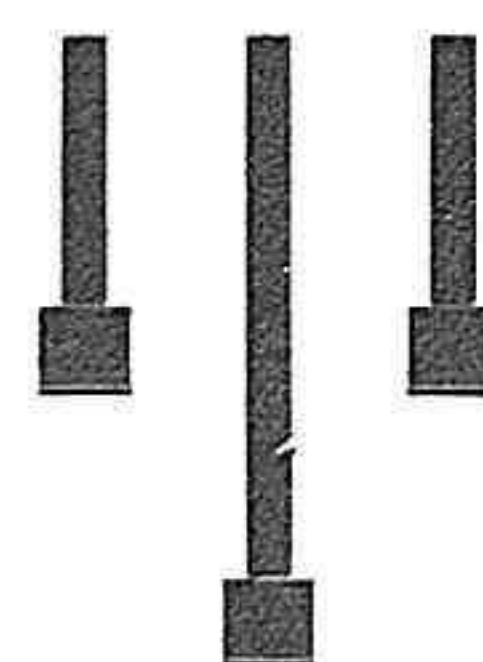
Plaça Llibertat, 3
REUS

Teixits i Novetats

FILLS DE JOSEP CLUA

S. L.

Plaça Constitució, 2 i 3 - Reus

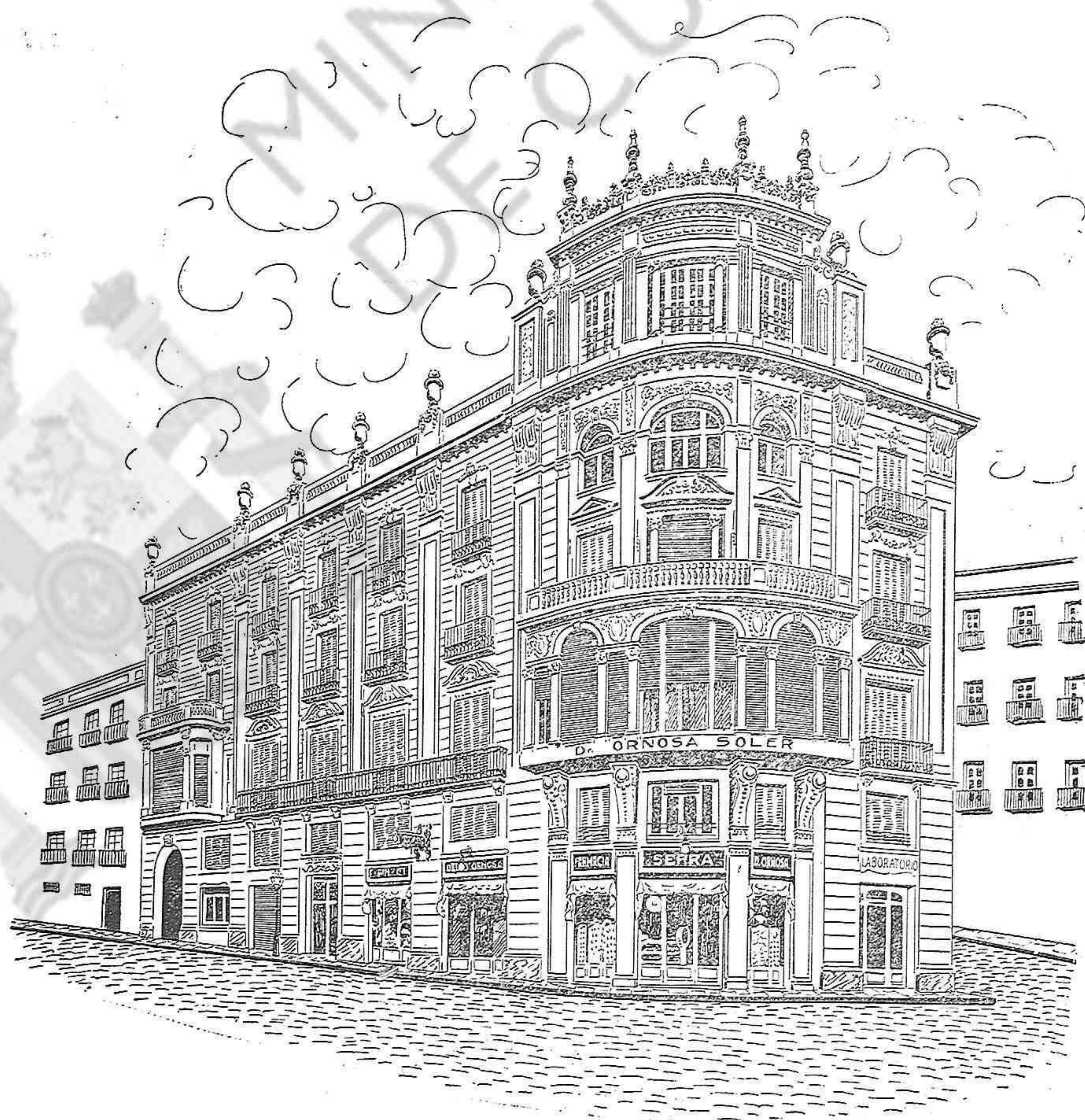

Esplèndid assortit en la SECCIÓ DE SEDERIES
CRESPÓ SEDA ARTIFICIAL des de 3 pts. metre

Sección de PerfumeríaAnálisis de Orinas

Central de Específicos
DISPENSARIO MODERNO DE RECETAS
 (DESPACHO TODA LA NOCHE)

Farmacia SERRA
del Doctor Ornosa
LABORATORIO QUIMICO - FARMACEUTICO

Los productos farmacéuticos, específicos, sueros, vacunas y aguas minero-medicinales, son adquiridos directamente de los centros productores, garantizando en todo momento su legitimidad y su excelente conservación

ARRABAL DE STA. ANA, 80 (Esquina Plaza de Cataluña)
 Frente al Banco de España

Teléfono núm. 8

REUS

Precios limitados

Algodones y Gasas